

Incepit libellus consolatorius ad instructoꝝ deuotoꝝ
Cuius primū capitulū est de imitacōe xp̄i & temptu
 damni vanitatum mundi. **E**t qđam totū libellum
 sic appellant scilicet libellum de imitatione xp̄i. sicut
 euangelium Mathei appellatur liber generacōis ihu
 xp̄i. **E**o qđ in primo capitlo fit mentio de generacione
 xp̄i secōm carnem. **I**ncepit primum capitulum.

Vi sequit̄ me nō ambulat in tenebris dīc
 dñs. **H**ec sunt verba xp̄i qđ ad monem
 q̄tenus vitam eius et mores imitemur si
 velim& veraciter illusiari et ab oī cecitate
 cordis libari. **S**ummū igī studiū nīm sit i
 vita ihu meditari. **D**octrina xp̄i. oēs doctrinas sc̄oꝝ
 precellit. et qui sp̄m dei habent. ibi manna absconditū
 inuenient. **S**ed otingit qđ multi ex frequenti auditu
 euangeli paruum desiderium senciunt. quia spiritū
 dei non habent. **Q**ui autem vult plene et sapite xp̄i
 verba intelligere. oportet vt totam vitam suam illi
 studeat & formate. **Q**uid protest tibi alta de trinitate
 discutere. si careas humilitate vnde displiceas sancte
 trinitati. **V**ere alta verba non faciunt sanctum et
 iustum. sed virtuosa vita efficit hominem deo carum.
Op̄to magis sentire conpunctionem qđ scire eius
 diffinitionem. **H**i scires totam bibliam exterius et
 omnium philosophorꝝ dicta. qđ totum p̄cesset. sine
 caritate et gratia dei. **V**anitas vanitatum & omnia
 vanitas p̄ter amare deū et illi soli huire. **I**sta ē summa
 sapientia per contemptum mundi tentere ad celestia.
Vanitas igitur est diuitias p̄tatas querere et in
 illis sperare. **V**anitas qđ est honores mundi ambire
 et in altum se extollere. **V**anitas est carnis desideria
 sequi et illa desiderare. **V**nde post mortem oportet
 grauiter puniri. **V**anitas est longam vitam optare
 et de bona vita non curare. **V**anitas est presentem
 vitam solum attendere. et q̄ suā sunt non pr̄uidere.

Vanitas est diligere qđ cum dī celeritate transit. et illuc non festinare vbi sempiternū gaudium manet. **M**emento fr̄q̄nter illius prouerbij qđ non faciabitur oculus visu. nec impletur auris auditu. **S**tude ergo cor tuū ab amore visibiliū abstrahere & ad inuisibiliā te transferre. **N**am sequentes suam sensualitatem maculant conscientiam et perdunt dei gratiam.

De humili scire sui ipsius **C**ap̄lū secundum

Onus homo naturaliter scire desiderat. **H**ed scientia sine timore dei quid importat. melior est profecto humilis rusticus qui deo seruit qđ superbus philosophus qui se neglecto cursum celi considerat. Qui bene seipsum considerat et cognoscit sibi ipsi vilescit nec laudibus delectatur humanis. **S**i scirem omnia que in mundo sunt et non essem in caritate. quid me iuuaret coram deo qui me iudicaturus est ex facto. Quiesce animo sciendi desi- derio quia magna inuenitur ibi distractio & decptio. **S**cientes libenter volunt videri et sapientes dic. **M**ulta sunt que scire paꝝ vel nihil anime profundit. Et valde insipiens est qui aliquibus vanis intendit magis qđm h̄is que saluti sue deseruunt. **M**ulta verba non faciant animam sed bona vita refrigerat mentem et pura conscientia magnam prestat ad deū fidentiaz. **Q**uanto plus et melius scis tanto grauiꝝ inde iudicaberis. nisi enim sanctius vixeris. **N**oli ergo extolli de ulla arte vel scientia. sed potius time de data tibi noticia. **S**i tibi videtur qđ multa scis et satis bene intelligis. scito tamen qđ sunt multo plura que nescis. **N**oli altum sapere sed ignorantiam tuam magis fatere. **Q**uid vis te alicui preferre cum plures doctiores te inueniantur et magis in lege piti. **S**i vis utiliter aliquid scire et discere. ama nesciri et pro nihilo reputari. **H**ec est altissima & utilissima lectio sui ipsius vera cognitio et respectio. de seipso nihil.

tenere. et de alijs semper bene et alta sentire. Magna sapia est et perfectio si videris aliquis apte peccare vel aliquis guia petrare. tamen non debes te meliorum estimare. quod nescias quoniam diu possis in bono stare. Omnes fragiles simus sed tu neminem teipso fragiliorem tenebis

2
De doctrina veritatis Cap. iii.

Elix est quem veritas per se docet non per figuratas errores ensimantes sed sicuti se habet. Nra oppido et nostro sensu fallit et modicu[m] videt. Quid perdest magna cauillatio de obscuris et multis rebus de quibus non arguem in iudicio quod ignorauimus. Grandis insipientia quo neglectis utilibus et necessariis ad salutem aie ulterius intendi curiosis et damnosis. oculos habentes non videmus et quod cure nobis de generibus et speciebus Cui eternum verbum loquitur a multis opinionibus expeditur. Ex quo verbo omnia et unum loquuntur omnia Hoc est principium quod et loquitur nobis. Nemo sine illo intelligit aut recte iudicat cui omnia unum sunt. et omnia ad unum trahit. et omnia in uno videt. stabilis in corde potest esse et in deo pacificus permanere. O veritas deus eterne fac me unum tecum in perpetua caritate. Tendet me sepe multa legere et audire. In te totum est quod volo et desidero. Taceant omnes doctores. silent vniuersae creature in aspectu tuo tu solus mihi loquere. Quanto aliquis magis tibi unitus et interius simplificatus fuerit. tanto plura et altiora sine labore intelligit. quod desuper lumen intelligentie accipit purus simplex et stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur. quod omnia ad tei honestatem appetit et in se ociosus ab omni apria inquisitione esse nescitur. Quis te magis impedit et molestat. quam tua immortalitata affectio cordis. Bonus et deuotus homo prius opera sua intus disponit que foris agere debet. nec illa trahunt eum ad desideria vitiouse inclinacionis. sed ipse reflectit ea ad arbitrium recte rationis. Quis habet

forcius certamen q̄ qui n̄titur vincere seipsum. q̄ hoc
debet esse negotium n̄m et cuiuslibet hōis vincere
seipsum cottidie seipso forciorē fieri atq; in melius
aliqd proficere. **D**is pfectio in hac vita q̄ndāq; imper-
fectionem habet sibi annexam. **E**t dīs speculatio n̄a
q̄dām caligine non caret. humilis tui cognitio certior
via est ad deum q̄ profunda scientie cognitio. **N**ō est
culpanda scientia aut quelibet simplex rei noticia q̄
bona ē in se considerata q̄ ad deū ordinata. **H**z preferenda
est semp conscientia bona et virtuosa vita. **Q**uiā vero
plures magis student scire q̄ bene viuere. **I**deo sepe
errant q̄ pene nullum vel modicum fructū ferunt. **O** si
tantaz ad hiberent diligentiaz ad extirpanda vitia et
virtutes inserendas. sicuti ad mouendas questio[n]es
nō fierent tanta mala et scandala in p[ro]p[ri]o n̄ tanta in
cēnob[us] dissolutio. **C**erte adueniente die iudicij non
q̄retur a nobis qđ legimus h[ab]e qđ fecimus. nec q̄ bene
diximus h[ab]e q̄ religiose viximus. **D**ic mihi meo vbi
sunt omnes illi dñi et m[er]iti quos bene nouisti. dum
adhuc viuerent et in studijs florent. **I**am eorum
prebendas alij possident q̄ nescio utq; de eis recogitat.
In vita. n̄ sua aliqd videtur esse q̄ de illis me do-
tace[re]. **O** q̄ cito c̄nsit gloria mundi q̄ cupiscentia ei[us].
Vtinaz vitā eoꝝ piturā recogitassent. et vita scientie
eorum concordasset. tunc bene studuissernt et legissent
Qñ multi pereunt p[er] vanam scientiam in seculo qui
pax curant de seruitio dei. **E**t q̄ magis eligūt magni
esse q̄ humiles. **I**deo euangelūt in cogitationib[us] suis
Vere magnus est ille qui magnam habet caritatem.
Vere magnus est qui in se paruu[us] est et pro nihilo
omne culmen honoris ducit. **V**ere prudens est qui
terrena arbitratur ut stercorea vt xp̄m lucifaciat. **E**t
vere bene votus est qui dei voluntatem facit et suam
voluntatem relinquit.

F De prouidentia in agendis.

Cap. iiij.

Non est credendū dī verbo nec instindū. h̄ caute
et longaniter res est scđm deum ponderanda
Prochdoloz sepe malū facilius q̄z bonū de alio
creditur et dicitur. Ita infirmi sum⁹ h̄ pfecti viri nō
facile credunt dī enarranti q̄z sciunt h̄ uanaz infirmi-
tatem ad malum pcluem ⁊ in verbis satis labilem.
Magna sapientia est non ēē precipitem in agendis
nec pertinaciter stare in p̄prijs sensib⁹. Ad hanc etiaz
pertinet non q̄buslibet verbi s hoīm credere nec audita
vel credita mox ad alioz aures effundere. Cū sapiēte
et conscientioso viro consiliū habe et quere pocius a
meliore instrui q̄z tuas ad inuentiones sequi. Bona
vita facit hoīem sapientem scđm deū et expertum in
multis. Quanto quis in se humilis fuerit et deo sub-
iectior tanto in omnib⁹ erit sapientior et paratior.

De lectione sanctaz scripturaz Cap. v.

Veritas ē in scriptis sanctis q̄renda nō eloqñ-
tia. Ois scripture sacra ex sp̄u debet legi quo
facta est. Quererere debemus pocius utilitatem
in scripturis q̄z subtilitatem sermonis. Ita libenter
deuotos ⁊ simplices libros legere debemus sicut altos
et profundos. Non te offendat auctoritas scribentis
utram parue vel magne litterature fuerit. sed amor
pure veritatis te trahat ad legendum. Non queras
quis hoc dixerit sed quid dicatur attende. honores
transiunt sed veritas domini manet in eternū. Nine
personaz acceptance varijs modis loquitur nobis
deus. Curiositas nostra sepe nos impedit in lectione
scripturarum cum volumus intelligere et discuttere
vbi simpliciter esset transendum. Vi vis profectū
hautire lege humiliter simpliciter et fideliter. nec
vnq̄z velis habere nomen scientie. Interroga libenter
et audi tacens verba sanctorum. nec displiceant tibi
parabole seniorum sine causa enī non proferuntur.

De inordinatis affectionib⁹ Cap. vi.

Vanocunḡ hō aliquid inordinate appetit statim in se inquietus fit. Duperb̄ et auarus nunq̄ q̄escit. paup̄ et hūlis sp̄u in mltitudine pacis c̄uersantur. **H**omo qui nec dum in se perfecte mortuus ē cito temptatur et vincitur in suis et vilibus rebus. **I**nfirmus in sp̄u et qdāmodo adhuc carnalis ad sensibilia inclinatus difficulter p̄t se a terrenis desiderijs ex toto abstrahere. **E**t ideo sepe habet tristitia cum se subtrahit. leuiter etiā redignatur si q̄s ei resistit. **S**i autē prosecutus fuerit qđ occupiscit statim ex creatu r̄scientie grauatur q̄ secutus ē passioz suaz que nihil iuuat ad pacem quā quesiuit. **R**esistendo igitur passionib⁹ inuenit vera pax cordis. non autē huiusmodo eis. **N**on est ergo pax in corde hominis carnalis nec in hoīe exteriorib⁹ redito. sed in seruicio sp̄uali.

De vana spe et elatione fugienda. **C**ap. xij.

Vanus est qui spem suam ponit in hoīib⁹ aut in creaturis. non te pudeat alijs huic amore ihu xp̄i et in h̄ seculo paupē videri. **N**ō stes sup teipm̄. h̄ in deo spem tuā r̄stitue. **P**ac qđ in te ē et deus aderit bone voluntati tue. **I**deo non confidas in tua scientia vel cuiusc̄ viuentis astucia sed magis in dei glā que humiles adiuuat et te seip̄is presumentes humiliat. **N**on glorieris in diuitijs si assunt. nec in amicis q̄ potentes sunt. sed in deo qui oīa prestat et seipm̄ sup oīa dare desidat. **N**ō te extollas de magnitudine vel pulcritudine corporis q̄ modica infirmitate corruptitur et defedatur. **N**on placeas tibi ipsi de abilitate et ingenuo tuo. ne displiceas dñō cuius est totū quicquid naturaliter boni habes. **N**ō te reputes alijs meliorē ne forte coraz deo exterior habearis qui bene seit quicquid est in hoīe. **N**on supbias te opib⁹ bonis quia aliter sunt iudicia dei q̄ hominum. cui sepe displicet quod hominibus placet. **D**i aliquid boni habueris crede de alijs meliora et humilitatem

oscurus. Non nocet si te dibus supponas. Nocet autem plurimum si vni te proponas. Iugis pax cum humili zelus autem et indignatio in corde superbi.

De cœienda nimia familiaritate Cap. viij.

Non oī hoī reueles coe tuū. sed cū sapiete et timite deū a ge cā; tuā. Cū iuuēbō et exēis carus esto. Cū diuitibō noli blādiri et corā magnatis nō libenter appareas. Cū huīlibō et simplicibō cū deuotis. cū morigeratis sociare et q̄ deuocōis s̄e p̄tracta. Nō sis familiaris alicui mulieri. sed in si vēs bonas mulieres deo omenda. Soli deo et angelis eius opta familiaris esse et hoīm noticiam deuita. Caritas habenda est ad omnes sed familiaritas nō expedit. Quandoq; accidit ut p̄sona ignota ex bona fama lucescat cuiq; tñ p̄nitia culos intuentium obfuscatur. Putamus aliquāto alij s̄ placere ex communicatiōne nra. et incipimus magis displicere ex mox improbitate in nobis considerata.

De obedientia et subiectiōne Cap. ix.

Valde magnū ē in obedientia stare sub prelato viue et sui iuris non ēē. M̄t̄o tacius est stare in subiectōe q̄ in peleatā. M̄t̄i s̄e sub obedientia magis ex necessitate q̄ ex caritate. et illi penas habent et leviter murmurant nec libertatē m̄tis acq̄tent nisi ex toto corde ppter deum se subiciant. Cutte hic vel ibi nō inuenies quietē nisi in huīli subiectōe sub prelati regimine. Imaginatio locorum et mutatio multos fecellit. Vix est q̄ vnuſquisq; libenter agit pro sensu suo et inclinat ad eos magis qui secū sentiunt. Sed si deus ē inter nos necesse ē ut relinq̄mus. etiam q̄nto q̄ nū sentire ppter bonum pacis. Quis ē ita sapiens q̄ omnia plene scire p̄t. ergo noli nimis in sensu tuo offidere sed velis etiam libenter alioz sensū audire. Si bonū est tuū sentire et hoc ip̄m ppter deū dimittis et alium sequetus magis inde proficies. Audiui enim sepe secutus esse audire et accipe consilium q̄m dare

Potest enī contingere ut bonum sit vnicuiꝝ sentire.
sed nolle acquiescere alijs cum illud ratio aut causa
postulat signum est superbie et pertinacie.

De cauenda superfluitate verborū

Cap. x.

Cueas tumultū homīm quantū potes. Multū
n. impedit ēstatꝝ seclariū negotiorū vel gestorū
et iā si s̄ iplici intencōe pferant. Cito. n. inq̄nam
vāitate et captiuam̄ Velle me pluries tacuisse et inter
homīes nō fuisse. Et q̄ te tā libenter loq̄m̄ et inuicē fabu-
lam̄ cū tñ raro sine lesioe conscientie ad silentiū redim̄
Ideo tā libenter loq̄m̄. q̄ p̄ mutuas locucōes ad inuicē
osolari q̄rimus et cor diuersis cogitationibꝫ fatigatū
releuari optamus. Et multū libenter de his q̄ multū
diligim̄ vel cupimus vel q̄ nobis ſtria ſentim̄ libet
loqui et cogitare. Et prochdolor ſepe inaniter et fruſtē
Naz h̄ exterior osolatio interioris et diuine osolationis
non modicum detrimentū eſt. Ideo vigilandū eſt et
orandū ne tps ocioſe p̄cneat. Si loqui licet et expedit
que edificabilia ſt loq̄re. Malus uſus et negligentia
perficit n̄i multū facit ad incustodiā oris n̄i. Juuat
tñ non p̄ay ad profectum ſp̄u alem deuota ſp̄ualium
collatio maxime ubi patres ſp̄u in deo ſibi ſociantur.

De pace ſibi acq̄renda et zelo proficiendi

Cap. xi.

Multā possemus pacem habere ſi nō vellemus
nos cum alioꝝ dīctis aut factis que ad n̄rā
curā non ſpectant occupare Quomodo p̄t ille
diu in pace viuere qui alienis curis ſe immiscet Qui
occationes forinsecus q̄uit q̄ p̄ay vel raro ſe intrinſecꝝ
colligit H̄i ſimplices quōd ip̄i multā pacē habebūt.
Quare q̄dā ſanctorū tā p̄feti et contemplatiū ſuerūt
q̄ omnino mortificare ſeipſos ab omnibus terrenis
deſiderijs ſtuduerunt. Et ideo totis medullis cordis
deo inherere atq̄ libere ſibi vacare potuerunt. Nos
nimiū occupamur proprijs paſſionibꝫ et de ēſitorū
nimis ſollicitamur Raro etiam vnum vitiū perfeſte

5

vincimus et ad pfectū cotidianū nō attendim⁹ Ideo
frigidī et tepidi remanem⁹ Si essemus nobis metipis
pfecte mortui et interius mīme implicati tūc possem⁹
etiam diuina sage et de celesti contemplacōe aliquid
experiri Totum et maximū impedimentū est q̄ non
sumus a passionib⁹ et occupiscençjs liberi n̄ perfectaz
sanctor⁹ viam conamur ingredi Quādo etiā modicū
aduersitatis occurrit nimis cito deicim⁹ et ad hūanas
isolations querim⁹ Di nitetem sic viri fortes stare
in prelio pfecto auxiliū dñi sup nos viderem⁹ de celo
Ipse etenī certantes et de sua ḡra spantes paratus ē
adiuuare qui nobis certandi occasiones procurat ut
vincam⁹. Di tantū in istis exteriorib⁹ obseruancij⁹
profectū religionis ponim⁹ cito finē habebit deuocio
nīa Sed ad radicem securim ponamus ut purgati
a passionib⁹ pacificaz mentem possideamus. Si omni
anno viciū extirparemus cito viri pfecti efficerem⁹
Sed modo cōrio sepe sentim⁹ q̄ meliores et puriores
in principio conuercionis nos fuisse inuenimus qm
post multos annos professionis. Feruor et profectus
noster cotidie teberet crescere. Sed nunc pro magno
vitetur si quis primi feruoris ptem posset retinere. si
modicā violentiaz facerem⁹ in principio tūc cuncta
postea possem⁹ facere cū leuitate et gaudio. Graue
est assueta dimittere Sed grauius ē contra propriaz
voluntatem ire. Sed si non vincis partia et leuia qn
superabis difficultora Resiste in principio inclinacōni
tue et malaz redisce consuetudinem ne forte paulatī
te ducat ad maiorem difficultatem. Si aduerteres
quantam tibi pacem et alijs leticiam faceres te bene
habendo. puto q̄ sollicitor⁹ essem⁹ ad spūlem profectum.

De utilitate aduersitatis

Cap. xiiij.

6 **N**on nobis est q̄ aliquando habemus aliq̄s
grauitates et contrarietates q̄ sepe hoīz ad cor
reducant quatenus se in exilio ēē cognoscat. n̄

spem in aliqua re mundi ponat Bonum est q̄ aliquā
paciam̄ ſdictiones et q̄ male et imperfēcte de nobis
ſeniat. etiā ſi bene agimus et intendimus. Iſta ſepe
ad hūilitatem iuuant et a vana gloria nos defendunt.
Tunc n̄ melius interiorem teſtem dñi querimus. qn̄
foris vilipendim̄ ab hoīb̄ & non bene creditur nobis.
Ideo debet ſe hō totaliter in deo ſtimare ut nō eſſet
ei neceſſe multas humanas ſolationes q̄rere. Qn̄
homo bone voluntatis tribulac̄ vel temptatur aut
malis cogitationib̄ affligitur tūc dñi ſibi magis nātriū
intelligit ſine quo nihil boni ſe poſſe deprehendit.
Tunc etiam tristatur gemit et orat pro miserijs q̄s
patit. **T**unc teret eū diu c̄z viue morte; optat venire
ut poſſit diſſoluī & ē eū xp̄o. **T**ūc etiā bñ aduertit p-
fectaz ſeſitatem & plenā pacē in mō ſtare non poſſe.

De temptationibus reſiſtendis

Cap. xiij.

Quā diu viuimus in mundo ſine tribulacionib̄
et temptationib̄ eſſe non poſſumus. **V**nde
in iob ſcriptum eſt. **T**emptacio ē vita hūana
ſup terra. **I**deo vniſquisq; ſolitus eſſe debet ſed temp-
taciones ſuas & vigilare in dñi ib̄ ne dñabolus inueiat
locum recipiendi qui nunq; tormitat h̄ circuit q̄rens
q̄ deuoret. **N**emo tam pfectus eſt et ſanctus qui non
habeat aliquā temptationes. et plene eis carere non
poſſumus. **S**unt tñ temptationes homini ſepe valde
utiles licet moleſte ſint et graues quia in illis homo
purgatur humiliatur et eruditur. **O**nes ſcū p multas
tribulationes & temptationes tñſierunt et pfecterunt
et qui bene temptationes ſuſtinere nequerūt reprobi-
facti ſunt et defecerunt. **N**on eſt aliq's ordo tam ſccus
nec locus tam ſecretus vbi non ſint temptationes et
aduſitatem. **N**ō eſt hō ſecurus a temptationib̄ tñliter
q̄ diu vixerit q̄ i nobis eſt vnde temptationi. **E**x quo in
ſcapientia natū ſumus. vna c̄ptacione vel tribulacione
recedente alia ſuperuenit et ſp aliquid ad paciendum

habebimus ne bonum felicitatis nostre perdamus.
Multi q̄unt temptacōes fugē et q̄uius incidunt in
eas. p̄ solā fugā non possum⁹ vincere h̄ ⁊ p̄ patientiā
et veram hūilitatem dībus hostib⁹ efficiā forciōes.
Qui extetius tantummō dedicat n̄ radicem euellet
paz proficiet. Ino cīcīus ad dēū temptacōes reteunt
⁊ peius senciēt Paulatī ⁊ p̄ patientiā cū longanitāte
deo iuuante melius superabis q̄m cum duritia et
inportunitate pro p̄zia H̄epi⁹ accipe consilium in
temptacōe ⁊ cū temptato noli durius agete h̄ sola-
tionem ingere sic tibi optares fieri. Inicium omniū
malay temptationū inconstancia aī est et parua ad
dēū ōfidentia q̄ sicut nauis sine gubernacōlo hincinde
a flūctibus impellitur. Ita homo remissus et suum
xpositū desecens varie temptatur. Ignis probat ferrū
et temptation hoīez iustum Nescim⁹ sepe q̄d possum⁹
h̄ temptation apit q̄d sumus Vigilandū tamen est
p̄cipue circa inicū temptationis q̄ facilius tūc hostis
vincitur si ostium mentis nullatenus in̄cē sinitur.
Hed extra limen statim vt pulsauerit illi obuiatur.
Vnde quidaz dixit. Principi⁹ obsta sero medicina
patur Nam primo occurrit menti cogitacio simplex
De inde fortis imaginatio postea delectacio ⁊ motus
prauus et assensio. Sic p̄ paulatim ingreditur hostis
malignus ex toto dum illi non resistitur in principio
et quanto diuicius ad resistendum quis torpuerit
tanto in se cotidie fit debilior et hostis contra eum
potencior. Quidam in principio conuerzionis sue
grauiores temptationes paciuntur. quidaz aut in fine e.
quidam vero quasi per totam vitaz suā male habent.
Nonnulli satis leuiter temptant̄ st̄ dīm diuine ordinā-
tionis sapiaz et equitatem q̄ statū et meritum hoīm
pensat et cuncta ad electoz suoz salutem preordinat.
Ideo non debemus desperare cū temptamur. Hed eo
seruentius dēū exorare quatenus dignetur in omni

tribulacōe nos adiuuare q̄ vtig scđm b̄ti pauli apli
dēm·talem faciet cū temptacōe puentū vt pō ssimus
sustinere H̄uiliemus ergo aias n̄as s̄b manu dei in
dī temptatione et liberacōne q̄ h̄uiles sp̄u liberabit·
saluabit et exaltabit In tribulacō ib̄ & temptacōib̄
probatur h̄o quantū proficit et ib̄ maius meritum
existit & virtus melius patescit Nec magnū est si h̄o
sit deuotus et feruidus cū grauitatem non sentit· h̄ si
t̄pe aduersitatis patienter se sustinet sp̄es magni pro-
ficiet erit Et quidā a magnis temptacōib̄ custodiūt
et a paruis cottidianis sepe vincunt ut sicut humiliati
nunq̄m de seipsis in magnis confidant qui in tam
modicās vincuntur et infirmantur.

De temerario iudicio

Cap. xijij.

Ateipm oculos reflecte et alioꝝ facta caueas
iudicare In iudicando alios h̄o fructū laborat
sepius errat & peccat leuiter Seipm vero iudi-
cando et discuiendo sp̄ fructuose laborat Si c̄ res nob̄
cordi ē sic de ea freq̄nter iudicam̄ Nam rex iudiciū
pter priuatū amoreꝝ faciliter p̄dimus Si deus ēet sp̄
pura intentio desideriū n̄ri nō tā faciliter turbarem̄ p̄
resistentia sensus n̄ri h̄ sepe abintra aliqd latet Vel
etiā ab e᷇ o᷇rit Quod nes etiaꝝ p̄iter trahit Multi se
ipos occulte q̄runt in reb̄ q̄s agūt et nesciūt Vident̄
etiā in bō pace stare q̄n res fiunt p̄ eoꝝ velle & s̄tire.
Si aut̄ aliter fit q̄ cupiunt statim mouentur et tristes
fiunt propter diuersitates sensuū et opp̄inionū satis
freq̄nter oriuntur dissensiones inter amicos et ciues
inter religiosos & deuotos Antiq̄ oſuetudo difficulter
dimittit et relinquit et vt̄ p̄priū vidē nemo libenter
ducitur Si rōi tue magis inuiteris vel industrie q̄m
virtuti subiectiue xp̄i ihesu raro et tarde eris homo
illūiatus q̄ deus vult sibi perfecte nos subīci et dēm
rōnem per inflatum amorem transcedere

De operibus ex caritate factis

Cap. xv.

7
Pro nulla re mōti et pro nōlius hōis dilectōe
aliqđ malū ē faciendū; pro vtilitate indi-
gentis bonū opus ē aliqđ libere int̄mittendū
aut etiā; pro meliori est mutandū. **D**oc. n. factō opus
bonū non destruit s; in melius omutat. **S**ine caritate
opus externū nihil prodest. **Q**uicqđ aut ex caritate
agit q̄ntumcunq; n. pūn sit et despedū totū efficitur
fructus sū. **M**agis siqđz deus pensat ex q̄nto q̄s agit
q̄ q̄ntum facit. **M**ultū facit q̄ multū diligit. **M**ultū
facit qui rem bñ facit. bene facit q̄ magis o munitati
q̄ sue voluntati seruit. **S**epe videtur esse caritas et est
magis carnalitas. quia carnalis inclinatio. propria
voluntas. spes reticulōis. affectus o moditatis raro
abesse volunt. **Q**ui vera et pfectam caritatē habet in
nulla re seipm q̄rit s; dei gl̄iam solummō in omnib;
fieri desiderat. **N**ulli etiā inuitet q̄ nullum priuatū
gaudiū amat. n̄ in seip̄o vult gaudere s; i deo sup oia
bona optat b̄ficiari. **N**emini aliqđ boni attribuit. s;
tōliter ad deū a q̄ oia fontaliter pcedūt in q̄ oēs sc̄i
fruibiliter q̄escunt. **O** q̄ scintillam vere caritatis h̄ret
profecto oia terrena plena esse vanitatis sentiret

De sufficientia defectuum alioz **C**ap. xvi.

Que homo in se vel in alijs emendare non
valet debet pacienter sustinere donec deus
aliter ordinet. **C**ogita q̄ sic forte melius est
pro tua probatione et patientia sine q̄ nō s̄t multum
ponderanda n̄ia merita. **V**ebeſ tñ pro talibus impe-
dimentis supplicare ut deus dignetur tibi subuenire
ut possis benigne portare. **S**i quis semel uel bis am-
monitus acq̄escit noli cum eo ostendere. s; totum deo
omitte ut fiat voluntas eius et honor in oib; seruis
suis qui scit bene mala in bonum conuertere. **T**u de
paciens ēe intollerando alioz defectus & qualescunq;
infirmitates. q̄ et tu multa habes q̄ ab alijs oportet
tolleſari. **D**i non potes te talem facere qualem vis

quomodo potis alium habere ad tuum beneplacitum? Libenter
habemus alios prefectos. sed tamen proprios non emendamus defectos.
Volumenque alij stricte corrigant et nos ipsi tamen corrigi
nolumus. Displacet larga alioꝝ licentia et tamen nolumus
nob̄ negari quod petimus. Alios restituimus per statuta volu-
mus et ipsi nullatenus patim̄ cohibet amplius. **D**ic
ergo patet gratiarum primū nōm sic nos ipsos pensamus.
Si essent oēs perfecti quid tunc haberemus per deo pati ab
alij. **N**ūc autē de se sic ordinavit ut discamus alter alij
onera portare quod nemo sine defectu. nemo sine onere.
nemo sibi sufficiens. nemo sibi satis sapiens. **S**ed oportet
nos inuicem portare et solati piter et adiuuare instruere et
admonere. **Q**uātē autē virtutis quæsquis fuerit melius patet
occasio ne aduersitatis. Occasiones namque hominem
fragilem non faciunt sed qualis sit ostendunt.

De monastica vita Cap. xvii.

Opertet ut discas teipsum in multis frangere si
vis pacem et concordiam cum alijs tenere. Non est
pūnū in monasterijs vel in congregatiōe habitare
et ibi sine querela conuersari et usq; ad mortem fidelis
 permanere. **B**eatissimus qui ibidem bene vivit et fidele obsecuit.
Divis debite stare et pacifice teneas te tangere exilium
et peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri
propter Christum. si vis religiosas ducere vitam habitus et
consula modicum faciunt et conferunt. sed mutato moꝝ
et integra mortificatio passio nū verū faciunt religiosū
Quid aliud querit quam pure deum et aīe sue salutē non
inueniet nisi tribulationem et dolorē. Non potest etiam
diu stare pacificus qui non nititur esse minimus. et
obligatus subiectus. **A**d seruendum venisti non ad regendum
ad paciendum et laborandum scias te esse vocatum. non
ad ociandum vel fabulandum. **D**ic ergo probantur
homines sicut aurum in fornace. **D**ic nemo potest stare nisi
propter deum ex toto corde se voluerit humiliare.

De exemplis sanctorum patrum Cap. xviii.

Truere sanctorum patrum viuenda exempla in quibus vera
perfektio refulgit et virtutis quantitas sit et pene nihil quod
nos agimus. **H**ec quid est vita nostra si illis fuerit separata
Sancti et amici Christi domino servierunt in fame et siti. in
frigore et nuditate in labore et fatigatione in vigilias
et in ieiunias. in orationibus et sanctis meditacionibus in
persecutionibus et ob probrijus multis. **O** quanto multas gues
tribulationes passi sunt. apostoli. martyres. confessores.
et virgines et reliqui omnes qui vestigia Christi voluerunt
sequeari. **N**am animas suas in hoc mundo derunt ut
in eterna vita eas possiderent. **O** quanto strictam et artam
vitam sancti patres in heremo duxerunt. quanto longas et
graues temptationes perstulerunt. quanto frequenter ab inimico
verrati sunt. quam crebras et feruidas orationes deo
obtulerunt. quam rigidas abstinentias egerunt. quam
magnum zelum et feruorem ad spirituali perfectum habuerunt
quanto forte bellum aduersus etimationem viciorum geruerunt.
quanto puram et rectam intentionem ad deum tenuerunt.
Per diem laborabant et noctibus orationi diuine
vacabant. **Q**uando laborando manibus. tamen ab oratione
minus minime cessabant. **D**e tempore utiliter expendebant.
Omnis hora ad vacandum deo breuis videbatur. Et
pro magna dulcedine contemplationis etiam obliuioni
tradebatur necessitas corporalis refectionis. **O**mnia
diuitias dignitatibus honoribus amicis et cognatis
renunciabant. **N**il de mundo habere cupiebant. **V**ix
necessaria vite sumebant. Corpori etiam seruire in
necessitate tolebant. **P**auperes ergo erant rebus terrenis
sed diuitias valde in gratia et virtutibus. foris egrediebantur
sed intus gratia et consolatione diuina reficiebantur.
Mundo erant alieni. sed deo proximi et familiares
amici. **H**ibiscis videbantur quasi nihil. et huic
mundo despecti. sed erant in oculis dei preciosi et
electi. **I**n vera humilitate stabant. in simplicitate obedi-
entia viuebant. **I**n caritate et pacientia ambulabant.

in spū. et ideo cotidie pficiebant et apud deū magnaz
grām obtinebāt. Datū st̄ in exemplū oīb̄ religiosis
et plus puocare debent nos ad pficiendū q̄z tepitoy
nūs ad relaxandum. O q̄ntus feruor oīm religiosoy
in principio sue sancte institutionis fuit. O quanta
zeudcio oīonis q̄nta emulatio virtutum. q̄z magna
disciplina viguit q̄nta reuerentia et obedientia sub
regula in oīb̄ refloruit. Testantur adhuc vestigia
terelicta q̄ vere viri sancti et perfecti suerunt. qui tam
strenue militantes mundū suppeditauerunt. Jam
magnus putatur. Si q̄s ēnsgressor nō fuerit. Si q̄s qd̄
acepit cum patientia tollerare potuerit. O t̄pis et
negligentie status nūi q̄ tam cito declinam̄ a p̄scino
feruore et iam tetet viuere per laſitudine et torpore.
Vtinam in te penitus non dormitet profectus vir-
tutum qui multa sepius exempla vidisti zeuditorum

De exerciçis boni religiosi Cap. xix.

VIta boni religiosi oīb̄ virtutib̄ pollere debet
ut sit taliter interius q̄lis virēt hoīb̄ exteris.
Et merito multo plus debet ēe interius q̄z qd̄
cernim̄ foris q̄ inspecto noster est deus quem sumope
reuereri debemus ubiunq; fuerimus. et tanquam
angli in oīspectu eius munde incetere. Oi die renouare
debemus xpositum nēm et ad feruorem nos excitare.
quasi hodie primū ad oīuersiōnē venissem̄ et dicere.
Adiuua me dñe deus meus in bono xposito et sc̄to
seruitio tuo et da mihi nunc hodie pfecte incipere. q̄
nihil est qd̄ hoc tenus feci sc̄dm xpositum nostrum
cursus pfectus nostri et multa diligentia opus ē bñ
pficere volenti. Qz si forte xponens sepe deficit quid
ille qui raro aut minime vix aliqd̄ xponit. Varjs
tñ modis contingit desertio xpositi et leuis obmissio
exercitioꝝ vix sine aliquo dispendio transit. Justoꝝ
xpositum in gratia dei pocius qm̄ in xp̄ria sapientia
dependet in quo semper confidunt quicqd̄ arripiunt

Nam hō pponit sed deus disponit nec est in huīe via
eius. s̄ sue pietatis causa aut fraterne dilectionis et
utilitatis pposito qñq; o suetum obmittit exercitium
facile posset postea recuperari. Si aut̄ tedium animi aut
negligētia faciliter relinquitur satis culpabile est. et
notiuū senciet. Conem̄ qñtum possim̄ adhuc leuite
deficiem̄ in multis. H; tñ aliquid certi sp pponendū est
et illa p̄cipue que amplius non impediunt exteriora
nra et interiora p̄ter nobis scrutanda s̄t et ordināda
q; vtraq; expediunt ad profectū. Si non continue te
vales colligere saltē interdū et ad min̄ semel in die
mane et vespe. Mane ppone vespe discute mores tuos
qualis hodie fuisti. in verbo ope et cogitatione. quia
forſitan teum sepius in his offendisti et p̄ximum.
Actinge te sic vir fortis s̄ diabolicas neq;ias. frena
gulaz et postea facilius frenabis oēz carnis inclinacōz.
Nunq; sis ex toto ociosus. aut legens. aut scribens.
aut orans aut meditans aut aliquid utilitatis pro
omuni laborans. corporalia tñ exercitia discrete sunt
agenda nec oībus equaliter assumenda. Que non
s̄t omnia non sunt foris ostendenda. nam in secreto
tūcīs excentur priuata. Cauendū tñ est ne piger sis
ad omnia et ad singularia promptior. Sed expletis
integre et fideliter debitis et in cunctis si iā vlt vacat
red te tibi p̄o ut deuotio tua desiderat. Non omnes
possunt habere unū exercitiū. Sed aliud isti aliud illi
magis deseruit. etiaq; pro tempis conuentia diuersa
placent exercitia. quia alia in festiuis. alia feriatis
magis sapiunt diebus. Alijs in digemus tempore
temptacionis et alijs tempore pacis et quietis. Olia
cū temptamur libet cogitare et alia cum leti in dño
fuerimus. Circa principalia festa renouanda sunt
bona exercitia et sanctorum suffragia feruentius im-
ploranda. De festo in festum pponere debemus qui si
tunc de h̄ seculo migraturi sumus et ad eternū festum

prouenti. Ideoque sollicite nos preparare rebemus in tempore
dei otios et deuocius conuersari. atque deinde obseruantias
strictius custodire tanquam in breui premium laboris nostri
a deo recepturi. Et si dilatum fuerit credamus nos
minus bene preparatos atque adhuc indignos tate glorie quam
reuelabitur in nobis tempore prefinito a studeamus nos
melius ad exitum preparare. **B**onus huius ait euangelista
Lucas. Quem cum venit dominus inuenient vigilantes. amen
dico vobis super omnia bona sua constituet eum

De amore solitudinis et silentij Cap. xx.

Vere aptum tempus vacandi tibi et de beneficiis dei
bene cogita. **N**eminique curiosa. tales plege matias
quam spunctos magis persistantque occupacōes. **D**icit te
soberraxeris a superfluis locutōibus et otiosis circumlocutionib⁹
necnon a vanitatib⁹ ac rumorib⁹ audiendis. inuenies
tempus sufficiens ac aptum per bonis meditacionib⁹ insistēdis.
Maximi sanctorum vitabant humana consorsia ubi
poterant et deo in secreto viue eligebant. **D**ixit quidam
Quociens inter homines sui minor homo rediū hoc
sepius exprimur quanto diu fabulamur. **F**acilius
et tunc est omnino tacereque vel verbo excedere. **F**acilis
est domi latere quām foris se posse sufficienter custodire
Qui igitur intendit ad interiora et spualia peruenire
exportet eum cum ihesu a turba declinare. **N**emo secure
apparet nisi qui libenter latet. **N**emo secure loquitur
nisi qui libenter tacet. **N**emo secure precessit. nisi qui
libenter subest. **N**emo secure precipit. nisi qui libenter
obedire didicit. **N**emo secure gaudet. nisi conscientie
bonae testimonium habeat. **N**emp tamē sanctorium
securitas plena timoris dei excitat. nec eo minus
solliciti et in se humiles fuerunt. quia magis virtu-
tibus et gratia emittuerunt. **P**raeauox autem securitas
ex superbia et presumptione oritur et in fine in de-
ceptionem sui vertitur. **N**unquam promittas tibi
securitatem in hac vita quia quis boni vite aris cenobita

aut deuotus heremita **S**epe meliores in estimatione
 hominum grauius paviditati sunt propter nimiam suam fidentiam
Vnde multum utilius est ut non careant penitus
 tempora coibit. sed sepius impugnantur ne nimium securi
 sint ne forte in superbiaz elcentur. ne etiaz ad extiores
 solaciones licenciosus declinent. **O** qd nunquam insitoriaz
 licentiam quereret et qd nunquam cum mundo se occuparet
 quam bonam conscientiam conservaret **O** qui deum vanam
 sollicitudinem amputaret et solum divisa ac salutaria
 cogitaret et totam spem suam in deo constitueret quam
 magnam pacem et quietem possideret **N**emo dignus
 est celesti consolatione. nisi qd diligenter se exercuerit
 in sanitate punctione. **S**i vis certos opungis intra
 cubile tuum et exclude tumultum mundi sicut scriptum est
In cubilibus vestris conpugimini **I**n cella inuenies
 quod deforis sepius ammitteres. **C**ella continuata
 dulcescit et male custodita tedium generat. **S**i in
 principio tue conversionis bene eam incolueris et
 custodieris erit tibi postea dilecta amica et pretissimum
 solacium. **I**n silentio et quiete proficit anima deuota et
 discit abscondita scripturarum. **I**bi inuenit fluenta lacri-
 mag quibus singulis noctibus se lauet et mundet ut
 creatori suo tanto familiarior fiat quanto longius ab
 omni seculari tumultu degit. **Q**ui ergo se abstractabit a
 notis et amicis appinquabit sibi deus cum angelis
 scitis. **M**elius est latere et sui curam agere quam se neglecto
 signa facere. **L**audabile est homini religioso raro
 foris ire. fugere. videri. nolle etiam homines videre.
Quid vis videre quod non licet habere. **T**ransit mundus
 et occupiscentia eius. **T**rahunt desideria sensualitas ad
 spaciandum sed cum hora insicerit. quod nisi gravitatem
 scientie et cordis dispersionem importat. **L**etus exitus
 tristesse sepe redditum parit. **E**t leta vigilia serotina triste
 mane facit. **S**ic omne gaudium carnale blande
 intrat sed in fine mordet et punit. **Q**uid potest alibi

videret qđ hic nō videt. Ecce celū & terra & oīa elem̄ta
nonne existis oīa facta sunt. Quid p̄t alicubi videri
qđ diu sub sole p̄t permanere. Credis forsan satiari h̄
nō poteris p̄tingere. Si cancta videres p̄ntia qđ esset
nisi vana visio. leua oculos tuos ad deū in excelsis et
ora p̄ pcc̄is tuis et negligēch̄s. Dimitte vana vanis
tu aut̄ intenze illis q̄ tibi p̄cepit deus. Clade super te
ostiu tuū & voca ad te ih̄m dilectū tuū. Mane cū eo in
cella q̄ nō inuenies alibi tantā pacē. Si nō exis̄tes nec
q̄c̄q̄ de rumorib⁹ audis̄ses meli⁹ in bō pace pm̄sis̄ses
Ex quo noua te aliquando delectant audire. h̄ ex te
et inde turbationem cordis tolletare

S De conpunctione cordis Cap. xxi. **F**
I vis aliqd̄ p̄ficere zhua te in timore dei et
noli ēē nimis liber. h̄ sub disciplina cohibe-
d̄es sensus tuos. nec inepte te tradas leticie
Da te poti⁹ ad cordis sp̄uctō; & inuenies deuocō; Co-
p̄uctio m̄lta bō parit. q̄ dissoluō cito p̄dere oīuenit.
Miz ē q̄ hō vnq̄ p̄t in hac vita p̄fecte letari q̄ suum
exilium oīidat. & tam m̄lta pic̄la aīe sue pensat p̄pter
leuitatē cordis et negligenciam defectuum n̄oz̄ non
sentimus dolores aīe n̄re. h̄ sepe vane ridemus quanto
merito flere deberemus. Non ē vera libertas nec bona
leticia nisi in timore dei cum bona conscientia. Felix
est qui potest abicere omne impedimentum deuocōis
et ad vniōnem se redigere sancte sp̄unctionis. Felix
qui a se abdicat q̄equid suā oīciā maculare p̄t
vel grauare. Certa viriliter consuetudo consuetudine
vincitur. Si tu scis homines dimittere ipsi bene
dimittent te tua facta facere. Non attrahas tibi ros
aliorum. nec te implices causis maiorum. Habe sp̄
oculum primo super te et amoueas te specialiter pre
omnibus dilectis tuis. Si non habes fauorem homin̄
noli ex inde tristari. sed hoc sit tibi graue quia non
habes te satis bene et circumspēcte sicut decet seruum

11

dei et deudum religiose conuersari. **V**tilius est sepe et
secutus q̄ homo non habeat multas consolationes
in hac vita precipue scđm carnem. **T**amen q̄ diuinæ
consolationes non habemus aut rarius sentimus
nos in culpa sumus. q̄a compunctionem cordis non
querimus. nec vanas consolationes et externas
omnino ab̄scimus. **C**ognosce te indignum diuina
solatione. h̄ magis dignum dī tribulatione. **Q**uādo
hō est pfecte spunctus tunc grauis et amarus est ci-
tatis mōs. **B**onus hō sufficientē inuenit mattiam
dolēdi et flendi. **S**iue n. se consideret siue de primo penser-
scit q̄ nemo sine tribulatione hic vivit. **E**t quanto
strictius se consideret tanto amplius dolet. **M**aterie
iusti doloris et interne spunctionis sunt vitia a peccata
nra quib⁹ ita inuoluti iacemus ut raro celestia con-
templari valeamus. **S**i frequentius de morte tua
quaz de longitudine vite cogitares. non dubium q̄i
fervencius te emendares. **S**i etiam futuras inferni
siue purgatorij penas cordialiter perpenderes. credo q̄
libenter laborem et dolorem sustineres et nihil rigoris
timeres. **S**ed quia ad cor ista non transeunt et adhuc
blandimenta amamus. Ideo frigidū et valde pigri
in tempe remanemus. **S**epe est inopia spiritus unde
tam leuiter conqueritur miserum corpus. **O**ra ergo
humiliter ad dñm ut tibi det spunctionis spiritum
et dic cum xp̄eta Ciba me dñe pane lacrimarum et
potum da mihi in lacrimis in mensura.

De consideratione humane miserie

[Ca. xxij.]

Miser es ubiunḡ fucris et quicunḡ te vertas
nisi ad teum te conuertas. **Q**uid turbaris
quia non succedit tibi sicut vis et desiteras.
Quis est qui habet omnia scđm suam voluntatem.
nec ego nec tu nec aliquis hominum sup terrā. **N**emo
est in mundo sine tribulatione aliqua siue angus-
tia. siue **R**ex sit siue **P**apa. **Q**uis est qui melius

habet utiqz qui pro deo aliqd pati valet Dicūt miseri
imbecilles et infirmi Ecce qm̄ bonam vitaz ille homo
habet. q̄ d̄iues. q̄ magnus. q̄ potens et excelsus Sed
attende ad celestia bona. et videbis q̄ omnia ista
bona temporalia nulla sunt sed etiaz valde incerta et
magis grauanta. quia nunq̄ sine sollicitudine et
timore possidentur Non est felicitas hominis habere
tempalia ad habundantiaz. h̄ sufficit ei mediocritas
Vere miseria est viuere super terraz. Quanto homo
voluerit esse spiritualior. tanto presens vita fit ei
amator. quia sentit plenius et videt clarius h̄uane
corruptionis defectus Nam comedete. bibete. vigilare
toruire. quiescite et laborare et ceteris necessitatibus
nature subiacere Vere magna miseria est et afflictio
homini deuoto. qui libenter esset liber et absolutus
ab omni peccato. Valde enī grauatur interior homo
necessitatib⁹ corporalibus in hoc mundo. Vnde
propheta deuote rogat quatenus libertas ab istis esse
valeat dicens. De necessitatibus meis etue me dñe.
Sed ve non cognoscentibus suam miseriā. et
amplius. Ve illis qui diligunt hanc miseriā et
et corruptibilem vitaz Nam quidaz hanc in tm̄ am-
plexuntur. licet etiam vix necessaria laborando aut
mendicando habeant ut si possent semp hic viuere de
regno dei nichil curarent. O insani et infideles corde
qui taz profunde in terrenis iacent. ut nil nisi terrena
sapiant. sed miseri adhuc in fine grauiter sencient.
qm̄ vile et nichil erat quod amauerunt. Sancti
autem dei et omnes deuoti amici xp̄isti non attenderūt
que carni placuerunt nec que in hoc tempore florue-
runt. sed tota spes eorum et intencio ad eterna bona
anhelabat Totum desiderium ipsum sum fecerunt ad
mensuram et inuisibili a ne amore visibilium trahe-
rentur ad infima Noli frater amittere confidentiam
proficiendi ad spiritualia Adhuc habes tempus et

12

horam q̄re vis procrastinare p̄positū tuū **S**urge et in
instanti incipe et dic. **N**unc t̄ps est faciendi. nūc t̄ps
est pugnandi. nunc t̄ps est emendandi. **Q**uādo male
habes & tribularis tunc t̄ps est p̄merendi. **S**i te ēnsire
p̄ ignem et aquā anteq̄ venias in refrigeriū nisi ubi
vim feceris viciū non supabis. **Q**uidiu istud fragile
corpus gerimus sine p̄co esse non possumus nec sine
tedio & dolore viuere libenter haberemus ab oī miseria
quietem. sed q̄ per peccatū perdidimus innocentiaz et
amisimus veraz beatitudinem. **I**deo oportet nos tenē
pacientiaz et expectare dei misericordiaz & nec ēnsiat
iniqtas h̄ec et mortalitas absorbeat a vita. **O** q̄nta
fragilitas h̄uana que prona est ad vitia hodie con-
fiteris peccata et cras itez perpetras confessa. **N**unc
proponis cauere & post horaz magis agis quasi nihil
proposuisses. **M**erito ergo nos ipsos humiliare possumus
ne vñq̄m aliquid magni te nobis sentire velimus.
quia tam fragiles et instabiles sumus. **C**ito etiam
potest perdi per negligentiaz quod multo labore vix
tandem acquisitū est per gratiaz. **Q**uid fiet v̄e nobis
adhuc in fine qui tempestimus taz mane de vobis si
sic volumus declinare ad quietem quasi iā pax sit et
securitas cū adhuc non appareat vestigiū vere sancti-
tatis in nostra conuersatione. **V**nde opus esset q̄ ad
huc instrueremur itez tanq̄ boni nouicij ad mores
optimos si forte sp̄es esset de aliqua fut̄a emendatiōe
et maiori profectu spirituali.

De meditacione mortis.

Ca. xxiij.

Valte cito hic tecū erit factū. **V**ide aliter quo-
modo te hic habeas. **H**odie homo est et cras
non comparet. **C**ū autem sublatus fuerit ab
oculis etiaz cito transit a m̄te. **O** ebetudo et
duritia cordis h̄uani q̄ solum presentia meditatur
et futura magis non preuidet. **S**ic te in om̄i facto
et cogitatu debes tenere quasi essem statu moriturus.

Si bonam conscientiam habetes non multum mortem
timeres Melius esset peccata cauere quam morte fugere
Si hodie non es paratus cras quomodo eris Cras
est dies incerta Et quid scis si crastinaz habebis Quid
prodest diu viuere cum paup emendamur Ach longa
vita non semper emendat sed sepe culpa magis auget
Vt inaz per unaz diem essemus bene uersati in hunc modo
Multi annos reputant conuersionis sed sepe patua
est fructus emendationis Si formido losum est mori
forisitan periculosis est diuinus viuere Beatus qui
horam mortis sue semper ante oculos habet et ad
moriendum cotidie se disponit Si vidisti aliquanto
hominem mori cogita quia et tu per eandem viam transibis
Cum mane fuerit puta te ad vespere non peruenturum
Vespere autem factio mane non auditas tibi polliceri
Semper ergo paratus esto et taliter viue ut nunquam
te impatatum mors inueniat Multi subito et in-
proviso moriuntur nam hora qua non putatur filius
hominis venturus est Quanto illa hora extrema
venerit multum aliter sentire incipies de tota vita
tua preterita et valde tollebis quam negligens et
remissus fuisti Quid felix et prudens qui taliter nunc
nititur esse in vita qualis optat inneniti in morte
Dabit namque magnam fiduciam moriendi perfectus
contemptus mundi feciens desiderium in virtutibus
proficiendi amor discipline labor penitentie prompti-
tudo obedientie abnegatio sui et supportacio
cuiuslibet aduersitatis pro amore Christi Multi
bona potes operari dum sanus es sed infirmatus
nescio quid poteris Pauci ex infirmitate emandan-
tur sicut et qui multum peregrinantur raro sanctifi-
cantur Noli confidere super amicos et proximos
nec salutem tuam in futurum differas quia homines obli-
uiscuntur tui ceteris quam estimas Melius est nunc
tempestive prouidere et aliquid boni premittere quam sup-

13

aurilio alioꝝ sp̄are. **S**i nō es mō sollicitus pro te ipso
quis erit pro te sollicitus in futuro. **N**unc tps ē valde
preciosū. **S**ed prochādorꝝ hoc utilius non expēndis
in quo promereri valeas vnde eternaliter viuas. ve-
niet quanto vnam diem vel horam pro cīm datione
desiderabis a nescio an impetrabis. **E**nīa kmie de q̄nto
piculo te poteris liberare de q̄m magno timore eiipe
si mo do semp timoratus fuetis et suspectus de morte.
Stude nunc caliter viuere vt in hora mortis valeas
potius gaudere q̄m timere. **D**isce nunc mori mundo
vt tunc incipias viuere cum xp̄o. **D**isce nunc omnia
contempnere vt tunc libere possis ad xp̄m p̄ḡete
Castiga nunc corpus tuum per penitenciam vt tunc
certā valeas habere fidentiaz. **A**ch stulte qđ cogitas
te viuit̄ diu cū nullum diem habeas securum. **Q**m̄
multi s̄t decepti et insperate de corpore extracti. **Q**uo-
ciens audisti a dicentibus. quia ille gladio cecidit.
ille submersus est. ille ab alto ruens cervicem fregit.
ille manducauto obtriguit. ille ludendo finem fecit.
Olius igne. alius ferro. alius peste. alius latrociniō
interiūt. et sic finis omnium mors est. et vita hominis
tanq̄m umbra subito transit. **Q**uis memorabitur
tui post mortem et quis orabit pro te. **A**ge age nunc
kmie quicquid agere potes. quia nescis q̄ndo morie-
ris. nescis quicquid post mortem tibi sequitur. **D**um
tps habes gregā diuicias immortales. **P**reter salutē
tuam nichil cogites. solum que dei suut cures. **F**ac
nunc tibi amicos. sanctos dei venerando et eoz actus
immitando vt cum defecetis in hac vita illi te recipi-
ant in eterna tabernacula. **H**erua te tanq̄m peregrinū
et hospitem super terram ad quem nichil spectat de
mundi negotijs. **H**erua eoz tuum liberum et securum
sursum erectum ad deum. qđ non habes hic manen-
tem ciuitatem. **I**lluc preces et gemitus cotidianos
dirige cum lacrimis. vt spiritus tuus mereatur

ad deum post mortem feliciter transire

De Iudicio et penis peccatorum.

(ca. xxvij.)

Nobis respice finē et q̄liter aū districtū iudicē stabis
cui nihil ē occultū q̄ munerebō nō placat̄ nisi excusacōes
recipit . sed quod iustū est iudicabit . O miserrime et
insipiens peccator quid respondebis deo . omnia mala
tua scienti qui interdū formides vultum hominis irati
ut quid non preuides tibi in die iudicij quādo nemo
poterit per alium excusari vel defendi sed unusquisq;
sufficiens onus erit sibiip̄si . Nunc labor tuus erit
fructuosus . fletus acceptabilis . gemitus exaudibilis
color satisfactorius et purgatiuus . Magnum habet
et salubre purgatoriū paciens homo . qui suscipiens
iniurias plus volet de alterius malitia qm̄ de sua
iniuria . qui pro contumacib⁹ sibi libenter orat . et
ex corde culpas indulget . qui veniam ab alijs petere
non retardat . qui facilius misericordia itascitur . q̄ sibi
ip̄si violentiā freq̄nter facit et eamē omnis sp̄ui sub-
iugare conat̄ **M**elius est modo p̄gare peccata et vitia
refecare q̄ in futuro purganda refluat **V**ere nos ipsos
decipimus per inordinatū amorem quem ad carnem
habemus . Quid aliud ignis ille deuotabit nisi pec-
cata tua . Quanto amplius nunc tibiip̄si partis et
carnem seq̄ris . tanto durius postea lues et maiorem
materiā conburendi oſervas **I**n quib⁹ hō peccavit in
illis grauius p̄nictur . Illi accidiosi ardentibus sti-
mulis purgentur et gulosi ingenti siti et fame cruci-
abuntur . **I**bi luxuriosi et voluptatum amatores
ardenti p̄ce et fetido sulphure perfundent̄ et inuidiosi
pretolore vllulabunt sicut canes furiosi **N**ullū viciū
est quod suum proprium cruciatū non habebit . **I**bi
superbi oī ſuſiōne replebuntur et auari miserrima
egestate artabuntur . **I**bi erit una hora grauior
in pena . qm̄ hic centum anni sunt in amarissima
penitencia . **I**bi nulla requies est . nulla consolatio

14

dānatis. **H**ic tñ interdū cessat a laboribꝫ atqꝫ aītꝫ
ſeuīt ſolachꝫ **E**ſto mō ſollicitus ⁊ dolens pro peccatis
tuis ut in die iudicij ſecurus ſis cū beatis **T**unc n̄ iuſti-
ſtabūt i magna ɔſtancia aduersiſ eos qui ſe anguſtia-
uerunt et depreſſerunt **T**unc ille ſtabit ad iudicandū
qui modo ſe ſubiçit humiliter iudicij hoīm **T**unc
magnam fiduciā habebunt pauper et humilis. et
pauebit vndiqꝫ ſuperbns **T**unc videbitur ſapiens in
hoc mō fuīſſe qui pro xp̄o diſiſit ſtultus et deſpectus
eſſe **T**unc placebit oīs tribulatio pacienter perpeſſa ⁊
oīs iniquitas oīpilabit oī ſuum **T**unc gaudebit oīs
deuotus et merebit oīs irreligiosus **T**unc plus exul-
tabit caro afflita qꝫ ſi in delichj ſemp fuīſſet nutrita
Tunc ſplendet habitus viliſ ⁊ obtenebreſſet reſtiſ
ſubtilis **T**unc plus laudabit paupculū dōmīliū
qꝫ deauratum palacium. **T**unc plus iuuabit oī ſtans
pacientia qꝫ omnis mundi potentia **T**unc amplius
exaltabitur ſimplex obedientia qꝫ oī ſecularis aſtricia
Tunc plus letificabit pura et bona conſcientia. qꝫ
totā philoſophia **T**unc plus ponterabit oī temptus
diuitiarꝫ qꝫ totus theſauriſ terrigenarꝫ **T**unc magis
conſolaberis ſuper deuota oratione qꝫ ſuper delicata
conneſtione **T**unc potius gaudebis de ſervato ſilen-
tio qm̄ de longa fabulatione. **T**unc plus valebunt
ſancta opera qm̄ multa pulchra verba. **T**unc plus
valebit ſtricta vita et ardua penitencia. qm̄ omnis
telectacio terrena. **V**isce te nunc in modico pati ut
tunc valeas a grauioribus liberari **H**ic primo proba
quid tunc poſſes pati poſtea **S**i modo modica paſſio
te tam impaientem efficit quid iehenna tunc faciet.
Ecce vere non pothes duo gaudia habere. **H**ic delec-
tare in mundo et poſtea regnare cum Xp̄iſto. **V**i
vſqꝫ in hodiernū diem ſp in honoriſ et voluptatiſ
viriſſes qui totum tibi proſuifſet. ſi te in instanti
moři contingereſ. **O**mnia ergo vanitas preter amare

deū et illi soli huīre **Q**ui ergo deū ex toto corde amat·
nec mortē nec suppliciū nō iudicū nec infernū metuit
q̄ pfectus amor secū ad deū accessū facit · **Q**uem ac̄
delectat ad huc pettare · non mīx si mortem et iudiciū
timeat · **B**onū tñ est vt si nec dū amore a malo te te,
uocat saltem timor iebennalis coherenceat · **Q**ui vero
timorem dei postponit diu in bono state non valebit
h̄ diaboli laqueos atius incurrit

De ferenți emendatione tocius vite nře **Ca. xxv.**

Etto vigilans et diligenter in deī seruitio te
exerce et cogita frequenter ad quid uenisti aut
seculum reliquisti · **N**onne vt deo viueres et
spiritualis fieres **I**gitur ad profectum ferueas · quia
mercedem laboy tuoy recipies nec erit tunc amplius
 dolor aut timor in finibus tuis · **M**odicum nunc la-
borobis et magnam requiem · imo perpetuaz leticiaz
inuenies **S**i tu pmanseris fidelis et feruidus i agēdo
deus proculdubio erit fidelis in retribuento · **S**pem
bonā retinere debes q̄ ad palmam puenies et securi-
tatem capere non oportet ne torpeas aut elatus fias ·
Cū · n · quidam anxius inter spem et metū frequenter
fluctuaret et quadam vice merore confessus in ecclē-
sia ante quoddam altare se prostrauisset hec intra se
revoluit dicens · **O** si scirem q̄ ad huc persueratur uis
essem statimq; audiuit intus responsum diuinum ·
Qu si hoc scires quid facere velles fac nunc · quod tūc
facete velles et bene securus etis · **M**ox consolatus et
confortatus diuine se commisit voluntati et cessauit
anxia fluctuacio · **N**oluitq; curiose inuestigare · vt
sciret que sibi essent futura · h̄ magis studuit inq̄rere
que esset voluntas dei benelatens · et perfecta ad
omne opus bonū inchoandum et perficiendū · **S**pa in
domino et fac bonitatem ait Propheta et inhabita
terraz et paſceris in diuicijs eius · **V**nū est q̄ multos
a profectu et ferenți emendatione rectabit · **M**orior

15

difficultatis seu labor certamis. **E**nimvero illi maxi-
me pre ceteris in virtutibus proficiunt qui ea que sibi
magis **o**ria sunt et grauia vtilitas vincere nituntur. **N**am
ibi ho- prius proficit et gloriam metet ampliorcm ubi
magis seipm vincit et in spu mortificat. **S**i non oes
habent eque multum ad vincendum et moriendum
diligens tamen emulator valentior erit ad proficiendū
etiam si plures habeat passiones qm aliis bene mo-
rigeratus minus tamen feruens ad virtutes. **Q**uo
specialiter ad magnam virtutem iuuant videlicet
se subtrahere violenter ad quod natura vtiliose incli-
nat et fetuenter instanter pro bono quo amplius
quis amplius. **I**lla etiam studeas magis cautele et
vincere que tibi frequenter in alijs displicant. **V**bis
perfectum tuum accipias ut si bonū exemplum videas
vel audias ad imitandum accendaris. **D**i quid aut
reprehensibile si reaueris caue ne idem facias aut si
aliquido fecisti cicius emendare studeas. **S**icut oculus
tuus alios considerat sic interim ab alijs notaris.
Qm dulce et iocundum est vivere fetuidos et deo-
tos fratres bene morigeratos et disciplinatos. **Q**m
triste est et graue vivere inordinate ambulantes qui
ea ad que vocati sunt non exercet. **Q**m nocuum
est negligere sue vocationis propositum et ad non
missa inclinare sensum. **M**emor esto arrepti propositi
et imaginem crucifixi prepone tibi. **B**ene veterun-
dari potest inspecta vita domini nostri ihesu xpisti
et nec dum magis illi te conformare studuisti licet
diu in via dei fuisti. **R**eligiosus qui se intente et de-
uote in sanctissima vita et passione domini exerceat
omnia utilia et necessaria sibi habundanter ibi inueniet.
nec opus est ut extra ihesum aliquid melius querat
O si ihesus crucifixus in cor nostrum veniret qm cito et
sufficienter docti essemus. **R**eligiosus feruidus omnia
bona portat et capit q illi iubet. **R**eligiosus negligens

et tepidus habet tribulacō; sup tribulacō; et ex omni
parte patit angustiam q̄ interiori solatione caret &
exteriorē q̄rere prohibetur Religiosus ex disciplinā
viens graui patitur ruiue. Et qui laxiora querit et
remissiora semp in angustia erit quia aut vnum aut
relicuum sibi displicebit Quomō faciunt tāz multi
religiosi q̄ satis attati sunt sub disciplina claustralē.
Raro exēunt ab strate viiunt paupime & medunt
grosse vestinntur multū laborant pax locuntur diu
vigilant & mature surgunt orationes prolongant.
Frequenter legunt & se in omni disciplina custodiunt
Attende Rāthusienses Cistarienses et diversi re-
ligionis Monachos et Moniales qualiter dī nocte
ad psallendum dñō assurgunt Et ideo turpe esset ut
tu deberes in tam sancto opere pigritari ubi tanta
multitudo religiosorū incipit deo iubilare O si nichil
faciendum incumberet nisi dñm deum nēm toto corde
laudare et ore O si nunq̄ indigeret & medere et bibere
nec dormire h̄s posse deū laudare & solummodo in
spiritualibꝫ studijs vacare tunc multo felitior esses
q̄ modo cum carni ex qualicunq; necessitate viuis et
huis Utinam nō essent iste necessitates h̄ solummō
spuales anime refactiones q̄s satis raro degustam&
Quando homo ad hoc peruenit q̄ de nulla creatura
consolationem suam querit tunc deus ei p̄mo p̄fecte
sapere incipit tunc etiam bene & tentus de omni euentu
rex erit tūc ne pro magno letabitur nec pro modico
contristabitur sed ponit se integrē et fiducialiter in
deum qui est omnia in omibꝫ cui nihil utiq; perit nec
moritur sed omnia ei viiunt et ad nutū iunctanter
deseruiunt Memento semper finis q̄ p̄ditū non redit
tempus Unde sine sollicitudine et diligentia nunq̄
acquires virtutes Si in apis tepescere incipis male
habere Si autem dederis te ad feruorem inuenies
magnam pacem et fencies leuidorem labore ppter dei

gram et virtutis amorem. **H**o feruidus et diligens ad omnia est paratus. **M**aior labor est in resistendo vicis et passionibus quam corporalibus insudare laboribus. **Q**ui parvus non deuicit defectus paulatim labitur ad maiores. **G**audebis semper de vespere si diem expendas fructuose. **V**igila super te ipsum admone te ipsum. excita te ipsum. et quicquid de aliis sit non negligas te ipsum. **T**antum proficies quantum tibi iphi vim intuleris.

Explícit primius liber de imitacione Christi
et de contemptu omnium vanitatum mundi.

Dequitur tabula huius libri primi

D e imitacione Christi et de contemptu omnium vanitatum	.i.
D e humili scientia sui ipsius	.ii.
D e doctrina veritatis	.iii.
D e prudentia in agendis	.iv.
D e lectione sanctarum scripturarum	.v.
D e iordinatis affectionibus	.vi.
D e vana spe et elatione fugienda	.vii.
D e cauenda nimia familiaritate	.viii.
D e obedientia et subiectione	.ix.
D e cauenda superfluitate verborum	.x.
D e pace acquirenda et zelo proficiendi	.xi.
D e utilitate aduersitatis	.xii.
D e temptationibus resistendis	.xiii.
D e temerario iudicio vitando	.xiv.
D e operibus ex caritate factis	.xv.
D e sufferentia defectuum aliorum	.xvi.
D e monastica vita	.xvii.
D e exemplis patrum	.xviii.
D e exercitiis boni religiosi	.xix.
D e amore solitudinis et silentij	.xx.
D e compunctione cordis	.xxi.
D e consideratione humane miserie	.xxii.
D e meditacione mortis	.xxiii.

De iudicio et penitentia. xxiiij.

De ferventi emendatione vite totius. xxv.

Gequit scda ps h2 libri q̄ est de ammonio ad interna trahentem sive ammonioib⁹ ad interna trahentes.

De interna conuersatione. Ca. primū

Regnum dei int̄ vos est dīc dñs Conuertere in toto corde ad dominum et relinque hunc mundum et inueniet anima tua requietum. Disce exteriora ostennere et ad interiora te dare et videbis regnum dei in te venire. Est n. regnum dei pax et gaudium in sp̄u sancto quod non datur imp̄is. Veniet ad te xp̄us ostendens tibi consolationem suam si dignam illi ab intus paraueris mansionem. Omnis gloria eius et rex ab intus et ibi oplacet sibi freq̄ns illi visitatio cum honore interno dulcis sermocinatio grata consolatio multa pax familiaritas stupenda nimis. Enī anima fidelis prepara huic sponso cor tuū quatenus ad te venire et in te habitare dignetur. Dic enim dicit Si quis diligit me sermonem meum seruabit et ad eum veniemus et mansionem apud cum faciemus. Da ergo xp̄o locum et ceteris omnibus nega introitum. Cum xp̄m habueris diues es et sufficit tibi. Ipse erit prouisor tuus et fidelis procurator in omnibus ut non sit opus in hominibus spare. Nō es enim cito mutantur et deficiunt velociter. Xp̄istus aut̄ manet in eternum et astat usq; in finem firmiter. Non est magna fiducia ponenda in homine mortali et fragili et si utilis sit et dilectus neq; tristitia m̄ta ex hoc capienda si interdum aduersetur et condicat. Qui hodie tecum sunt. cras contrariari possunt et econuerso sepe ut aura vertuntur. Donec totam tuam spem in deo et sit ipse timor tuus et amor tuus. Ipse pro te respondebit et faciet bene sicut melius fuerit. Non habes hic manentem ciuitatem. et ubicumq;

fueris extraneus es et peregitinus nec requiem aliquam
habebis nisi in Christo intime fueris unitus. Quid
hic circumspicias cum iste non sit locus tue quietoris
In celestibus debet esse habitatio tua et sicut in tran-
scitu cuncta terrena sunt respicienda · transiunt omnia
et tu pariter cum eis Vite ut non in hereas ne capia-
ris et pereas · Apud altissimum sit cogitatio tua et
de precatio tua ad proximum sine intermissione dirigatur.
Si nescis speculari alta et celestia requiesce in passione
Christi et in facies vulneribus eius libenter habita · Si
enim ad vulnera et preciosa stigmata Ihesu deuote
confugis magnam in tribulacione confortacionem sensies
nec multum curabis homini desperationes · faciliterque
verba detrahentia profetas · Christus etiam fuit in modo ab
homib[us] despectus et in maxima necessitate a notis
et amicis inter opprobria derelictus · Christus habuit
aduersarios et oblocutores et tu vis oes habete ami-
cos et benefactores · Unde coronabitur patientia tua
si nil aduersitatis occurrit · Si nil contrarium vis
pati quod eris amicus Christi · Sustine te cum Christo
et proximo si vis regnare cum Christo · Si semel perfecisti
introisses in interiora ihu et modicu[m] de ardenti amore
et sapuisses tunc de proprio modo vel in modo nichil curares
sed magis de obprobrio illato gauderes · quia amor
Ihesu facit hominem seipsum contemnere · Amator
Ihesu et verus internus et liber ab affectionibus in-
ordinatis potest se ad deum libere conuertere et eleuare
se super seipsum in spiritu et fructu quiescere · in eo cui
sapientia pro ut se non ut dicunt aut estimant hic
vere sapiens est et totus magis a deo que ab homib[us]
Qui ab intra scit ambulare et modum res ab extra
ponerat non requirit loca nec expectat tempora ad
habenda exercitia deuota · Homo internus cito re-
colligit · quia nunquam se totum ad exteriora ef-
fundit · Non illi est labor exterior · nec occupatio ad

t̄ps nec̄ia. s̄ sic res eveniūt sic se illis accommodat Qui intus bñ dispositus est et ordinatus nō curat p̄fatos et mirabiles hoīm̄ gestus Tm̄ homo impeditur et distrahit̄ quantum sibi res attrahit Si recte t̄bi esset et bñ purgatus essem̄ d̄ia tibi in bonū cederet̄ et p̄fectū Ideo multa tibi displacent et sepe ōturbant q̄ non es perfecte tibi mortuus nec segregatus ab oīb̄ terrenis Nihil sic maculat et implicat cor hoīs sicut in putus amor in creaturis Si tenuis ō solari extēius potis speculari celestia et frequenter iubilare interius.

De humili submissione sui Cap. ii.

Non magis ppendas q̄s pro te vel s̄ te sit s̄ hoc age et cura ut tecū deus sit in oī re quam facis Habeas ōscientiam bonam et deus te bene defensabit Quem n̄ iuuare voluerit nullus peruersitas nocere poterit Si tu scis tacere et pati v̄ debis procul dubio auxilium dñi Ip̄e nouit modū et t̄ps liberandi te et iteo debes te illi resignare dei enī est ad iuuare et ab oī ōfusione liberare. Sepe valde protest ad maiorem hūilitatem seruandam q̄ defectus n̄os alij sciunt et tedarguunt q̄ndo homo p̄ defectib̄ suis se hūiliat tunc faciliter alios placat et leuitate satisfacit sibi irascentib̄ Humilem deus protegit et liberat Humilem diligit et consolatur. Humili homi se inclinat hūili largitur gratiaz magnaz et post suā depressionez leuat ad gloriam humili sua secreta reuelat et ad se dulciter trahit et iuitat Humilis accepta ōtumelia et ōfusione satis bene est in pace quia stat in deo et nō in mundo Non reputes te aliquid proficisse nisi te omnibus inferiorem esse sentias

De bono pacifico homine Ca. iii.

Pone te primo in pace et tunc poteris alios pacificare Homō pacificus magis protest q̄m bene doctus hō passionat̄ etiā bonū in malū conuertit et faciliter malum credit Bonus pacificus

18

hō om̄ia ad bonū trahit Qui bñ in pacē est de nullo
suspicat̄. qui aut̄ male ḡtentus est et om̄otus varijs
suspitionibus agitatur · nec ipse quiescat · nec alios
quiescere permittit Dicit sepe quod omnino dicere nō
deberet et obmittit quod sibi facere magis expediret
Considerat quid alijs facere teneantur et negligit qđ
ipse tenetur · Habe ergo primo zelum super teipsum
et tunc zelare poteris etiā proximū tuū · Tu bene scis
facta tua excusare et colorare · et alioz excusationes
non vis recipere Justius ut te excusares a fratre tuū
excusares Si portari vis porta et aliū Vide ḡ longe
es adhuc a vera caritate et hūilitate que nulli irasci
nouit vel indignari nisi tm̄ sibi · Non est magnū cū
bonis et mansuetis conuersari Hoc n̄ oībus nāliter
placet et vnuſquisq; libenter pacem habet et secum
sencientes magis diligit · Si cū duris ac petueris et
indisciplinatis aut nobis ḡriantib; pacifice possent
vnuſte magna gratia et laudabile nimis · virileq;
factū esset · Sunt qui seipos in pacē tenent et cū alijs
etiā pacē habent Et s̄t̄ qui nec pacem hñt nec alios in
pacē dimittunt · Alijs sunt graues · sed sibi ipsis sp̄
guiores · Et s̄t̄ qui seipos in pacē retinent et ad pacem
alios reducere student · Est tm̄ tota Pax nostra in hac
misera vita pocius in humiliſſentia ponenda · qđ
in non sentiendo ſtria Qui melius scit pati maiorem
tenebit pacem Iste est vītor sui et dñs m̄di amicus
xp̄isci et h̄res celi

De pura mente et simplici intencione Ca. iij.

Dubius alis sublevatur homo a terrenis · sim-
plicity scilicet a puritate Simplicitas debet
esse in intencione puritas in affectione Sim-
plicitas intendit deum · puritas apprehendit et gustat
Nulla bona actio te impedit · si liber intus ab
inordinato affectu fueris · Si nichil aliud qm̄ dei
placitum et proximi utilitatem intendis et queris

interna libertate perfuetis. Si rectū cor tuū esset tunc
dīs creatura speculū vite et liber sancte doctrine esset.
non est creatura tam patua et vilis q̄ dei bonitatem
non representet. Si tu es es intus bonus et purus tunc
dīa sine impedimento videres et bene caperes Cor purus
penetrat celum et infernum. Qualis unusquisq; intus
natus est taliter indicat exterius. Si est gaudium in
mundo hoc huius possidet puri cordis homo. Et si ali-
cubi tribulatio et angustia hoc melius nouit mala
oscientia. Sicut ferrum missum in ignem amittit ru-
biginem & totum candens efficitur. Sic homo integre
ad deum se ouertens a corpe exiuit et in nouū hōiēz
transmutatur. Quando homo incipit tepercere tunc
paruum metuit laborem et libenter extermam recipit
solationem. Sed quando perfecte incipit se vincere et
viriliter in via dei ambulare tunc minus ea reputat
que sibi prius grauia esse sendiebat.

De propria consideratione

Cap. v.

Non debemus nobisip̄is nimis credere. q̄ sepe
nobis grā deest et sensus Modicū lumen est
in nob̄ & h̄ cito p̄ negligentia amittim̄. Sepe
etiam non aduertimus q̄ tam ceci intus sumus. Sepe
male agimus et peius excusamus. Passione interdu-
monemur et zelum putamus. Parva in alij repre-
hendimus et nostra maiora pertansimus. Satis cito
sentimus et ponderamus quid ab alij sustinemus.
Sed q̄ndo alij de nobis aliquid sustinent non aduer-
timus. Qui bene et recte facta sua ponderaret nō esset
quod de alio grauiter iudicaret. Internus homo
sui ipsius curam omnibus caris anteponit. Et qui
sibi diligenter intendit faciliter de alij tacet. Nunq;
eris internus & deudus nisi de alij siluetis et teip̄m
specialiter respereris. Si tibi et deo totaliter intendis
modicū te mouebit qd foris paup̄is. Vbi es quando
tibi ipsi presens non es et quanto omnia procurasti

quid tibi neglecto perfecisti. Si vis habere pacem et
unionem oportet q̄ totum postponas et te solū pre
oculis habeas. Vultum proinde proficies si te feriatū
ab omni cura trāli oserues. Valde deficit si aliquid
trāle reputaueris. Nil magnū nil altū nil acceptum
nil gratū tibi sit nisi pure deus aut qđ deo sit. Totū
vanum existimat quicquid consolationis occurrit de
aliqua creatura. Amans deū anima sub deo despiciat
vniuersa. Solus deus eternus et immensus implens
omnia solaciū anime et vera cordis leticia.

De leticia bone conscientie.

Ca. vi.

Gloria boni hominis testimoniū bone conscientie habe
bonam conscientiā et habebis sp̄ leticiam. Bona
conscientia multa p̄t portare et valde leta est
inter aduersa. Mala conscientia sp̄ timida est et inq̄eta
Quaunter requiesces si cor tuū te non reprehendit.
Noli letari nisi cū beneficeris. Malis nunq̄m veram
habent leticiam nec internā senciunt pacem quia non
est par imp̄s dicit dñs. Et si dixerint in pace sumus
non venient super nos mala ne credas eis quoniam
repente exurget ita deī et in nihilū redigentur actus
et cogitationes ipsorum peribunt. Gloriari in tribulacōe
non est graue amanti. Sic n. gloriari oportet in cruce
dñi. Brevis gloria est qui ab homī datur & accipitur
Mundi gloriā sp̄ sequitur tristitia. Bonorum gloria in
consciētis eorū et non in ore hominī. Iustorum leticia de
deo et non in deo est et gaudiū eorum de veritate. Qui
veraz et eternam gloriam desiderat trālem non curat
Et qui trālem requirit gloriam aut non ex animo
temnit minus amare ouincitur celestem. Magnam
habet cordis tranquillitatem. qui nec laudes curat
nec vituperia. Facile erit contentus et placatus cuius
conscientia munda est. Non est sanctior si laudatis
nec vilior si vituperaris. Quod es hoc es. nec ma
ior dici valeas qm̄ deo teste sis. Di attendis quid

apud te sis intus non curabis qđ de te loq̄ntur hom̄es
Hō videt in facie deus autem in corde Hō considerat
adūs. deus vero pensat etiāz cogitationes. Bene semp
agere et modicū de se tenere hūilis anime iudicū est.
Nolle isolari ab aliqua creatura magne puritatis &
interne fiducie signū est Qui nullū extrinsecus pro se
testionis querit liquet qđ totaliter se deo om̄isit Non
enī qui seip̄sū om̄idat ille probatus est ut ait Ap̄ls. s̄
quem deus confidat. Ambulare cū deo nec aliqua
affectione teneri foris status est interni hom̄is

De amore ihesu super om̄ia Ca. viij.

Batus qui intelligit quid sit amare iesū & co-
temnere seip̄sū ppter iesū Oportet dilectū pro
dilco oīa relinqre qđ ih̄s vult sup oīa amari
Dilectio creatē fallax est. et instabilis dilectio Ihesu
fidelis et pseuerabilis. qui adh̄eret cadit cū labili qui
aplectitur iesū firmabitur in eū Illū dilige & amicū
tibi retine qui om̄ibus reverentib⁹ te non relinquet
nec pacietur te in fine pire. Ab omnibus oportet te
aliquando separari sive velis sive nolis. Teneas te
apud ihesu viuens et moriens. et illius fidelitati te
committe qui om̄ib⁹ deficientibus solus p̄t te iuuare
Dilectus tuus talis est nature vt alienum velit ad-
mittere sed solus cor tuū habere et tanq̄ rex in ppterio
throne sedere. Si scires te bene ab om̄i creatura
euacuare Ihesus deberet libenter tecū habitare pene
te totum perditum inuenies quicquid extra Ihesum
in hominibus posueris Non confidas nec innitaris
sup calamū ventosū quia om̄is caro fenū et oīs gl̄ia
eius vt flos semi caret. Cito recipietis si ad externaz
hom̄i apparentiaz emi asperteris Si n̄ tuū in alijs q̄ris
solatiū et luc̄z senties sepe de tristitia Si q̄ris in oībus
ihesum inuenies utiq̄ ihesu Si autem queris teip̄sū
inuenies etiāz teip̄sū sed ad tuaz perniciem Plus n̄
hō nocuitor est sibi si Ihesum non querit q̄z totus

mundus et omnes sui aduersarij.

De familiarí amicicia ihesu

Ca. viii.

Quanto ihs adest tunc totū bonū est. Quando vero ihs non adest tunc totū dux ē. Quando ihs intus non loquitur exterior osolacō vīlis ē. Si autē ihs tm̄ vnū verbū loquitur magna osolacō sentitur. Nonne Matia magdalena statim surrexit de loco in quo fleuit quanto martha dixit Magister adest et vocat te. Felix homo quem vocat Ihesus de lacrimis ad gaudium spiritus Qm̄ aridus et durus es sine ihesu. q̄ insipiens & vanus es si cupis aliquid extra Ihesum. Nonne hoc est maius damnum q̄ si totū perderes mundū. Quid potest tibi mōsus offerre sine ihesu. Esse sine Ihesu grauis est infernus. et esse cū Ihesu dulcis paradies. Si fuerit tecum Ihesus nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit ih̄m inuenit thesaup̄ bonū. Imo bonū super om̄e bonū. Et q̄ perdit ihesū perdit nimis multū et plus qm̄ totum mundū. Magna res est scire conuersari cū Ihesu. et scire tenere ihesum magna prudentia. Esto humilis et pacificus et erit tecum Ihesus. Potes cito fugare ih̄m et gratias eius pettere si volueris ad exteriora reclinare. Et si illū effugaueris et perdiueris ad quem fugies et quem tunc queres amicū. Nine amico non potes bene vivere. Et si ihesus non fuerit amicus tuus pre oīb̄ amicis etis nimis tristis et desolatus. Fatue igitur agis si in aliquo alio confidis aut letaris. Elegendum est magis totum mundū habere oītrarium q̄ Ihesum offendū. Ex omnibus caris fit ihesus solus dilectus specialis. Diligantur oīes ppter ihesū. Ihesus autē ppter seip̄m. Solus autē ihs singulariter est amand̄ q̄ solus bonus et fidelis inuenitur pre omnib̄ amicis ppter ip̄m et in ipso tā amici q̄ inimici sunt tibi cari. et pro hīs omnibus exorandus est ut omnes ipsum cognoscant et diligant. Nunq̄ cupiant singulariter

laudari vel amari. q̄ hoc solius dei est q̄ silez sibi non
habet Nec velis q̄ aliquis secū in corde tuo occupetur.
neḡ cū alic̄ alterius occupatis amore H; sit ihs in te
et in oī bono hoīe Esto bonus et purus ab intus sine
alic̄ creature impedimento Oportet te esse mundum &
puz̄ cor ad deū gerere si vis vacare et videre q̄ suavis
est dñs Et reuera ad hoc non puenies nisi gratia dei
fueris pr̄uentus et intractus vt omnibus evacuatis
et licenciatis solus cum deo vniatis. Quando n. grā
dei venit ad hoīem tunc potens fit ad oīa et quando
recedit tunc pauper et infirmus erit & quasi tantū ad
flagella relidus In h̄js non debes reic̄ nec desperare
q̄ ad voluntatē equanīter stare et cuncta supuenien-
tia tibi ad laudem iesu xp̄i perpeti. q̄ post noctē redit
dies et post tempestatem magna serenitas.

De carentia omnis solatij

Ca. ix.

Non est graue humanum stemnere solatium
cū adest diuinū. Magnū est et valde magnū
tam diuino q̄ humano posse carere solatio
et pro honore dei libenter exilium cordis velle sustinē
et in nullo seip̄m querere nec ad proprium meritum
respicere. Quid magni est si sis h̄jlaris et deuotus
adueniente gratia Optabilis cunctis hec hora. Sua-
viter equitat quem gratia dei portat. Et quid mitz
si onus non sentit qui portatur ab omnipotente & ducit
a summo ductore. Libenter habemus aliqd pro solatio
et difficulter exiuit homo a seipso. Vicit sanctus
laurencius seculū cū suo sacerdotio. q̄ dē quod in mō
delectabile videbatur despexit et summū dei sacerdotez
Sixtum quem maxime diligebat pro amore xp̄i
etiam a se tolli clementer ferebat. Amore ergo dei
creatoris amorem hominis superauit. et pro hu-
mano solatio diuinum beneplacitum magis elegit.
Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum
pro amore dei disce relinquere. nec grauiter feras

21
cū ab amico dectelitus fueris. sciens qm̄ oportet nos
tandem dēs ab iniuicē separati. **M**ultū et diu oportet
hōiem in seipso decertare antepm̄ seipm̄ discat plene
supare et totum affectum suum in deum trahere. **Q**ū
homo stat sup seipm̄ facile labitur ad consolationes
hūanas. **S**ed vetus amator xp̄i et studiosus sedatoe
virtutū non cadit sup solacōes nec q̄rit t̄les sensibi-
les dulcedines. **S**ed magis fortes exercitationes et p̄o
xp̄o duros sustinere labores. **C**um ergo sp̄ualis a dco
solatio dae cum ḡaz actione accipe eaz. h̄ mun̄ dei
intellige esse nō tuū meritū. **N**oli extolli. noli nimīū
gaudere nec inaniter presumete h̄ esto magis hūilior
ex tondo. caucior q̄ et timoracior in cunctis actibus
tuis. qm̄ transibit hora illa et sequitur temptacio.
Cum ablata fuerit consolatio non statim despes sed
cū humilitate et pacienza expecta celestem solacōem
qñ q̄ potens est deus ampliorem tibi redonare conso-
lationem. **I**stud non est nouum nec alienū viam dei
exptis. q̄ in magnis sanctis et antiquis xp̄hetis fuit
sepe talis alternacōis modus. **V**n̄ te quidam p̄nte iā
gratia dicebat. **E**go dixi in habundantia mea non
movebor in eternum. **A**bsente vero gratia quid in se
fuerit expertus adiungit dicens. **A**uertisti faciem tuā
a me et factus sum turbatus. **I**nter h̄ tñ nequaq̄m̄
despat. sed instancius dñm̄ rogat et dicit. **Q**d te dñe
clamabo et ad deum meum reperietor. **D**eniḡ ōrois
sue fructum reportat et se exauditum testatur dicens.
Audiuit dominns et misertus est mei. factus est
adiutor meus. **S**ed in quo conuertisti inquit planctum
meū in gaudiū mibi et circumdedit me leticia. **S**i sic
factū est cū magnis sanctis non ē despandum nobis
infirmis et pauperib⁹ si interdum in frigiditate sum⁹
qm̄ spiritus venit et tecedit secundum beneplacitum sue
voluntatis. **V**n̄ beatus iob ait. **V**isitas cum diluculo
et subito probas illum. **S**up qđ ergo sperare possum

aut in quo fidere debeo nisi in sola dei misericordia magna et in sola spe ḡte celestis. Siue non assint homines boni siue deuoti fr̄es vel amici fideles siue libri sc̄ti Vel certat̄ pulcer siue dulcis cantus et hymni dia h̄ modicū iuuant modicū sapiūt qn̄ dehtus sū a ḡta et a xp̄ria paupertate derelictus Tunc nō est melius remediū. q̄ patientia et abnegatio mei in volūtate rei. Nunq̄m inueni aliq̄ tā religiosū et deuotū q̄ nō habuit interdū ḡte subr̄ctō; aut nō sensit fetuoris diminuicō; Nullus sc̄ts fuit tā alte raptus et illuīatus q̄ prius vel postea nō fuerit temptatus Non non dignus est alta dei contemplare q̄ pro deo non ē exercitat̄ aliq̄ tribulatione. Solet non seq̄ntis solacōis temptacio precepsens esse signū Nam temptacōib⁹ pbatis celeste promittitur regnū Qui vicerit inq̄t dabo ei edē ligno d̄ vite Dat aut solacio diuina ut hō forciō sit ad sustinendū aduersa Seq̄tur non temptacio ne se eleu et de bono nō dormit diabolus nec caro adhuc mortua est Ideo nō cesses te sp̄arare ad certamē q̄ a dextris et sinistris sunt hostes qui nunq̄ quiescunt.

De gratitudine pro gratia

Cap. x.

Vr queris quietem cum natus sis ad labore. Pone te ad patientiam magis qm ad consolationes et ad crucem portandum magis qm ad leticiam. Quis enim secularium non libenter consolationem et leticiā sp̄ualē acciperet si semper obtinere posset. Precedunt aliter excedūt non sp̄uale consolationes omnes mundi delicias et carnis voluptates. Nam omnes delicie mūdane sunt vane aut turpes. Spirituales delicie sole iocunde sunt et honeste ex virtutibus progenite et a deo puris m̄tib⁹ infuse. Sed istis diuinis consolationibus nemo semp pro suo affectu frui valet q̄ tempus temptationis non diu cessat. Multum autem contrariatur superne visitacioni. Falsa libertas animi et magna

22

ſſidencia ſui Deus bene facit ɔſolacōis grām dancō.
homo male agit. non totum deus cū grāy actione
rettribuento. Et ideo non poſſunt in nobis dona
gratiae fluere q̄r ingrati ſumus auctori. nec totum re-
fundimur fontali origini. Semper enim debetur gracia
digne gratias referenti. et auſſertur ab elato qđ dari
ſolet hōi grato. Nolo ɔſolationem que mihi auſſert
conpunktōnem. nec affecto contemplacionem que
ducit in elationē. Nā non dē altū ſc̄m. nec dē dulce
bonum. nec dē deſiderium puz. nec dē caꝝ deo gratum
libenter accepto gratiam. Vnde ſemper humilior et
timor acior inueniar atq; ad relinqđum me paracōr
fiam. Doctus tono gratie et eruditus subtractionis
verice. non ſibi quicqđm boni autet attribuere ſed
potius paupem et nudum ɔſitebitur. Da teo quod
tei eſt et tibi aſcribe qđ tuum eſt Hoc eſt. deo gratias
pro gratia tribue. Tibi autem ſoli culpam et dignaz
penaz pro culpa teberi ſentias. Done te ſp ad infimū
et dabitur tibi ſummum. nam ſummū non ſtat ſine
infimo. Summi ſancti ante deū minimi ſt apud ſe et
ꝝto glorioſiores tanto in ſe humiliores. pleni vītate
et gloria celeſti non inanis glorie cupidi. In deo
fundati et confirmati nullo poſſunt eſſe elati. Et
qui totū deo aſcribunt q̄cqd boni accepérūt. ab inuicē
gloriam non querunt. ſed gloriam que a ſolo deo eſt
volunt. et deum in ſe et in omnibus ſanctis laudari
ſuper omnia cupiunt et ſp in idipſum tendunt Esto
ergo gratus pro minimo et eris dignus maiora
arciپere. Sit tibi minimum etiam pro maximo et
magis ɔtemptibile pro ſpeciali dono. Si dignitas
datoris inſpicitur nullum datum paruū aut nimis
vile videbitur Non enim puum eſt qđ a ſummo deo
donatur. etiam ſi penas et verbera dederit gratum eſſe
debet quia ſemper pro ſalute noſtra facit. quiquid
nobis aduenire permittit. Qui gratiam dei retinere

desiderat sit gratus pro gratia data pacies p sublata
Oret ut redeat cautus sit et humiliis ne amittat

De paucitate amatorum crucis xp̄i Cap. xi.

Habet ihesus nunc multos amatores sui regni celestis sed paucos baiulatores sue crucis. Multos habet desideratores consolationis sed paucos tribulationis. Plures inuenit socios mense sed paucos abstinentie. Omnes cupiunt cum eo gaudere. sed pauci cum eo aliquid sustinere. Multi ihesum secuntur usque ad fractionem panis. sed pauci usque ad bibendum calicem passionis. Multi miracula eius venerantur sed pauci ignominiam crucis secuntur. Multi ihesum diligunt quoniam diu aduersa eis non ostingunt. Multi illum laudant et benedicunt quoniam diu consolationes ab eo percipiunt. Si autem ihesus se absconderit et modicum eos reliquit aut in crimoniā aut in detractione nimiam cadunt. Qui autem ihesum propter ihesum et non propter suā aliquę consolationem diligunt ipsum in omnibz tribulacōe et angustia cordis sicut in summa solatōe benedicunt. Et si nunquam eis consolationem vellet dare ipsum tamen semper laudaret et semper gratias agere vellent. Quantū potest amor ihesu purus. nullo proprio amore vel modo permixtus. Nonne omnes mercenarij sunt dicendi qui consolationes semper querunt. Nonne amatores sui magisque xp̄i probantur qui sua omoda et lucra semper meditantur ubi inuenitur talis qui velit deo seruire gratis. Raro inuenitur tam sp̄ualis aliquis qui omnibus sit nudatus. Nam vero pauperes sp̄u et ab omnibz creatibz nudū quis inueniet procul et te vltimis finibz precium eius. Si deterit hō omnem substanciam suam pro hac nuditate adhuc nihil est. Et si fecerit penitentiā magnā adhuc exiguum est. Et si apprehendit omnem scientiam adhuc longe est. Et si habuit virtutē magnaz et devotionez nimis ardenter adhuc multū sibi deest sc̄i unū quod sume sibi necessarium est. Quid

illud ut omnibus relictis se relinquat et a se totaliter
 erexit. nihilque de priuato amore retineat. Cunq[ue] oia
 fecerit q[uod] facienda nouerit. nihil se fecisse sentiat. Non
 grante ponderet q[uod] grande estiari possit sed in veritate
 se huic inutilem pronunciet sic vita ait. Cu[m] feceritis
 oia que precepta sunt vobis dicite servi inutiles sumus
 Tunc vero pauper et nudus spiritu esse poterit et cum
 ap[osto]la dicere Quia unicus et paup[er] sum ego Nemo tamen
 isto ditione nemo potentior nemo liberior est qui se a dea
 sua relinquere scit et ad infimum se ponere

De regia via sancte crucis Cap. xij.

Durus misteriis videt[ur] h[ab]ens Abnega temetipm
 tolle crucem tuam et seq[ue]re me. Si misterio duriss[ima] erit
 audire illud extremum verbum. Discedite a me
 maligni in igne eternum. Qui non misericordient audiunt et
 secundum verbum crucis illi tunc non timebent ab audiencia eternae
 damnationis. Hoc signum crucis erit in celo cum dominis ad
 iudicandum venit Tunc omnes servi crucis qui se christi
 formaueunt in vita accedent ad christum iudicem cum magna
 fiducia. Quid ergo times tollere crucem per quam
 itur ad regnum. In cruce salus. in cruce vita. in cruce
 protectio ab hostibus. In cruce infusio superna suauis-
 tatis. in cruce robur mentis. in cruce gaudium spiritus.
 in cruce perfectio sanctitatis. Non est salus aene nec spes
 eterne vite nisi in cruce. Tolle ergo crucem tuam et
 seq[ue]re me ihesu et ibis in vitam eternam. Processit ille
 baiolanus sibi crucem et mortuus est pro te in cruce. ut et
 tu tuam portes crucem et mori affectes in cruce. quia si
 omortuus fueris etiam cum illo pariter viues. Et si
 socius fueris pene. eris et glorie. Ecce in cruce totum
 constat et in moriendo totum iacet. Et non est alia
 via ad vitam et veram pacem internam nisi via sc[ri]ptae
 crucis et cotidiane mortificationis. Ambula ubi
 vis. quere quodcunq[ue] volueris et non inuenies al-
 tiorem viam supra nec securiorem viam infra. nisi

viam sancte crucis. Dispone et ordina dia secundum tuum
velle et vivere et non inuenies sp aliquid pati debere
aut sponte et inuite et ita crucem semper inuenires.
Aut n in corpore dolorem senties aut in anima spus
tribulationem sustinebis Interdu a deo relinqueris
interdum a proximo excitaberis et quod est amplius
tibimetipsi grauis eris. uer cum aliquo remedio
vel solatio liberari seu alleuiari poteris. donec deus
voluerit oportet ut sustineas. Vult enim deus ut
tribulationem sine consolatione discas. ut illi te
totaliter subiectias et humilior ex tribulatione fias.
Nemo ita cordialiter sentit passionem xp. sicut is
cum contigerit similia pati. Crux ergo semper parata
et vbiq; te expectat. Non potes effugere vbiq;
cucurreris. quia vbiq; veneris te ipsum portas et
semper te ipsum inuenies. Conuerte te sup te. conuerte
te infra. conuerte te extra. conuerte te intra et in
omnibus inuenies crucem. et necesse est te vbiq; ha-
bere pacientiam si internam vis tenere pacem et per-
petuam promiceri coronam Si libenter crucem portas
portabit te et ducet ad desideratum finem. ubi scilicet
finis erit paciendi qmuis hic non erit. Si inuite
portas onus tibi facis et te ipsum magis grauas et
tñ oportet ut sustineas Si ab ihsis vnam crucem alias
proculdubio inuenies et forsitan grauorem. Credis
te euadere q nullus mortalium potuit preceire.
Quis sanctorum in mundo sine cruce et tribulacione
fuit Nec enim ihesus xpus dominus noster una hora
sine dolore passionis fuit qm diu in hoc mundo
vixit Oportebat ait xp m pati et resurgere a mortuis
et ita intrare in gloriam suam. Et quomodo tu
aliam viam queris qm hanc viam regiam. que
est via sancte crucis. Tota vita xp cruc fuit et mar-
tirium. et tu queris requiem et gaudium. Erras
eras si aliud queris qm tribulationes. quia tota

vita ista mortalís plena est miserij & circumfignata
 crucibus. Et quanto alcius quis in spu p̄fecerit tanto
 altiores sepe cruceſ inuenit. q̄ exili⁹ ſui pena magis ex
 amore crescit. Sed tñ iſte multipliciter ſicut afflictus
 non eſt ſine leuamine conſolationis. quia fructum
 ſibi maximū ſentit accreſcere ex ſufferentia ſue crucis
 Nam dum ſponte ſe illi ſubicit de onus tribulacōis
 in fiduciam diuine conſolationis ouertit. Et quanto
 caro magis per afflictionem atterit tāto ſp̄s amplius
 per internam grām roborat. Et nonnunq̄m intantū
 conforſtatur ex affectu tribulationis et aduersitatis
 ob amorem conformitatis crucis xp̄i ut ſe ſine dolore
 et tribulatione eſſe non vellet. quoniam tanco ſe
 acceptiorem deo credit quanto plura et grauiora pro
 te perſerere potuerit. Non eſt iſtud hominis virtus ꝑ
 gratia xp̄i que tanta potest et agit in carne fragili.
 vt qđ naturaliter ſemp abhorret et fugit hoc feruore
 ſpiritus aggrediatur et diligat. Non ē ſcōm hoīem
 crucem portare. crucem amare. corpus caſtigare et
 ſeruituti ſubicere. Honores fugē contumelias li-
 benter ſuſtinere. ſeipſum deſpicere et deſpici optare.
 aduersa queq; cum dammis perpeti et nihil proſpe-
 ritatis in hoc mundo deſiderare. Si ad teipſum
 reſpicis nihil huiusmo di ex te poteris. ſed ſi in dñō
 conſidis daabitur tibi fortitudo de celo et ſubientur
 ditioni tue mundus et caro. Sed nec inimicum
 dñabolum timebis ſi fueris fide armatus et cruce
 xp̄i signatus. Done te ergo ſicut bonus & fidelis huus
 xp̄i ad portandum fiteliter crucem dñi tui pro te ex
 amore crucifixi. Prepara te ad tolleranda multa
 aduersa & varia iōmoda in hac misera vita q̄ ſicut
 tecum erit vbiung; fueris. et ſicut reuera inuenies
 vbiung; latueris. Oportet ita ēē et non ē remedium
 euadendi a tribulatione malorum et dolore q̄m ut
 te paciaris. Calice domini affectanter bibe. ſi amicus

esse et ptem cum eo habere desideras. **C**onsolationes
deo sumite faciat ipse cum tibi sic sibi magis placuerit
Tu vero pone te ad sustinendum tribulationes et
reputa eas maximas consolaciones. quod non sunt dignae
passiones huius temporis ad futuram gloriam promerendam
Etiam si solus omnes passiones posses sustinere **Q**uoniam
ad hoc venieris quod tribulatio tibi dulcis est et sapit
pro Christo tunc bene tecum estima. quod inuenisti paradisum
in terra **Q**uoniam diu pati graue tibi est et fugere queris
tam diu male habebis et sequitur te ubiunque fuga
tribulationis et ponis te ad quod esse debes videlicet
ad paciendum et moriendum fiet cito melius et
pacem inuenies **E**cce si raptus fueris usque ad tertium
celum cum Paulo non es propterea securatus de nullo
tempore paciente. **E**go inquit Ihesus ostendens illi quanto
opporteat eum pro nomine meo pati. **P**ati ergo tibi
remanet si Ihesum diligere et perpetue illi suire placet.
Vtinam dignus essem aliquid pro nomine Ihesu pati
quod magna gloria tibi remaneret. quanto exultacio omnibus
sanctis dei. quanta quoque esset edificatio proximi. **N**am
pacientiam omnes recommendant quoniam tamen pauci
pati velint. **M**erito libenter deberes modicum pati
pro Christo cum multi grauiora paciunt pro modo **S**icuto
pro certo quod moriente te oportet ducere vitam **E**t quanto
plus quisquis sibi moritur tanto magis deo vivere
incipit **N**emo aptus est ad apprehendendum celestia nisi
submisit ad portandum pro Christo aduersa **N**ihil deo
acceptius. nihil tibi salubrius in isto modo quam libenter
pati pro Christo. **E**t si eligendum tibi esset magis optare
debetes pro Christo pati aduersa quam multis consolatione-
nibus recreari. quia Christo similiores essemus et omnibus
sanctis magis conformior. **N**on enim stat meritum
nostrum et perfectus status nostri in multis suaui-
tatis et consolationibus. sed potius in magnis
guitatibus et tribulationibus preferendis **S**i non melius

25
aliq'd et utilius saluti homin' g̃ pati fuisset · xp̄s utiq' verbo et exēplo ostendisset Nā et freq̄nter se disciplos dēsḡ eū seq̄ cupientes manifeste ad crucē portandā hortatur et dicit Si quis vult venire p̄ me abneget semetipsum et tollat crucem suā a sequat̄ me Oibus ergo plectis et scrutatis sic h̄ oclusio finalis Qm̄ per multas tribulacōes oportet nos intrare regnum dei

Explicit liber secundus de imitatione xp̄i scilicet de ammonitionibus ad interna trahentibus

Sequitur tabula huius libri secundi.

De interna conuersatione	.i.
De humili submissione sui	.ii.
De bono pacifico homine	.iii.
De pura mente et simplici intentione	.iv.
De propria consideratione	.v.
De leticia bone conscientie	.vi.
De amore ihesu super omnia	.vii.
De familiari amicicia ihesu	.viii.
De carentia omnis solatij	.ix.
De gratitudine p̄d gratia	.x.
De paucitate amatorum crucis xp̄i	.xi.
De regia via sancte crucis	.xii.

Incipit tertius liber de imitatione xp̄i qui tractat de interna solacōe xp̄i ad aīaz fidem In primo cap.

Audiā qđ loquat̄ in me dñs deus Beata aīa qđ dñm in se loq̄nt̄ audit ⁊ de ore eius solacōis verbum accipit. Beate aures qđ venas diuini suspirij suscipiūt de mīdi h̄ susurracōib⁹ nō aduertunt. Beate plane aures qđ non vocem foris sonantē h̄ intus auscultant vītate docentē. Beati oculi qđ extiorib⁹ clausi interiorib⁹ aut̄ sunt intenti. Beati qđ interna penetrant et ad accipienda archana celestia magis ac magis per cottidiana exercitia student preparare. Beati qui deo vacare gesciunt et ab omni

inpedimento seculi exequunt. Animaduerte hec anima mea
et claudere sensualitatis tue hostia ut possis audire quod
loquitur in te dominus deus tuus. Hec dicit dilectus tuus.
Salus tua ego sum et vita tua. Serua te apud me et
inuenies pacem. Dimitte omnia tentatoria et quere eterna.
Quid si omnia temptationes nisi seductoria Quid iuvant omnes
creature si fueris a creatore derelictus. Omibus ergo
abdicatis creatori tuo te redde placidum ac fidelem ut
veram valeas apprehendere beatitudinem.

Quod vitas intus loquitur sine strepitu verborum. Cap. ii.

Loquere domine quod audit huius tuus. Seruus tuus
sum ego da mihi intellectum ut sciā testimonia tua
Inclina cor meum in verba oris tui. fluat ut ros
eloquum meum Dicebat olim filius israel ad moysen. loquere
tu nobis et audiemus. non loquatur nobis dominus ne forte
moriamur Non sic. non sic domine rex sed huius magis cum samuele
propheta humiliter ac desideranter obsecro. Loquere domine
quod audit seruus tuus. Non loquatur mihi Moyses
ut aliquis ex propheticis. sed tu potius loquere domine deus
inspirator et illuminator omnium prophetarum quia tu solus
sine eis potes me perfecte imbuere Illi autem sine te
nihil perficiunt Possunt quoddam verba sonare sed spiritum
non conferunt Dulcedinem per lucernam dicunt. sed
te tacente cor non accendunt Litteras tradunt sed tu sensu
sensu aperis Mysteria proferunt sed tu reseras intellectum
signatory Mandata edicunt sed tu iuuas ad perficiendum
Viam ostendunt. sed tu confortas ad ambulandum.
Illi foris tantum agunt sed tu corda instruis et illu-
minas Illi exterius rigant sed tu secunditate donas
Illi clamant verbis. sed tu auditui intelligentiam
tribuis Non ergo loquatur mihi moyses sed tu domine
deus meus eterna veritas ne forte moriar et sine fructu
efficiar. Si fuero tamen foris ammonitus et intus non
accensus ne sit mihi ad iudicium verbum auditum
et non factum cognitum nec amatum creditum et non

seruatū **L**oq̄re ergo dñe q̄ audit seruus tuus **V**erba
·n·eterne vite habes loq̄re mihi ad qualem cunḡ aīe
mee ɔsolutionem et ad tocius vite mee emendacōez.
tibi aut̄ ad laudem et gloriam et perpetuū honorem.

Quā verba dei cū humilitate sunt audienda
et q̄ multi ea non ponderant. **C**ap. iij.

Audi fili verba mea suauissima dēm philoso-
phoz sapiaz et h̄z m̄di scientiā excedentia ūba
mea sp̄s et vita s̄t n̄ hūano sensu pensāda **N**ō
s̄t ad vanā ɔplacenciatrāhēda h̄ in silentio audiēda
et cū dī hūilitate atq̄ magno affectu suscipienda **E**t
dixi **B**cs q̄ tu erudieris dñe et de lege tua docueris eū
Vt mitiges ei a dieb̄ malis et non desoletur in terra
Ego inquit dñs docui prophetas ab initio usq; nunc
non cessō omib̄ loq̄. sed multi ad vocē meaz surdi s̄t
et duri Plures mundum libencius audiunt q̄z reum
Facilius secunt carnis sue appetitū q̄z beneplacitum
dei. promittit mundus t̄palia et parua et scrutitur ei
aviditate magna. Ego promitto sūma et eterna et
torpescunt mortalia corda. **Q**uis tanta cura mihi
seruit et obedit sicut mundo et dominus ei seruitur.
Erubesce **S**yton et mare et si cāz queris audi quare
p modica p̄benda lōga via currīt. p eterna vita vix
a multis res semel a tra leuat **V**ile p̄cium queritur
p uno nūmismate interdū ep̄iter litigatur p vana
re et pua promissione die nocteḡ fatigare nō timet.
sed prochdolor pro bono incommutabili pro premio
inestibili pro summo honore et gloria interminabili
vel ad modicum fatigari p̄gritatur. Erubesce ergo
serue piger et q̄rulose q̄ illi paratores inueniuntur
ad p̄ditionem q̄z tu ad vitam **G**audent illi amplius
ad vanitatem q̄z tu ad veritatem. **E**quidem a sp̄ sua
nonnunq̄ frustrantur. sed promissio mea neminem
fallit nec confidentem mihi dimitit in anem **Q**uod
si promisi dabo. quod dixi implebo. si tamen usq;

in finem fidelis in dilectōe mea quis pmanserit Ego
remunerator sum dīm bonor̄ et fortis probator dīm
deuotor̄ Scribe verb a mea i corde tuo ⁊ p̄cta diligent̄
erunt. n. in tpe tribulationis valde necessaria Quod
non intelligis cum legis cognoscas. in die visitacōis
dupliciter soleo dilectos meos visitare. temptatione
scilicet et consolatione. et duas lectiones eis cottidie
lego. vnam increpando vitia eoz. alterā exhortando
ad virtutum incrementa. Qui habet verba mea et
spēnit ea habet qui iudicet eum in nouissimo die.

Oratio ad implorandum deuotionis grāca. iiiij.

Domine deus meus oīa bō mea tu es Et q's ego
sū ut audeā ad te loq̄ Ego sū pauprim⁹ huus
tu⁹ et abiectus vermicl's. m̄ltio paupior̄ q̄ scio
et dicere audeo. Memento tñ dñe. q̄ nihil sum. nihil
habeo nihilq̄ valeo Tu solus bonus iustus et sanct⁹
tu oīa potes. oīa p̄stas. oīa implex. solum peccatorem
manere relinquens. Reminiscere miserationū tuar̄
et imple cor meū gratia tua. qui non vis vacua esse
op̄a tua Quomō possum me tollerare in hac misera
vita nisi me confortaueris gratia tua. Noli auerttere
faciem tuam a me noli visitacionem tuam prolon-
gare. Noli consolationem tuam abstrahere ne fiat
aīa mea sicut terra siue aqua tibi Dñe voce me facere
voluntatem tuam. voce me coraz te digne et hūiliter
conuersari quia sapientia mea tu es. qui in veritate
me cognoscis et cognouisti anteq̄ fieret mundus et
anteq̄ natus essem in mundo

Qz in vītate ⁊ hūilitate corā teo gūsandū est ca. v.

Fili ambula corā me in vītate ⁊ i simplicitate
cordis tui q̄re me sp̄. Qui ambulat corā me i
vītate tutabit̄ ab incursib⁹ malis. et veritas
liberabit eum a seductorib⁹ ⁊ detractionib⁹ iniquoz Di
veritas te liberauerit vere liber eris et non curabis de
vanis hominum verbis Dñe vox est sicut dicas Ita

27

queso mecum fiat. **V**eritas tua me doceat. **I**psa me custodiat et usq; ad salutarem finem me seruet. **I**psa me liberet ab omni affectione mala et inordinata dilectione et ambulo tecum in magna cordis leticia et libertate. **E**go te docebo ait veritas que recta sunt et placida coram me. **C**ogita peccata tua cum displicentia magna et metore. et nunquam te reputes aliquid esse propter opera tua. **R**eueras peccatores et multis passionibus obnixus et implicatus. **E**x te sp; ad nihil intendis. cito laberis. cito vinceris. cito turbaris. cito dissoluvis. **N**on habes quicquam unde possis gloriari. sed multa unde te debeas vilificare. quia multo infirmior es quam valens comprehendere. **N**il ergo tibi magnum videatur. ex omnibus que agis nil grande nil preciosum et admirabile nil reputacione appareat dignum. nil altum nil vere laudabile et desiderabile nisi quod eternum est. **P**laceat tibi super omnia eterna veritas. displiceat tibi semper tua maxima vilitas. **N**il sic timeas. sic vituperes et fugias sic vicia et peccata tua que magis displicere debent tibi quam quelibet rerum damna. **Q**uidam vero non sincere coram me ambulant sed quadam curiositate et arrogantia duci volunt secretorum mea scire et alta dei intelligere se et suorum salutem negligentes. **H**ujus sepe in magnas temptationes et peccata propter suam superbiam et curiositatem me eis aduersante. labuntur. **T**ime iuditia dei. expauescere iram omnipotentis. **N**oli autem discutere opera altissimi. sed tuas iniurias perscutare in quantis deliquisti. et quam multa bona neglexisti. **Q**uidam portant deuotionem in verbis et in libris. quidam vero in imaginibus. **Q**uidam autem in figuris exterioribus et signis. quidam habent me in ore sed modicum in corde. **S**unt aliqui qui intellectu illuminati et affectu purgati ad eterna semper anhelant de terrenis grauiter audiunt necessitatibus nature dolenter inseruiunt. et huius

sentiunt qđ sp̄s veritatis loquitur in eis. qđ docet eos
terrena despicere & amare celestia. mundū negligere
et celum tota die ac nocte desiderare.

De mirabili effectu diuini amoris Cap. vi.

Benedico te o p̄r̄ celestis. Pater dñi mei ihesu
xpi qđ mei paup̄is dignatus es recordari O p̄r̄
misericordiaz̄ et deus tuus o solat̄is. gr̄as
tibi ago qui me indignum oī o solacōe qñq̄ recreas
tua consolatione Benedico te semp̄ et glorifico cum
vnigenito filio tuo et sp̄u sancto paraclito in secula
seculorum Et̄ha dñe deus amator sc̄e mez̄ cū tu veneris
in cor meum exultabūt oīa interiora mea Tu es gl̄ia
mea & exultacō cordis mei Tu es sp̄es mea et refugium
meum in die tribulationis mee. Sed quia debilis
sum in amore et imperfectus in virtute. ideo necesse
habeo a te confortari & o solari. ppter ea visita me sepius
et instrue me in disciplinis sanctis. libera me a passi-
onibus malis et sana cor meū ab oīb̄ affectionibus
inordinatis ut intus sanatus et bene purgatus apt̄
fiam ad amandum fortis ad paciendum. stabilis
ad perseverandum. Magna res est amor magnum
omnino bonū qđ solū leue facit oīē onerosum et fert
equaliter omne inequale. Nam onus sine vnē portat
et oīē amaz̄ dulce et sapidū efficit Amor ihsu nobilis
ad magna op̄anda impellit. et ad desideranda semp̄
perfectora excitat Amor vult sursum nec ullis rebus
infimis retineri. Amor vult esse liber et ab omni
mundana affectione alienus. ne intimus eius im-
pediat affectus. ne per aliquod commodum tñale
implicaciones sustineat aut p̄ inmodū succumbat.
Nihil dulcius est amore nihil forcior nihil alcios.
nihil lacius. nihil iocundius. nihil plenius. nihil
melius in celo et in terra quia amor ex deo natus est
nec potest nisi in deo super omnia creata quiescere.
Amor volat currit et letatur liber est et non tenetur

28

Dat omnia pro omnibus et habet oia in omnibus.
qz in uno sumo bono sup oia quiescat ex quo de bono
fluit et procedit. Non respicit ad tonas sed ad tonantem
se suerit sup omnia bona Amor modum sepe nescit.
sed super dem modum feruescit Amor onus non sentit
Labores non reputat plus affectat qm valet. de
impossibilitate non causatur. quia cuncta sibi posse
et licere arbitratur. V alet igitur ad omnia et multa
impler et effectu mancipat ubi non amans deficit et
iacet Amor vigilat et dormies non dormitat. fatigat
non lassat. artatus non coartatur territus non turbat
sed sicut viuens flamma et ardens facula. sursu erupit.
secureqz pertinet. Si quis amat nouit quid hec vox
clamat. Magnus clamor in auribz dei est. ipse ardens
affectus aie que dicit deus meus amor meus. tu totus
meus et ego tu tus tuus. Dilata me in amore tuo ut
discam interiori cordis ore degustare. qm suaue sit
amare et in amore liquefieri et natare. Teneor amore
vadens supra me pre nimio feruore et stupore. Canticum
amoris canticum sequar te dilectum meum in altu.
Deficiat in laute tua aia mea iubilans ex amore.
Amem te plusqz me. nec me nisi ppter te et deus in te
qui vere amant te sicut iubet lex amoris lucens ex
te. Est amor velox sincerus pius iocundus et amenus
fortis paciens fidelis prudens longanimis vivilis et
seipm nunqz querens. Vbi n. seipsum aliquis querit
ibi ab amore cadit. Est amor circumspetus humilis
et rectus non mollis non leuis nec vanis intendens
rebus. Nobrius castus stabilis quietus et in cunctis
sensibus custoditus. Est amor subiectus et obediens
prelati sibi vilis et respectus deo deuotus et glorificans
fidens et sperans semper in eo cu sibi non sapit deus.
quia sine dolore non viuitur in amore. Qui non est
paratus oia pati et ad voluntatem stare dilecti. non est
dignus amator appellari. Sed amantem oia dura

et amara propter dilectum libenter amplecti nec ob
contraria accidentia ab eo deflecti.

De mirabili effectu diuini amoris **Cap. viii**

Ali non es adhuc fortis et prudens amator.
Quare dñe q̄ apter modicā ſrietatē deficitis a
ceptis a n̄is auite ſolacō; q̄ris Fortis ama-
tor stat in temptacōib⁹ nec callidis inimici credit per-
ſuasionib⁹. Sic in prospis ei placeo. ita n̄ in aduersis
displico. Prudēs amator nō tā dñū amatis ſi dāt
q̄ dātis amore. Affectū pociſ attēdit q̄ censū a infra
dilem̄ dñā ponit Nobil amator nō q̄ ſcīt i dñō h̄ in
me ſup dē dñū. Non ē ideo totū p̄ditū ſi q̄n q̄ min⁹
bene de me vel de ſctis meis ſentis q̄ velleſ. Affectus
iſte bonus et dulcis quē interdū p̄cipis. Affectus eſt
gratia p̄ntis et quidam pregustus p̄rie celeſtis. Sup
quo non nimium eſt innitendū quia vadit a venit
Certare autem aduersus malos inuidentes motus
animi ſuggeſtioneſq̄ ſpernere dñaboli inſigne vir-
tutis eſt et magni meriti. Non ergo te conturbent
aliene fantasie de quaunḡ materia ingeſte. forte
ſerua p̄poſitum et intentioneſ redaz ad teum. Nec eſt
illuſio q̄ aliquādo in excessu ſubito raperis et ſtatim
ad iſolentias ineptas cordis reuerteris. Illas enim
inuite magis pateris q̄m agis et q̄m diu diſpliſent
et reniteris meritum eſt et non perditio. Scito q̄
inimicus omnino nititur impedire deſiderium tuū
in bono et ab oī bono exercitio euacuare a ſanctorum
ſcz cultu. a p̄ie paſſionis mee memoria. a peccatorum
utili recordatione. a prop̄i cordis cuſtodia. et a
iñfirmo p̄poſito pficiendi in virtute Multas malas
coſtituciones ingerit ut tediū tibi faciat a horrorem
ut te ab oratione reuocet et ſacra lectione Diſplicet
tibi humilis confeſſio. et ſi poſſet a communione
ceſſare faceret. Non credas ei neḡ cures illum licet
ſepius tibi tetenderit laqued ſibi imputa cū mala

29

inserit et inmundia. **D**icito illi. **V**a de inmunde sp̄us
erubescere miser. valde inmundus es qui talia inferis
autib⁹ meis. **D**iscede a me seductor pessime nō habe-
bis p̄tem vllaz h̄ ihesus mecum est tang⁹ bellator fortis
et tu stabis confusus. **M**alo mori et omnem subire
penā q̄ tibi consentire. **T**ace et obmutescere non audiā
te amplius licet plures mihi molliaris molestias.
Oñs illuſatio mea et salus mea quem timebo. **S**i con-
ſistat aduersus me castra nō tiebit mecum. **O**ñs adiutor
meus et redemptor meus. **C**erta tang⁹ miles bonus
Et si interdum ex fragilitate corruis. resume vires
fortiores priorib⁹ confidens de ampliori gratia mea.
et multū p̄caue de vana oplacentia et supbia. **P**ropter
h̄ multi in errore ducunt et in cecitatē pene incurabilē
qñq̄ labunt. **H**it tibi in cautelaz et ppetuaz huilitatē
ruina hec superboꝝ de se stulte presumētiū

De occultanda ḡea sive huilitatis custodia Cap. viij

Fili utilius est tibi et securius devotionis
gratiam abscondere. nec in altum te efferre.
nec multum ponterare. sed magis te ipsum
despicere et tang⁹ indigno datū timere. **N**on est huic
affectioni tenacius inherendum qui cicius potest
mutari in contrariū. **C**ogita in ḡea q̄ miser et inops
esse soles sine gratia nec est in spualis vite profectus
cum consolationis habueris ḡaz. h̄ cum humiliter
et abnegate pacienterq; tuleris eius subtractōz. **I**ta
q̄ tunc ab orationis studio non torpeas nec reliqua
opera tua ex v̄su facienda omnino dilabi permittas.
h̄ sicut melius potueris et intelleixeris libenter quod
in te est facias. nec propter ariditatem seu auxietatez
mentis quam sentis te totaliter negligas. **M**ulti. n.
sunt quibus cū non bene successerit stati impacientes
fiunt aut desites. **N**on enī est in potestate hominis
via eius sed dei est dari et consolari qñ vult et qñtum
et cui vult sicut sibi placuerit et nō n̄mplius. **Q**uidaz

incauti seipsoꝝ ppter deuotionis gratiam destruxerunt
qꝫ plus a ḡere voluerunt qꝫ potuerunt. non pensantes
sue paruitatis mensuram sed magis cordis affectum
seq̄tes qm rationis iudicium. Et qꝫ maiora presūp-
serunt qm deo placitum fuerit. Id circa gratiam cito
perdiderunt facti sunt inopes et viles relicti qui in
celum n̄idum posuerunt sibi ut humiliati et de pau-
perati discant non in alis suis volare sed sub pennis
eius sperare qui adhuc noui sunt et imperiti in via
dñi n̄isi in oſilio discretoꝝ se regant faciliter decipi
possunt et elidi. Qui si suum sentire magis se qui qm
alijs exercitatis credere volunt erit eis piclosus exitus
si tñ retrahi a p̄prio conceptu nō valuerint. Raro sibi
ipis sapientes ab alijs regi huīliter paciunt. Melius
est modicum sape cū humilitate & pua intelligencia
qm magni scientiarum thesauri cum vana compla-
centia. Melius est tibi minus habere. qm multum
vnde posses superbire. Non satis discrete age qui
totum leticie tradit. obliuiscens priscine in opie sue
et casti timoris dñi qui timet gratiā oblatā amittere
nec etiam satis virtuoſe sapit qui tpe aduersitatis
et cuiuscunq; grauitatis desperate se gerit et minus
fidenter de me qꝫ oportet recogitat ac sentit. Qui tpe
pacis nimis secure esse voluerit. sepe tempore belli
nimis reiectus et formidolosus reprietetur. Si scires
semper humilis et modicus in te permanere necnon
spiritum tuum bene moderari et regere non incideres
tam cito in periculum et offensum Consiliū bonū est
ut feruoris sp̄u concepto mediteris qd futurꝝ sit ab-
scendente lumine. Qd dum ⸿tigerit recogita & tenuo
lucem posse reuerti qm ad cautelam tibi. mihi autē
ad gloriaꝝ ad tempus subtraxi. Ut ilior est sepe talis
phacio qm si semp haberet prospera p̄ tua volūtate.
Nam merita non sunt ex hoc existimanda si quis
plures visiones aut oſolationes habeat. Vel si pitus

30
sit in scripturis aut in altiori ponatur gradu. Sed si
vera fuerit hūilitate fundat̄ & diuīa caritate replet̄
si dei honorē pure & integre semp querat si seipsum
nihil reputet & in veritate despiciat atq; ab alijs etiā
despici et humiliari magis gaudeat q̄ honorari

De vili estimatione suipius in oculis dei Cap. ix.

LQuar ad dñm meū cum sim puluis et cīnis
Si amplius me reputauero ecce tu stas cont̄
me & dicunt testimonium verum iniquitates
mee nec possum contradicere Si autem me vilifica-
uero & ad nihilum redegero ab oī xp̄ia reputacione
defecero atq; sicut sum pulueris auero erit mihi xp̄icia
gratia tua . et vicina cordi meo lux tua . et omnis
estimacio q̄ntumcunq; mimima in valle nihilitatis
mee submergetur et peribit in eternum Ibi ostendis
me mihi . quid sum quid fui . & quo deueni . quia nihil
sum et nesciui Si mihi ipsi relinqueror ecce nihil sum .
et tota infirmitas . si autem subito me respexeris statim
fortis efficior et novo repleor gaudio . Et mihi valde
q̄ sic repente subleuor et tam benigne a te complector
qui xp̄io pontere semp ad ima feror . facit hoc amor
tuus gratus preueniens me et in tam multis sub-
ueniens necessitatib; . a grauibus quoq; custodiens
periculis et ab innumeris ut vere dicam eripiens me
malis Ne siquidem male viuento p̄didi h̄ te solum
querento et pure amando me et te pariter inueni-
atq; ex amore profundius ad nihilum me redigi .
Quia tuo dulcissime facis mecum supra meritum dē
et sup id quod audeo sperare vel rogare . benedictus
sis deus meus . quia licet ego sim indignus omnib;
bonis . tua tamen nobilitas & infinita bonitas nunq;
cessat bene facere etiam ingratis et longe a te auersis
Conuerte nos ad te ut simus grati humiles & deuoti
q̄ salus nostra tu es virtus et fortitudo nostra .
Q̄ oīa ad deū sic ad finē ultimū sc̄ referenda Cap. x.

Fili ego tebed eē finis tuus sup̄mus & ultimat⁹
si v̄e desideras esse beatus Ex hac intencōe pur-
gabitur affectus tuus sepius ad seipsum et ad
creaturas male curatus Nam si teipm̄ in aliquo q̄uis
statī in te deficis et atescis Qia ergo ad me principa-
liter referas q̄r ego sū qui oīa dedi Sic singula p̄sidera
sicut ex summo bono manantia Nam ad me tanq̄
ad suū originem cūcta s̄t reducenda Ex me pusillus
et magnus paup et diues tanq̄ ex fonte viuo aquā
hautiunt viuā Et qui mihi sponte et libere deſuūt-
ḡiam p̄d gr̄a accipient Qui aut̄ extra me voluerit
gl̄ari vel in aliq̄ priuato bono delectari nō stabilitur
impeditur et angustiabitur Nihil ergo tibi de bono
ascribere tebes nec alicui homī virtutem attribuas h̄
to tū est a deo sine q̄ nihil habet homo Ego to tū dedi
ego to tū rehabere volo et cū magna districōe gr̄az
actōes req̄ro Nec est v̄itas q̄ fugatur gl̄ie vanitas
Et si intrauerit celestis gl̄ia et vera caritas non erit
aliqua inuidia nec contractio cordis neq̄ priuatus
amor occupabit Vincit n̄ omnia diuina caritas et
dilatat om̄es aīe vires Si recte sapis in me solo gau-
tebis in me solo spabis q̄r nemo bon⁹ nisi solus de⁹
qui est sup̄ oīa laudandus et benedicendus in omnib⁹

Ospreto mundo dulce est seruire deo Cap. xi.

Tunc itez loquor domine et non silebo dicaz
in aurib⁹ dei mei et regis mei q̄ est in excels⁹
O q̄m magna misericordia dulcedinis tue quaz
abscondisti timentib⁹ te D̄d q̄d es amantib⁹ quid
toto corde tibi seruientibus Vere ineffabilis dulcedo
templacōis tue quam largiris amantib⁹ te In hoc
maxime ostendisti mihi dulcedinem caritatis tue q̄r
cum non essem fecisti me et cum errarem longe a te
reduxisti me ut seruirem tibi et precepisti michi ut
diligam te O fons amoris perpetui quid dicam de te
quomodo potero cui obliuisci qui me dignatus es

31

recordari. **E**tiam post q̄d stabui et perij fecisti vlc om̄em
spem misericordiaz cū seruo tuo et vlc om̄e meritum
gratiaz et amiciciam exhibuisti. **Q**uid retribuam tibi
pro grā ista. nō enī om̄ib⁹ datū est ut oīb⁹ abdicatis
seculo renuncient et monasticam vitam assumant.
Nunqđ magnū est ut tibi seruiam cui oīs creature
seruire tenetur. **N**on mihi magnū videri debet seruire
tibi sed pocius hoc magnū mihi et mirandū apparet
q̄ tam pauperem et indignum dignaris in huū tuū
recipe et dilectis seruis tuis adunare. **E**cce om̄ia tua
s̄t que habeo & vnde tibi seruio. **V**egetamen tu magis
mihi seruis q̄ ego tibi. **E**cce celum et terra q̄ in mini-
steriū hoīs creasti presto s̄t et faciunt cotidie qcung⁹
mandasti. **E**t hoc est parum quin etiam angelos in
ministeriū hoīs ordinasti. **T**ranscendunt autem hec
via q̄ tu ip̄e homini seruire dignatus es et te ipsum
datuz ei promisisti. **Q**uid dabo tibi pro om̄ib⁹ istis
milib⁹ bonis. **V**tinaz possem tibi seruire cūctis dieb⁹
vite mee. **V**tinam vel uno die dignū tibi seruicium
exhibere sufficerem. **V**ere tu es dignus om̄i seruitio
om̄i honore et laude eterna. **V**ere dominus meus es
et pauper ego seruus tuus qui totis virib⁹ teneor tibi
seruire nec vñq̄ in laudibus tuis debo fastidire.
Sic volo. sic desidero. vt quicquid mihi deest. tu
digneris supplere. **M**agnus honor. magna gloria
tibi seruire. **E**t omnia propter te stemnere. habebunt
enim bonam gratiam qui sponte se subiacerunt tue
sanctissime huituti. **I**nuenient suauissimaz sp̄s sancti
solationez q̄ pro amore tuo carnalem abiecerit delec-
tionem. **O**seqñter magnā m̄tis libertatem qui artā
pro noīe tuo ingrediuntur viā et oēz m̄danaz neglex-
erunt curā. **O** grata et iocunda rai huitus qua homo
veraciter efficit liber & sanctus. **O** sacer status religiosi
familiatus q̄ hoīem angelis reddit equalem deo pla-
cabilē demonib⁹ tribilem et cunctis fidelib⁹ om̄dabilem

Damplectandū et sp̄ optandū seruiciū quo summū
p̄meretur bonū et gaudiū acq̄ritur sine fine mansuꝝ
CQ^u desideria cordis examinanda s̄t et modanda. **ca. xiij.**

Fili oportet te aduc multa addiscere q̄ nec dū
bene dic̄isti. que sūt hec dñe. **V**t desideriū tuū
ponas tōliter scđm beneplacitū meū et tui p̄is
amator non sis h̄ mee voluntatis cupidus emulator
Desideria te sepe accendūt a vēhīnter impellūt. h̄ s̄ida
an xp̄ter tuū omodū magis mouearis an xp̄t amorem
meū. **S**i ego sū in cā bene ḥtentus etis quomodo cung
ordinauero. **S**i aut̄ te xp̄o quesito aliqd latet ecce h̄ est
qd te ip̄edit et grauat. **C**aue ergo ne nimiū innitaris
sup desiderio precepto me nō s̄ulto ne forte peniteat
postea a displiceat qd primo placuit a q̄i pro meliori
zelasti. **N**on. n. ois affectio que videtur bō statī est se
q̄nda. h̄ neḡ ſ̄ria affectio ad primū fugienda. **E**xped
interdū refrenatione vti etiaz in bonis studijs et de
siderijs ne per importunitatem m̄tis destructō; incras
ne alij s per indiscipline scandalū generes. **V**r
etiaz per resistenciam alioꝝ subito turberis et corruas
Interdū vero oportet violentia vti a viriliter appeti
tui sensitiuo contraire et nec aduertere qd velit caro
et quid non velit. h̄ hoc magis satagare vt subiecta
sit etiaz no lens spiritui. **E**t tam diu castigari debet et
cogi seruituti subesse donec parata sit ad oia. paucisq
contentari discat et simplicibus delectari. nec contra
aliquid inconueniens inusitare.

CDe informatione pacientie et luctamine adūsus
concupiscentias. **Cap. xiij.**

Domine vt video. patientia est michi valde
necessaria. **M**ulta. n. in hac vita accidūt ſ̄ria
magis qualitercung ordinauero de p̄ace mea
non p̄t esse sine bello et dolore vita mea. **I**ta est fili
h̄ volo te non talem querere pacem que temptacōib
careat aut contraria non sentiat. **D**ed tunc etiam te

32

pacem estiare inuenisse cū fueris temptacōibꝫ exerci-
tatus et in multis ſrietatibꝫ probatus. **S**i dixeris te
nō multa poſſe pati. quomō tūc ſuſtinebis p̄gatorij
penas. **D**e duobꝫ malis ſp minus ē eligendū. vt ergo
etna fuſa ſuſplitia poſſis cuadere mala pñtia ſtudeas
pro deo equanimiter tollerare. **A**n putas q̄ homines
huius ſeculi nihil vel paꝫ paciantur nec h̄ inuenies.
Etiam ſi delicateſſimos queſieris. **S**ed habent inquit
multas delectacōes et ppterias ſeſunt voluntates.
Ideo q̄ paꝫ ſuas ponderant tribulacōes eſtima. **I**ta
ſit vt habeant quiequid voluerint ſed q̄ diu putas
durabit. **E**cce q̄ admodū ſumꝫ defiſient habudantes
in h̄ ſeculo et nulla erit recordatio pteritorū gaudiorū.
Sed et cū adhuc viuunt non ſine amaritudine et
tedio ac timore in eis quiescunt. **E**x eadem namq; re
Vnde ſicut delectacionem oſciunt. in te doloris pena
frequenter iuste illis fit. vt q̄ inordinate delectacōes
qrunt et ſeſunt non ſine oſuſione et amaritudine
eas expellant. **O** q̄ breues. q̄ falſe. q̄ inordinate et
turpes omnes ſt. **V**erum tamen pre ebrietate & cecitate
non intelliguntur h̄ velut muta aialia ppter modicū
corruptibilis vite delectam̄tū mortem aīe incurruunt.
Tu ergo poſt concupiſcencias tuas non eas et a vo-
luntate tua auertere. **D**electare in dño et dabit tibi
petições cordis tui. **E**tenim ſi veraciter viſ delectari
& habundantius a me oſolari. **E**cce in ſtemptu oīm
mōdanoꝫ et in abſiſione oīm infimay delectacionū
erit benedictio tua et copiosa reddetur tibi oſolatio.
Et q̄nto plus te ab omniū creatureꝫ conſolatione
ſubtraxeris. tanto in me ſuauiores et potenciores
oſolationes inuenies. **S**z primo non ſine q̄daz tristitia
et labore certaminis ad has pertingere obſiſtet
molita conſuetudo. **S**ed meliori conſuetudine de-
uincenſtur. **R**emurmurabit caro ſed feruores ſpiritus
frenabit. **I**nstigabit et exacerbabit te h̄ pens antiquus

sed oratione fugabitur. In super labore utili aditus ei
magnus obstruetur. De obedientia
humilis subditi ad exemplum Christi ihesu. Ca. xiiij.

Fili qui se subtrahere mititur ab obedientia ipse
se subtrahitur a gratia. Et qui querit habere purata
amittit omnia. Qui non libenter et sponte suo
superiori se subdit signum est quod caro sua non dum profecte sibi
obedit sed sepe recalcitraat et immuratur. Disce ergo celeriter
tuo superiori te submittere. Si carnem tuam optas sub-
iugare. et namque exterior vincitur inimicus si interior
homo non fuerit deuastatus. Non est molestior et
peior hostis aie quam tuus tibi est caro non bene recordans
spiritui. Oportet omnino regnus te assumere tuus sius
temptum si vis preualere aduersus carnem et sanguinem
quod adhuc nimis inordinate te diligis. Ideo
plene te resignare alioquin voluntati trepidans. Sed quod
magnum si tu qui puluis es et nihil propter deum te
homini subdis quoniam ego omnipotens et altissimus qui
cuncta creavi ex nihilo me homini propter te humiliter
subieci. factus sum omnium humilimus et infimus
ut tuam superbiam mea humiliare vices. Disce obtemperare
puluī. Disce te humiliare terra et limus et sub vim
pedibus incurvare. Disce voluntates frangere et ad vim
subiectiōnē dare. Exardest contra te ne paciaris
tu tumorem in te viuere sed subiectum et parvulum
te exhibe ut omnes homines super te ambulare possunt
et sicut luctum plateas calcare. Quid habes homo
inanis conqueri. quid sordide peccator habes ostendere
exprobantibus tibi qui tociens deum offendisti et
infernum meruisti. Sed pepercit tibi oculus meus quod
preciosa fuit anima tua in aspectu meo ut agnosceres
dilectionem meam et gratus semper beneficijs meis
existeres. et ut ad veram subiectiōnē et humiliatē
te iugiter dares. pacienterque propter tempū ferres.

De occultis dei iudicis gloriandis ne extollam in bonis
 Notas sup me iudicia tua domine a timore ac ~~ca. xv.~~
 tremore concutis ossa mea et expauescit anima mea
 valde. **O**to attonitus et considero quod celi non sunt modi in
 aspectu tuo. Si in angelis repisti puritate non tamen precepisti
 quid fieri de me. Ceciderunt stelle de celo et ego puluis
 quod presumo quod opera videbantur laudabilia ceciderunt
 ad infima. Et quod amerebat panem angelorum vidi similes
 delectari porco. **N**ulla ergo secessit si manum tuam domine
 subtrahis. Nulla iuuat fortitudo si conhuare desinas.
Nulla secura castitas si ea non protegas. Nulla propria potest
 custodia si non assit tua sacra vigilantia. Nulla potest
 sapientia si gubernare desistas. nam relicti mergimur et perire
 visitati vero erigimur et vivimus. Instabiles qui prosumus
 habemus te confirmam tepestimus. habemus te accendimus. O quam
 humili et quod abiecede mihi de me ipso sciendum est quod nihil
 pendendum. Si quid boni video habere. O quod profunde
 submittere me deo sub abyssalibus iudicis. Oportet
 domine ut nihil aliud me esse inuenio quam nihil et nihil.
O pondus immensum. O pelagus intinatabile ubi
 nihil de me reprobo quod in toto nihil. Vbi enim ergo latebra
 glorie ubi confidentia de virtute concepta. Absorpta
 est omnis gloria vana in profunditate omnium iudiciorum
 tuorum super me. Quid est omnis caro in conspectu tuo.
 Nunquam glorabitur lutum contra formantem se. Quomodo
 potest erigi vaniloquio cuius cor in veritate subiectum
 est deo. Non eum totus mundus eriget quem vita
 sibi subiecit nec omnium landancium ore mouebitur qui
 tota spem suam in deo firmavit. Nam et ipsi quod locuntur
 ecce omnes nihil. Deficient. non. cum sonitu verborum. veritas
 autem domini manet in eternum.

Contra qualiter standum sit et dicendum in omni re
 defiteribili. Ca. xvi.

Et illi sic dicas in domini re. Domine si tibi placitum fuerit
 fiat hoc ita. Domine si fuerit honor tuus fiat

hoc in nomine tuo. Domine si mihi visceris expedire et utile esse
probaueris tunc dona michi hoc ut ad honorem tuum
Si si mihi nocium fore agnoveris. Nec aie mee saluti
prodesse. affer a me tale desiderium a spiritu sancto. etiam si
videatur homini rectum et bonum. Difficile est per te iudicare
utrum spiritus bonus vel alienus te impellat ad desiderandum
hoc vel illud an etiam ex Christo mouearis spiritu. Multi in
fine sunt decepti qui primo bono spiritu videbatur induiti
igitur semper cum timore dei et cordis humilitate ad desiderandum est
quicquid desiderabile inti occurrit. marie
cum Christia resignatione michi totum committendum est atque
dicendum. Domine tu scis qualiter melius est. fiat hoc vel
illud qualiter volueris. Da quod vis et quantum vis
et quanto vis. Fac mecum sicut vis et sicut magis tibi
placuerit et maior honor tuus fuerit. Dene me ubi
vis et libere age mecum in omnibus. In manu tua sum
Gira et reuersa me per circuitum. En ego seruus tuus
paratus sum ad omnia quae non desidero mihi vivere sed
tibi utinam digne et perfecte.

Oratio pro beneplacito dei perficiente. ca. xvij.
Oncede mihi benignissime Iesu gratiam tuam
ut mecum sit et mecum laboret mecumque usque in
finem perseveret. Da michi hoc spiritu desiderare
et velle quod tibi magis acceptum fuerit et carius placet
Tu voluntas mea sis et mea voluntas tuam semper
sequatur et optime ei concordet. Sit mihi unum velle et
nolle tecum nec aliud posse velle aut nolle. nisi quod tu
velis et nolis. Da mihi omnia mori qui in modo sunt
et Christum te amare contemni et nesciri in hoc seculo. Da
mihi super omnia desiderata in te requiescere et cor meum
in te pacificare. Tu vera pax cordis. Tu sola requies.
Extra te dura sunt omnia et inquieta. In hac pace in
idipsum hoc est in te uno summo eterno bono dormiri
et requiescam. Amen.

Quod vero solaciū in deo est quendum Ca. xviiij.

34

Vicquid desiderare possum aut cogitare ad solaciū meū non hic expecto sed in postey **Q**uia omnia solatia mundi solus haberem et oībō delicijs frui possem certū est qđ diu durare nō possem **V**nde non poteris aia mea plene solari. nec perfecte recreare. nisi in deo solatore pauperum ac susceptore humilium **E**xpecta modicū ania mea expecta diuinū promissum et habebis habundantiaz oīm bonoz in celo **S**i nimis inordinate appetis illa presentia perdes eterna & celestia **S**unt tralia in b̄su. eterna in desiderio **N**on potes aliquo bono temporali faciari. qđ ad hec fruenda non es creatus. **E**tiam si omnia creata bona haberet non posses esse felix et beatus. **S**ed in deo qui cuncta creavit tota beatitudo et felicitas consistit. nō qualis videtur & laudatur a stultis mōdi amatoribus **S**ed qualem expectant boni xp̄i fideles et pregustant interdū sp̄iales ac misericordes quoz sueratio est ī celis **V**anū ē et breue dē hūanū solaciū **H**ec et vero solaciū quod intus a veritate percipitur **D**e uotus hō ubiq̄ fert secum solatorem suū ihesū & dicit ad eum **A**ddesto mihi domine ihesu in cīni loco et tempe **D**ec mihi sit consolatio libenter velle carere omni humano solatio **E**t si tua defuerit consolatio sit mihi tua voluntas et iusta probatio pro summo solatio. **N**on enī impetuū irasceris neq̄ in eternum conminaberis.

Quoī sollicitudo in deo statuenda sit Ca. xix.

Fili sine me tecū agē qđ volo. ego scio qđ expedit tibi. tu cogitas sic hō sentis in mltis sicut suadet hūanus effectus **D**ñe vero est qđ dicis **M**aior est sollicitudo tua pro me qđ omnis cura quaz ego gerere possum pro me **N**imis. n. casualiter stat qui non projicit om̄iem sollicitudinem suam in te. **D**omine dummodo voluntas mea recta est firma ad te permaneat **S**ac de me quicquid tibi placuerit

Non enī potest esse nisi bonū quicquid de me frēteris
Si vis me esse in tenebris sis benedictus. Et si me
vis esse in luce sis iterū benedictus. **S**i me dignaris
solari sis benedictus. Et si me vis tribulari sis eque
sem̄p benedictus. **F**ili sic oportet te st̄are si mecum desi-
teras ambulare. Ita prōpt̄ esse debes ad paciendū.
sicut ad gaudendū. Ita libent̄ debes ēē inops et paup-
sicut plenus et diues. **D**ñe libent̄ paciar p te q̄cquid
volueris venire super me. **I**ndifferent̄ volo bonū et
malū de manu tua dulce et amarū. lete et triste susci-
pete. ac p oībus mihi cōtingentibus grācias agete.
Custodi me ab om̄i peccato et nō timēbo mortē neq;
infernū dūmō in eternū me non picias nec deleas de
libro vite non mihi nocebit. q̄cquid tribulationis
venerit super me. **Q**uā temporalis miserie
exemplō xp̄i equanimiter sunt ferende.

xx.

Fili ego descendī de celo pro tua salute. **S**u-
scipi tuas miserias nō necessitate s̄ caritate
trahente. vt patientiā disceres. et temporales
miserias non indignanter ferres. **N**az ab hora ortus
mei usq; ad exitum in cruce non defuit michi tolle-
rantia dolorum. **D**efectū rerum temporaliū mag-
num habui. **M**ultas querimonias de me frequenter
audiui. **C**onfusiones et obprobria benigne susti-
nui. **P**ro benefiċiis ingratitudinem recepi. **P**ro mi-
raculis blasphemias. **P**ro doctrina reprehensiones.
Domine quia tu paciens fuisti in vita tua. in hoc
maxime implendo preceptū patris tui. **D**ignum est vt
ego miserrimus peccator secundū voluntatem tuam
patienter me sustineā. et tunc volueris onus corrup-
tibilis vite pro salute mea portem. **N**az et si onerosa
sentitur presens vita. tamen facta est per graciā tuā
valde meritoria atq; exemplo tuo et sanctoꝝ tuorū
vestigijs infirmis tollerabilior et clarior sed et mul-
timagis consolatoria qm̄ olim in veteri lege fuit.

35

cum porta celi clausa p̄sistet et obscurior etiam via
ad celum videbatur q̄n tam pauci regnū celoz q̄rere
curabant Sed neḡ qui tunc iusti erant et saluandi
ān passionem tuā et sacre mortis debitu celeste regnū
poterant introire O q̄ntas tibi gratias teneor referre
q̄ viam rectaz et bonam dignatus es mihi a cunctis
fidelib⁹ ad eternū regnum tuum ostendere Nam vita
tua via n̄a et per sanctaz patientiaz ambulamus ad
te qui es corona n̄a Nisi tu nos p̄cessisses et docuisses
quis sequi curaret Neu quanti longe retro maneret
nisi tua preclara exempla inspicerent Ecce adhuc te-
restimus auditis tot signis tuis et doctrinis Quid
fuerit si tm lumen ad seqndū te non habemus

De tollerantia iniuriaz et q̄s veris pacies ap̄b̄ ca. xxii.

Vid est quod loqueris fili Cessa conqueri
Qosiderata mea et alioz sanctor⁹ passione Nō
dū usq; ad sanguinem restitisti Parū est qđ
tu pateris in oparatione eoz qui tam multa passiſt
tam fortiter temptati tam grauiter tribulati tam
multipliciter probati et exercitati Oportet ergo te
alioz grauiora ad mentem reducere ut leuius feras
tua minima Et si tibi minima non videntur vite ne
tibi hoc faciat tua impacientia. Siue tamen patua
siue magna sint stude cūcta pacienter sufferre Quāto
melius ad paciendum te disponis tanto sapientius
agis et amplius prometeris feres q̄ leuius animo et
usu ad hoc non segniter preparatis Nec dicas non
valeo hec ab homine tali pati nechuiſcēdi mihi
pacienda sunt Graue n̄ intulit damnum mihi que
nunqm cogitaueram sed ab alio libenter paciar et
sicut pacienda video Insipiens est talis cogitatio q̄
virtutez pacientie nō ſidat n̄ a quo coronanda erit
h magnas personas et offensas sibi illatus perpendit
Non est verus paciens qui pati non vult nisi q̄ntum
sibi viſum fuerit et a quo sibi placuerit Verus

autem paciens nō attendit a quo homine. utrum a
prelato suo an ab alio equali aut inferiori. Vtrum
a bono & sancto viro vel a puerlo & indigno exerceat
sed indifferenter ab omni creatura quantucunq; & conscientia
cunq; ei aliquod aduersi acciderit hoc totum de manu dei
gratant accipit et ingens lucrum reputat quod nil apud
deum quantulibet parvum pro deo tamen passum poterit sine
merito transire. Esto itaque expeditus. ad pugnam si vis
habere victoriam sine certamine non potest venire ad
patientie coronam. Si pati non vis recusas coronari.
Si autem coronari desideras certa viriliter sustine
pacienter. Sine labore non tenditur ad requiem nec
sine pugna peruenit ad victoriam. Fac michi domine
possibile per gratiam quod michi impossibile videtur
per naturam. Tu scis quod pati non possim & quod cito dicitur
leui exurgente aduersitate. Efficiatur mihi quelibet
exercitationis tribulatio amabilis pro nomine tuo
et optabilis. Nam pati et verari pro te valde salubre
est anime mee. ¶ De confessione proprie infirmitatis
et huius vite miserijs.

¶ Cap. xxiiij.
Confitebor aduersum me in iusticiam meam confitebor
tibi domine infirmitatem meam. Sepe patua res
est que me deiecit et contristat. Propondo me
fortiter acturum. sed cum modica temptatio aduenerit
magna mihi angustia sit. Valde vilis quantoque res
est unde grauis temptatio puenit. Et dum puto me
aliqntulam tutam cum non sentio inuenio in me non nunquam
pene deuictum ex leui flatu. Vide ergo domine humilitatem
meam & fragilitatem tibi vnde nota miserere et eripe
me de luto ut non infigar ne permaneas deiectus usque
quaquam. hoc est quod me frequenter reuerberat. & coram te
confundit quod tam labilis sum & infirmus ad resistendum
passionibus. Et si non omnino ad consentiendum tamen
mihi etiam molesta & grauis est eorum insectatio. & tedet
me valde sic cotidie vivere in lite ex hinc nota fit

36

michi infirmitas mea quia multo facilius ireunt
ab hominande semp fantasie quā discedant. **V**tinā
fortissime deus israhel zelator aiay fidelū. respicias
serui tui laborem & dolorem assistasq; illi in omnibus
ad quecunq; perrexerit. **R**obora me celesti fortitudine
ne vetus homo misera caro spiritui. nō dū. plene sub
iecta valeat dñari ad dñus q; certari oportebit q; diu
spiratur in hac vita miserrima. **H**eu qualis est hec
vita vbi non desunt tribulationes et miserie vbi
plena laqueis et hostibus sunt oīa. **N**az vna tribu-
latione seu temptatione recedente alia accedit. **S**ed
et priore adhuc durante afflictu alij plures. super me
veniunt & inspirant. **E**t quomodo potest amari vita
tantas habens amaritudines tot subiecta calamita-
tibus et miserijs. **Q**uomodo etiam dicitur vita tot
generans mortes & pestes. **E**t tñ amatut & delectari
in ea a multis querit. **R**eprehendit frequentē mōus
q; fallax sit & vanz & tñ facile relinqtur q; occupiscētie
carnis nimis dñant". **S**ed alia trahunt ad amandū
alia ad cōtemnēndū. **T**rahunt ad amorem mundi
desideriū carnis desideriū oculorū & superbia vite sed
pene et miserie sequentes ea v dñū mundi patiunt et
tediū. **S**ed vincit prochtor delectatio praua men-
tem mōdo debitā et esse sub sensib; delicias reputat
quia dei suavitatem & internā virtutis amenitatem
nec vidit nec gustauit. **Q**ui autem mundū perfecte
contempnunt & deo viuere sub sancta disciplina stu-
dent isti diuinā dulcedinem veris ab renūciatorib; us
promissā non ignorant. **E**t q; grauit mundus errat
et varie fallit clarius vident.

Qu in deo sup oīa & dona reqescendū est. **C**a. xxiiij.

Super oīa et in oībus requiesces aīa mea in
dño semp q; ipse ē sanctoꝝ eterna reges. **D**a
mihi dulcissime & amantissime īhu in te sup
omnem creaturā requiescere super om̄em salutem et

pulcritudinē sup dēz glīaz et honorē et sup dēz potēciā
et dignitatē sup dēz scientiā et subtilitatem sup dēs
diuitias et artes. sup dēz leticiāz et exultaciones. sup
dīmē famāz et laudem. sup dēz suauitātē et solacōez
sup dīmē spēm et prōmissionem. sup dīmē meritum
et desiderium. sup dīa dona et munera que potes dare
et infundere. sup dīmē gaudiū et iubilationem quam
pt mens cape et sentire **D**enigz super angelos et arch-
angelos et sup dīmē exercitum celi. sup dīa visibilia
et sup dīmē qđ tu deus meus non es. qđ tu deus meus
sup dīmīa optimus es. **T**u solus altissimus. tu solus
potentissimus. tu solus sufficientissimus et plenissimus
tu solus suauissimus et solatiōissimus. tu solus pul-
cērimus et amantissimus. tu solus nobilissimus et
gloriosissimus sup dīa. in quo cuncta bō sil et pfecte
sunt et semp fuerunt et erunt **A**tqz iteo minus est et
insufficiens quicquid mihi preter teipm donas aut
de teipō reuelas vel permittis te non viso nec plene
adepto. **Q**uodnī quidem non potest cor meū veraciter
requiescere nec totaliter contentari. nisi in te requi-
escat et omnia dona dīmēz creaturam transcedat
O mi dilectissime spōse ihesu xpē amator purissime.
dominator vniuerse creature. quis mihi dat pennas
vere libertatis ad volandum et pausandum in te.
O quanto ad plenum dabitur mihi vacare et videre
qm̄ suavis es domine deus meus. **O** qñ ad plenum
me recolligam in te. vt p̄ amore tuo non sentiam
me sed te solum super omnem sensum et modum in
modo non omnibus noto. **N**unc autē freq̄nter gemo
et infelicitatem meāz cū dolore porto qđ multa mala
in hac valle lacrimāz et misericordiarum occurunt mihi
que me sepius conturbant et obnubilant. sepius
impediunt et distrahunt alliciunt et implicant. ne
liberum habeam accessum ad te et ne iocundis fruar
amplexibus presto semper beatis spiritibus **O** dueat

37

te suspirium meum et desolatio multiplex in terra.
O ihesu splendor eterne glorie solamen pectinantis
aie apud te est os meū sine voce & silentiu loquit̄ tibi
Vsḡ quo tardat venire dñs meus. Veniat ad me
pauperculū suū & letū faciat. M̄itrat manū suam et
miserū eripiāt de om̄i angustia. Veni veni q̄a sine te
non erit leta dies aut hora. q̄a tu leticia mea et sine
te vacua est mensa mea. M̄iser sū os q̄ā amodo incar-
ceratus & sp̄edib⁹ grauatus donec luce presentie tue
me reficias ac libertati tones vultūq̄ amabilē dēmō
stres. Querāt ali⁹ pro te aliud qd̄cunq̄ libuerit mihi
aliud interi nil placet nec placebit nisi tu deus meus
spes mea salus eterna. Non reticebo nec deprecati-
cessabo. donec gracia tua reuertatur mihiq̄ tu intus
loquaris. Ecce assūm. Ecce ego ad te venio quia in-
uocasti me lacrime tue et desideriū aie tue huiliatio
et contricō cordis tui inclinauerunt me & adduxerūt
ad te. Et dixi. Dñe inuocauī te et desiderauī frui te-
paratus sū omnia respuere propter te. Tu enī prior
excitasti me vt quererem te. Sis ergo benedictus dñe
qui fecisti hanc bonitatem cū seruo tuo secundū mul-
titudinem misericordie tue. Quid habet vltra dicere
seru⁹ tu⁹ corā te nisi vt huiliet se valde ante te meōr
semper pprie iniqtatis & vilitatis. Non enī est filis
tui in cūtis mirabilibus celi et terre. Sunt opa tua
bona valde iudicia vera & pudentia tua regum vni-
uersa. laus ergo tibi & gl̄ia o p̄fis sapia te laudet et
benedicat os meū aia mea & cuncta creata simul.

De recordacōe multipliciū beneficior̄ tri. **Ca. xliij.**

Aperi domine cor meum in lege tua et in p̄e-
ceptis tuis doc̄e me ambulare. Da michi in-
telligere voluntatem tuā & cū magna reue-
rentia ac diligentí consideratione beneficia tua tam
in generali q̄m in speciali memorari vt digne tibi ex
hinc gracias valeā referre. Verū scio & confiteor nec

pro minimo punto me posse debitas gratias laudes
psoluere. Minor ego sum omnibus bonis mihi prestitis
et cum tua voluntatem attendo deficit per magnitudine
illius spiritus meus. Oia quod in anima habemus et in corpe
et quocunq; exterius vel interius naturaliter vel super naturaliter
possidemus tua sunt beneficia et te beneficium pium ac
bonum contineant. a quo cuncta bona accepimus. Et si
alius plura alius pauciora accepit. oia tamen tua sunt. et
sine te. nec minimu potest haberi. Ille qui maiora ac-
cepit non per merito suo gloriari nec super alios extolliri
nec minori insultare quod iste maior est et melior qui
sibi minus ascribit et in regratiamento humilior est
atque deuotior. Et qui omnibus viliorem se existimat et
indigniore se iudicat aptior est ad precepienda maiora.
Qui autem pauciora accepit contristari non debet
negare indignanter ferre nec ditioni invitare sed te pocius
attendere et tuam bonitatem maxime laudare. quod
tam affluenter tam gratis et libenter sine personaz
acceptione tua munera largiris. Oia ex te. et iteo in
omnibus es laudandus. Tu scis quod unicunq; tonari ex-
pediat et cur iste minus iste amplius habeat. non enim
sed tuum est hoc discernere apud quem singulorum
diffinita sunt merita. Vnde domine deus pro magno
etiam reputo beneficia non multa habere. Unde et exterius
secundum homines laus et gloria apparet. Ita ut quod con-
siderata paupertate et vilitate persone sue non inde
gravitatem et tristiciam vel refectionem concipiat.
sed pocius consolationem et hilaritatem magnam
quia tu deus pauperes et humiles atque huic mundo
respectos tibi elegisti. et infamiales et domesticos
Testes sunt ipsi apostoli quos principes super omnem
terram constituerunt. fuerunt tamen sine querela con-
uesati in mundo tam humiles et simplices sine omni
malitia et voto ut etiam pati contumelias gauderent
per nos teum et que modus abhorret ipsi amplecterentur.

38

affectu magno Nihil ergo amatorē tuū et ognitorē
bñfactoz tuoꝝ ita letificare debet sicut voluntas tua
in eo et beneplacitum eterne dispositionis tue de qua
tm̄ otentari et ɔsolari debet . vt ita libenter velit esse
minimus vt aliquis optaret esse maximus . Et ita
pacificus et ɔtentus in nouissimo sicut in loco primo
atꝝ ita libenter respectabilis et abjectus . nullius ḡ
nomis et fame sicut ceteris honorabiliꝝ et maior in
mō Nāz voluntas et amor honoris tui oīa excedere
debet et plus cum ɔsolari . magisq; placere ḡ omnia
beneficia sibi data vel danda

De q̄tuor magnā importantibꝫ pacem ca. xxv.

Fili nunc docebo te viā pacis et vē libertatis . fac
dñe qđ dicis qꝫ gratū ē mihi h̄ audire . stude fili
alteris pocius facere voluntatē ḡ tuā Elige sp̄ minꝝ
ḡ plus habere Quere sp̄ inferiorem locū ⁊ oībꝫ subesse
Opta sp̄ et oīa vt voluntas integre fiat . Ecce talis
homo ingreditur fines pacis et quietis . Unū sermo
tuus iste breuis multū in se ɔtinet pfectiōnis . paruus
ē dictu h̄ plenus sensu et vber in fructu Nam si posset
a me fideliter custodiri . non deberet tam facile in me
turbatio oriri Nam quociens me in peccato sentio et
grauatū ab hac doctrina me recepisse inuenio Sed
tu qui omnia potes et anime profectū semp diligis .
adauge maiorem gratiam vt possum tuū completere
sermonem et meam perficiere salutem

Oratio contra malas cogitationes

Domine deus meus ne elongeris a me deus
meus in auxiliū meū respice quōz insurrexerūt
in me varie cogitationes et timores magni af-
fligentes aīaz meā . Quomō ēnsibꝫ illesus quomodo
ɔfringam eas . Ego inquit ante te ibo et glorioſos
in te humiliabo . Operiam ianuam carceris et archa-
na secretorum reuelabo tibi Fac tōmē vt loquaris
fugiant a facie tua omnes inique cogitationes .

hec spes et vnica solatio mea ad te in oī tribulacōe
confugere et fidere te ex intimo inuocare et pacien-
ter solationē tuā expectare. Oro p illūiacōe m̄tis

Clarifica me bone ieu*s* claritate eterni luminis et
educ de habitaclo cordis mei tenebras vniūfas
Cohibe euagationes malas & vim facientes vniūfas
temptacōes. Dugna p me fortit & expugnā malas bestias
scupiscencias dico illecebrosas vt fiat pax in virtute
tua. et habundantia laudis tue resonat i aula sc̄a h̄
ē in conscientia pura. Impera ventis & tempestatib⁹. Dic
mari q̄escere & aq̄lomine cardauis & erit ēnq̄llitas mag⁹
Emitte lucē tuā et ueritatē tuā vt luceat sup terrā q̄
terra sum inanis et vacua donec illūies me. Effunde
gr̄az desup p̄fūde cor meū rore celesti mistia deuociois
aquas ad irrigidaz faciem terre ad p̄ducendū fructū
bonū & optimū. Eleva mentem pressaz mole peccatorū
et ad celestia totū desideriū meū suspende. vt gustata
suauitate supne felicitatis p̄igeat de tērnis cogitare.
Rape me & eripe me ab oī creaturaz indurabili con-
solacōe q̄ nilla res creata valet meū appetitū plenarie
quietari et consolari. Junge me tibi inseparabili dilec-
tionis vinculo. quōd; tu solus sufficis amanti & absq̄
te friuola sunt vniuersa.

De cuitacione
curiose inquisitionis super alterius vita ca. xxvi.

Fili noli esse curiosus nec vacuas gerere solli-
citudines. Quid hoc vel illud ad te tu me
sequere. Quid enī ad te vtrū ille sit talis vel
talis aut iste sic agit vel sic loquitur. Tu nō indiges
respondere pro alijs h̄ pro te ipso redde rationez. Quid
ergo te implicas. Ecce ego d̄es cognosco et cuncta q̄
sub sole fiūt video et scio qualiter cum uno quoq; sit
quid cogitet qđ velit et ad qđ finez tendat eis intencō
Mihī igit̄ omittenda s̄t oīa. Tu vero serua te in bona
pace et dimitte agitantem agitare. quid voluerit
veniet sup eum qđ fecerit vel dixerit quia me fallere

non p̄t Non sit tibi cure de magne noīs umbra. non
de multoz familiaritate n̄ de p̄uata hoīsi dilectione
Ista. n̄ generant destructiones & magnas in corde ob-
securitates. libenter loq̄rer tibi verbū meū & abscondita
reuelarem tibi si aduentū meū diligenter obsecuares
& ostiū cordis mihi ap̄ires **E**sto prouidus & vigila i
orationibus et humilia te in omnibz.

In q̄bꝫ pax cordis et profectus verus oſſicit **c**ca xxvij.

Fili ego locutus sū. pacē relinq̄ vobis. pacē meā
vōz pacē p̄tinent. nō dēs curāt **P**ax mea cū hūilibꝫ &
mansuetis corde **P**ax tua erit in m̄ta patientia. si me
audieris vocē meā fecut& fueris potes m̄ta pace frui
Quid i" faciā in dī re. attēde tibi q̄d facias & q̄d dicas
et omnem intencōz tuam ad hoc dirige vt mihi soli
placeas et extra me nichil cupias vel queras. **N**ed et
de aliorum dictis vel factis nichil temere iudices. nec
rebus tibi non commissis te implices. et poterit fieri
vt p̄ay vel raro turbaris. **N**unḡ autem sentire aliq̄
turbationem nec aliq̄ pati corporis molestiā. non est
presentis tempis sed status eterne quietis **N**on ergo
estimes te veram pacem inuenisse. si nullam senseris
grauitatem. nec tunc totum esse bonū. si neminem
pateris aduersariū. nec h̄ esse perfectū si cuncta fiunt
scđm tuū affectū neḡ tunc aliquid magni te reputes
aut specialiter dilectū estimes si i magna fueris devo-
tione atq; dulcedine q̄r in istis non agnoscitur verus
amator virtutis nec in istis oſſicit profectus & pfectio
homis **I**n quo ergo dñe in offerendo te ex toto corde
tuo diuine voluntati non q̄rendo que tua sunt nec in
parvo nec in magno. nec in tempe nec in eternitate
ita vt una equali facie in gratiaz actione permaneas
inter prosperea et contraria om̄ia eque late pensando
Si fueris tam fortis et longanis in spe vt subtracta
interiori oſſolatione. etiam ad ampliora sustinenda

cor tuū p̄paraueris nec te iustificauis q̄ si h̄c tāta ḡ pati
nō deberes s̄ me in omnib⁹ dispositib⁹ iustificauis et
sc̄m laudauiſ tūc in vera ⁊ recta via pacis abulas ⁊
spes indubitata erit q̄ rursus in iubilo faciē meaſ ſis
biſurꝝ Q̄ si ad plenū tui p̄pius ſtemptū pueñis ſcito
q̄ tūc habudantia pacis pſtrueris ſcdm poffibilitatez
tui incolatꝝ De eminētia libere m̄tis quā ſupplex
oratio magis meretur q̄ freqns leđio C. Ca. xxix.

Dñe h̄c opꝝ ē pfecti viri nunq̄ ab int̄ncoē celeſtiū
aīm relaxare et inter m̄ltas curas q̄ ſi ſine cura
enſire nō more torpentis ſ̄ pro gatiua q̄dā libere m̄tis
nulli creature inordinata affectoē adhucendo Obſecto
p̄iſſime deus meus preſerua me a curis huiꝝ vite ne
nimis implicer a multis neceſſitatib⁹ corporis ne vo-
lūtate capiar ab vniuſis aīe obſtaculis ne moleſtīs
fractꝝ deicior Non tm̄ dico ab his rebus q̄ toto affectu
ambit vanitas m̄diana ſ̄ ab his q̄ miserīs que aīaz
ſerui tui ſmuni maledicō mortalitatis penaliſ ſuant
et retardant ne in libertatem ſp̄us quoциens libuerit
valeat introire O deus meꝝ dulcedo ineffabilis verte
mihi in amaritudinē oēm ſolationem carnalem ab
amore etnoꝝ me abſtrahentē et ad ſe intuitu c̄iusdā
boni delectabilis preſentis mali allicientem Non me
vincat deus meus non vincat caro et ſanguis nō me
decipliat mundus et brevis gloria eius non me ſup-
plantet diabolus et astucia illius Da mihi fortitu-
dinem reſiſtendi patientiam tollerandi conſanciam
perſeuverandi Da mihi pro omnib⁹ m̄di ſolationib⁹
ſuauifſimam tui ſp̄us vndionem et pro carnali tui
noīis amore effunde amorem Ecce cibus potus vſtis
⁊ cetera uenſilia ad corporis ſuſtentacionem p̄tinencia
feruenti ſpiritui ſunt oneroſa Tribue talibue r̄pate
vti non deſiderio nimio implicari Obicere om̄ia non
licet quia natura ſuſtentanda eſt Requie autem
ſupflua et que magis delectant Lex ſancta prohibet

Naz alias caro aduersus spiritū insoleceret. **I**nter h
q̄so manus tua me regat et roceat ne q̄d nimiū fiat

Quā p̄uat̄ amor a sūmo bono maxio retardat ca. xxix

Fili oportet te dare totū p̄ toto & nihil tuūpius
ēe. scito q̄ amor tuūpis magis nocet q̄ aliquid res
mōi scdm amorem & affectū quē grīs q̄libz res plus
vel min⁹ adh̄eret. **S**i fuerit amor tuus purus simplex
et bene ordinatus eris sine captiuitate rex. **N**oli oculi
piscere qđ nō licet habere. **N**oli habere quod p̄t te in-
pedire & libertate interiori priuare. **M**ix q̄ non ex toto
fundo cordis teipſū mihi committis cū om̄ibus que
desiderare potes vel habere. **Q**uare vano merore con-
sumeris. **C**ur superfluis curis fatigaris. **S**ta ad bene-
placitū meū et nullū pacieris detrimentū. **D**i queris
hoc vel illud. et volueris esse ibi vel ibi propter tuū
conmodū et propter beneplacitū magis habendum.
nunq̄ eris in quietudine nec liber a sollicitudine q̄a
in om̄i re reperietur aliquis defectus et in dī loco erit
qd̄ aduersetur. **I**uuat igitur non quelibet res adepta
vel multiplicata exterius. sed pocius contempta et
decisa radicitus. q̄ non tantū decensueris et diuitiaz
intelligas sed etiā de honoris ambitu & vane laudis
desiderio que om̄ia transeunt cū mundo. **Q**unit pax
locus si deest sp̄iritus furoris. nec diu stabit pax illa
quesita forinsecus si vacat a vero fundamento status
cordis. **H**oc est nisi steteris in me permuttere te potes
non meliore. **N**am occasione orta et accepta inueces
quod fugisti et amplius.

Oratio pro purgatione cordis et celesti sapientia.

Conferma me deus per gratias sancti sp̄us. da
virtutem corroborari in interiori homine et
cor meū ab omni inutili sollicitudine et an-
gore euacuare. nec varijs desiderijs tradi cuiuscunq̄
rei vilis aut precioso sed om̄ia inspicere sicut transe-
untia et me pariter cum illis transituz. quia nichil

pmanens sub sole nisi oia vanitas et afflictio sp̄s
ꝝ sapiens qui ita ſidat. Da mihi dñe celeſte ſapiaz
vt diſcam te ſup oia querere et inuenire ſup oia ſape
et intelligere Da prudenter reclinare blandientem et
pacienter ferre aduersantē q̄ h̄ magna ſapiā non p̄t
moueri oī vento verbor̄. nec aurem male blandienti
prebere Syrene Sic. n. incep ta pgitur via ſecure

Contra linguaſ detrac托ꝝ

Ca. xxx.

Fili non egreferas ſi q̄d az de te male ſenſerint et
dixint q̄d nō libent audias. tu detiōra de te ipo
ſentire debes et nem̄ez inferiorē te credere Si ambulas
ab intra non m̄l̄m pondabis volantia ūba Est nō
pua prudentia ſilere in tpe malo et intorsus ad me
querti nec humano iuditio diſturbari. Non ſit paꝝ
tua in ore hoīm Siue. n. bene ſiue male interpretati
fuerint nō es iteo alter hō Vbi eſt v̄a paꝝ et v̄a gl̄ia
nonne in me Et qui non appetit hoſiibꝝ placere nec
timet diſplicere multa pſuetur paſce Ex inordinato
amore et vano timore oritur oīs inquietudo cordis et
diſtracti ſenuum.

Qualiter instance
tribulacōe deus inuocandus ē et bñ dicendus. ca. xxvi.

Sit nomen tuum domine benedictum in ſecula
qui voluisti hanc temptationem venire ſuper
me non poſſum eaz effugere. ſed neceſſe habeo
ad te 9fugere vt me adiuues. et in bonū mihi ipsam
guertas Dñe mō ſum in tribulatione et nō eſt cor di
meo bñ ſi m̄l̄m veror a pſeti paſſione Et nunc pater
dilecte quid dicam Deprehenſus ſū inter anguſtias
ſaluifica me ex hora hac Sed proptera veni in hanc
horam vt tu clarificeris cū fuero valde humiliatus
et per te liberatus. Conplateat tibi domine vt eruas
me. Nam ego pauper quid agere poſſum et quo ibo
ſine te. Da pacientiam domine in hac vice Adiuua
me deus meus et non timebo q̄tumcungꝝ guacſ ſuero
Et nunc inter hec q̄d dicam. Dñe fiat voluntas tua.

41

ego bene merui. tribulari & grauari oportet utique ut sustineam ut utinam pacienter donec transeat tempestas hec. & melius fiat. Potens est autem omnipotens manus tua. etiam haec temptationem a me auferre. & eius impetu mitigare ne penitus succumbam quemadmodum et prius sepius egisti mecum deinde me misericordia mea. Et quanto michi difficilis tanto tibi facilior. e hec mutatio dextre excelsi. **C** De diuino petere auxilio et confidentia recuperande gracie. Capitulum xxxii.

Fili ego dominus confortans in die tribulationis venias ad me cum tibi non benefuerit. Hoc est quod maxime consolacio impediret celestem quod tardius te conuertis ad orationem. Nam antequam me intendere roges multa inter solacia quod quis & recreas te in extensis. Ideo ergo fit ut pax domini permaneat donec ad uitam quod ego sum. quod erit sperantes in me. nec est extra me valens auxilium sed neque durabile remedium. Sed iam resumpto spiritu post tempestatem recoualesce in luce miserationum meorum quod Christus dicit dominus ut restaurerem omnia non solum integre sed & habundantem cumulate. Nunquid michi quicquam est difficile aut ero filius dicenti et non facienti. Vbi est fides tua. Sta firmiter & perseveranter. Esto vir fortis & longanimis veniet tibi consolatio in tempore suo. Expecta me expecta veniam et curabo te. Temptatio est que te vexat et formido vanam quod te exterritet. Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus. nisi ut tristitia super tristiciam habeas sufficit dici malicia tua. vanum est & inutile de futuris conturbari vel gratulari que forte nunquam evenient. Sed humanum est huiusmodi imaginationibus illudi et parvi adhuc animi signum. tam leviter trahi ad suggestiones inimici. Ipse vero non curat utrum per verum an falsum illudat et decipiat. Utrum presentium amore aut futurorum formidine persistat. Nam ergo turbetur cor tuum neque formidet. Crede

in me & in misericordia mea habeto fiduciā. **Q**uando
tu putas te elongatum a me sepe sum propinquior
Quando tu estimas pene totum perditū · tunc sepe
merendi instat lucrū. **N**on est perditū quando res
accidit in contrariū. **N**on debes iudicare scđm pñs
sentire nec sic grauitati alicui vnde cung; venienti in-
herere & accipe tanquā dīs spes sit oblata emergēdi.
Noli putare te relictū ex toto q̄uis ad tempus tibi
misericim aliquā tribulacōnem etiā optatā subtraxerī
consolacōnem. **H**ic enī transitur ad regnū celorum.
Ec hoc sine dubio expedit tibi et ceteris servis meis
ut exercitem in aduersis q̄ si cuncta ad libitū habe-
tis. **E**go noui cogitationes absconditas q̄a multum
expedit pro salute tua ut interdū sine sapore relinq-
ris ne forte eleueris ī bono successu & tibi ipsi placere
velis in eo q̄ non es. **Q**uod dedi auferre possum et
restituere cū michi placuerit. **C**ū dedero meū est cum
retraxero tuū · non tuli q̄a meū est omne datū bonū
et omne perfectū. **H**i tibi admiserō grauitatem aut
quālibet contrarietatem non indigneris neḡ q̄idat
cor tuū. **E**go cito subleuare possum et dñe onus in
gaudiū transmutare. **V**eruntamen iustus sum & te-
comendabil' multū cū sic facio tecū. **H**i recte sapis et
in veritate aspiciis nunquā debes ppter aduersa · tam
deinde contristari sed magis gaudete & gracias agere
Imo hoc vnicū reputare gaudiū qđ affligens te do-
loribus non parco tibi. **S**icut dilexit me pater & ego
vos diligo . **D**ixi dilectis discipulis meis quos utiq̄
non misi · ad gaudia temporalia sed ad magna cer-
tamina non ad honores · sed ad despectiones. **N**on
ad ocū sed ad labores nō ad req̄ez sed ad affiendū
fructū multā in patientia. **D**e neglectu dīs creare
vt creator possit inueniri.

Cap. xxxij.

Domine bene adhuc indigeo dī maiori gracia si-
zebeā & illuc p̄cēre ubi me nemo poterit · si vlla

42

creatura impedire. **N**az quādiū res aliq̄ me retinet
non possum libere ad te volare. Cupiebat libere vo-
late qui dicebat. **Q**uis dabit michi pennas sicut co-
lumbe & volabo & requiescam. **Q**uid simplici oculo
q̄ecius & qđ liberis n̄l desiderāti in tr̄is. **O**poret igit̄
omnem sup̄transire creaturā et seipm pfecte deserere
ac in excessu mētis state & videre. omniū creatorem
cū creatis n̄l simile habere. **E**t nisi quis ab omnib⁹
creaturis fuerit expeditus nō poterit libere intendere
diuinis. **I**deo enī pauci inueniunt̄ c̄tēplatiū q̄ non
sciūt se a pituris creaturis ad plenū sequestrari. **A**d
hoc ergo requiriū magna gracia q̄ animā leuat & sup̄
semetiāz rapiat. **E**t nisi homo sit in spiritu eleuat̄
et ab oībus creaturis liberatus ac deo totus vnitus.
q̄cquid scit q̄cquid etiā habet nō est magni p̄dēris
Diu paruſ erit et intra iacebit. qui aliquid magnū
estimat. nisi solum vnu immensū eternū bonū. **E**t
quicquid deſ nō est nichil est. & p nichilo refutari
debet. **E**t magna differēcia sapientia illuīati & deuoti
viri & scientia literati. atq̄ studiosi clerici. **M**ulto no-
bilior est illa doctrina q̄ desursū ex diuina influentia
manat q̄m que laboriose humano requiritur inge-
nio. **P**lures repetiuntur contēplationem desiderare
sed que ad eā requirunt̄ nō studēt exercere. **E**t mag-
num impedimentū q̄ in signis & sensibilibus rebus
stač. & pax de pfecta mortificacōe habeat. **N**escio qđ
est q̄ spiritu ducimur & qđ p̄tendim̄ & q̄ spūales dici
videmur q̄ tantū labore & ampliorē sollicitudinē
p transitorijs & vilib⁹ reb⁹ agimus & d̄ interioribus
nostris vix. raro plene recollectis sensibus cogitam̄
Drach dolor statim post modicā recollectionem foras
crumpimus nec opa nostra districta examinatione
trutinam̄. **V**bi iacent affect⁹ nū nō attēdim̄ et q̄
impura sunt. dia n̄a facta nō deploramus. **O**mnis
quippe card corrupat viā suā. ideo sequebat̄ diluuiū

magnum. Cum ergo interior affectus noster multū
corruptus sit. necesse est ut actio sequens inter
tie interioris vigoris corruptatur. Ex puro corde pro
cedit fructus bone vite. Quantū quis fecerit querit
sed ex quanta virtute agit. non tā studio se pensatur
Si fuerit fortis. diues. pulcer. abil. vel bonus scriptor
bonus cantor. bonus laborator. investigator q̄ paup
sit spiritu q̄ paciens & mitis q̄ deuotus & internus
a multis tacet". Natura exteriora hominis respicit genia
ad interiora couertit. Illa frequenter fallit ista in deo
spat ut nō decipiat. De abnegacione sui & abdicacione
omnis cupiditatis

Capitulum xxxiiii.

Fili nō potes perfectā possidē libertatē nisi tollit
abnegas temetipsū. Cōpediti s̄t omnes aprie
tarū & suūpīs amatores cupidi curiosi. gatio
nagi. q̄rantes semp mollia nō q̄ ihesu xp̄i. h̄c sepe
fingētes. et q̄ponētes qđ n̄ stabit. p̄ibit enī totū qđ n̄
ē ex deo ortū. Tene breue & q̄sumatū verbū. Dimitte
dia & inuenies dia. H̄c mente p̄tracta & cū impleuis
intelliges dia. Omne hoc nō est op̄e vnius diei n̄ ludus
puulon̄. p̄mo in hoc breui verbo includit̄ oīs p̄fectio
dīm religio soz. Fili nō debes auerti nec statim deici
audita via p̄fectior. h̄ magis ad sublimiora p̄secari
et ad minus ad hoc desiderio suspirare. Utinam sic
totū esset & ad hoc peruenisses & tuūpīs amator non
esses sed ad nutū meū pure st̄ates & eius quem tibi
pposui patris tunc michi valde placeres & tota vita
tua cū gaudio & pace transires. Adhuc multa habes
an relinquendū q̄ nisi michi ex integro resignaueris
non acquires qđ postulas. Qua deo igit̄ tibi emere
a me auctū ignitū ut locuples fias. id est celestē scien
tiam dia infima concilcantem. Postpone terrenam
sapientiā omnem humanā & ppriā voluntatem. Dixa
viliora tibi emēda p̄ preciosis & altis rebus hūanis
Nā vilis & qua ac pene obliuī tradita videt̄ vera

43

et celestis sapientia. **N**ō sapere alta de se nec magnificari quere in terra qm̄ multi oretenus predicāt. sed vita longe dissenciūt. **I**psa tñ est p̄ciosa margarita a multis abscondita. **C** De instabilitate cordis et de intentione finali ad deū habenda. **C**ap̄ xxxv

Fili noli credē affectui tuo q̄ nūc ē cito mutabit in aliud. **Q**uādiu vixetis mutabilitati subiect⁹ es etiā nolens vt modo letus. modo tristis. modo pacatus. modo turbatus. nūc deuotus nunc indeuotus. nūc studiosus. nūc accidiosus. nūc grauis. nūc leuis inueniaris. **S**ed stat sup̄ hec mutabilia sapiens & bñdoctus. in spū nō attendens qđ in se sentiat vel in q̄ parte ventus flet instabilitatis sed ut tota mentis intentio eius ad debitū & optimum perficiat finem. **N**ā sic poterit vnus & item in cōcussus permanere simplici intencōis oculo p̄ tot varios euēt̄ in pretermisse directo. **Q**uanto autem purior fuerit intencōis oculus tanto constantius in diuisas itur procellas. **D**ed in multis caligat oculus pure intentionis. **R**espiciēt enim cito in aliquid delectabile quod occ̄rit & raro tot⁹ liber inueniēt a nevo p̄sprie exq̄sicois. **H**ic iudei oīi venerant in bethaniā ad martham et mariā nō ppter ih̄m tm̄ h̄ vt lazaru viderent. **M**undandus est ergo intencōis oculus vt sit simplex et rectus atq; ultra oīa varia media ad me dirigend⁹. **Q**uod amāti sapit de⁹ sup̄ oīa & in oīb̄ **C**ap̄ xxxvi.

Ecce deus me⁹ et omnia. **Q**uid volo ampli⁹ et quid felicius desiderare possū. **O** sapidum & dulce verbū dei nō mundū nec ea q̄ in mōdo sunt. **E**cce deus meus et oīa. Intelligentibus sa tis dictū est. & sepe repetere iocundū est amāti. **T**e qđem pñte iocunda sunt omnia. te aut̄ absente fastidiunt cūcta. **T**u facis cor tranquillū. pacē magnā. liticiāq; festinā. **T**u facis bene sentire de omnibus & in omnibus te laudare. nec potest sine te aliquid diu placē

sed si debet gratū esse & bene sapere oportet graciam
tuā adesse & condimento tue sapientie condiri . Cui
tu sapis quid ei teste non sapit . & tui tu non sapis
quid ei ad iocunditatem esse poterit . Sed deficiunt
in sapientia tua mundi sapientes & q̄ carnem sapiunt
q̄a ibi pluris vanitas et hic mors inuenit . Qui aut̄
te per temptationū mundanorū et mortificacōem secun̄t
vere sapiētes esse noscunt . q̄a de vaitate ad veritatē
de carne ad sp̄m transferunt . Istis sapit deus & qcqd
boni inuenit in creaturis totū ad laudē referunt sui
conditoris . Dissilis tñ multū dissilis savor creatoris
et creatē eternitatis & temporis lucis increate & lucis
illuminat̄ . O lux perpetua . cuncta creata transcendens
luīa . fulgura coruscationes . de sublimi penetrantem
dia intima cordis mei . purifica . clarifica . letifica et
viuifica . sp̄m meū cū suis potentīs ad beatitudū tibi
iubilosis excessibus . O quando veniet hec beata et
desiderabilis hora ut tua me facies presentia . ve sis
michi dia in omnibus . Quidiu hoc datus non fuerit
nullū plenū gaudiū erit . Adhuc prohdolor viuit
in me homo vetus non est totus crucifixus non est
perfecte mortuus adhuc concupiscit fortiter contra
spiritū bella mouet intestina . nec regnū aie patitur
esse quietū . Sed tui qui dñi aris potestati maris et
motum fluctuū eius tu mitigas exurge adiuua me .
Dissipa gentes q̄ bella volūt testete eos i virtute tua
q̄ nō ē sp̄s alia n̄ refugiu mihi . nisi i te dñe deus meus
Q nō est securitas a temptacōe i hac vita . Cap . xxxvij

Fili nunquam securus es in hac vita sed quo
aduixeris semper arma spiritualia tibi sunt
necessaria . Inter hostes versaris et a dextris
et sinistris impugnaris . Si ergo non veteris bndig
scuto pacientie non eris diu sine vulnerē . Insuper
si non ponis cor tuū fixe in me cum mea voluntate
cuncta pacendi propter me non poteris ardorem

44

istum sustinete. **N**ec ad palmā pertingete beatorum
Oporet te ergo viriliter oīa ptransire & potēti manu
vti aduersus obiecta. **N**am vincenti dāt manna et
torpenti reliquit multa miseria. **S**i q̄ris in hac vita
requiem quomodo tūc puenies ad eternā requiē. **N**on
ponas te ad multā requiē sed ad magnā pacientiā.
Quere vērā pacē non in terris h̄ in celis. nō in homīb̄
nec in terris creaturis sed in solo deo. **O**ro amore dei
debes oīa libenter subire. labores scilicet & dolores.
temptacōes. vexacōes. anxietates. necessitates. infir-
mitates. iniurias. oblocutiones. reprehensiones. hu-
miliationes. cōfusiones. correctiones & despēctiones.
Hec iuuant ad virtutē. hec probant cristi timorem.
hec fabricant celestem coronā. **E**go reddā mercedem
eternaz p breui labore. infinitā gloriaz p transitoria
confusione. **D**utas tu q̄ semper habebis p tua volū-
tate consolacōes spirituales sancti mei. nō habuerūt
semper tales. sed multis grauitates & temptationes
varias magnasq; desolacōes h̄ pacienter sustinuerūt
se in omnibus. & magis confisi sunt deo q̄m sibi
scientes q̄a non sunt condigne passiones h̄ tēporis
ad futuraz gloriaz prometendā. **V**is tu statī habere
q̄ multi post mītas lacrimas & magnos labores vix
obtinuerunt. **E**xpecta dōminū viriliter age & sfortare
Noli diffidere. noli discedere. sed corpus & animam
expone constantē p gloria dei. **E**go reddā plenissime
ego tecū ero in omni tribulatione.

Contra vanā hominū iudicia Cap. xxxviiij

Filiacta cor tuū firmiter in dño & humanū
ne metuas iudiciū. **V**bi te conscientia pium
reddit & insontem. **B**onū est & beatum taliter
pati si hoc erit graui humili corde et deo magisq̄m
sibi ipsi confidenti. **M**ulti multa locuntur. **E**t ideo
parua fides est adhibenda. **N**ed et omnibus satis
esse non est possibile. **S**i paulus vīb̄ studuit in dño

placeat et oībus dīa factus est. tñ etiā p̄o minimo
duxit q̄ ab humano die iudicat̄ fuetit. Egit satis
p̄o alioꝝ edificatione & salute quantum in se erat &
poterat. sed ne ab alijs aliquādō iudicaretur vel nō
deficeret cohibete non potuit. Ideo totū deo 9misit
qui totū nouerat & patientia ac humilitate contra
ora loquencū iniqua aut etiam vana aut mendosa
cogitantū atq̄ pro libitu suo queq; iactantiū se de-
fendit. Respondit tamē interdū. ne infirmis ex sua
taciturnitate generaretur scandalū. Quid es tu vt
timeas a mortali hoīe hodie est & cras non cōparet.
Deū time & hominū terrores non expauesces. Quid
potest aliquis in te verbis aut iniurijs. sibi pocius
nocet qm̄ tibi nec poterit iudiciū dei effugere q̄cunq;
est iste. Tu habe deum p̄e oculis et noli contendere
verbis querulosis. Q̄ si ad presens tu vīdetis suc-
cumbi & confusionem pati. quā non meruisti. ne in-
digneris ex hoc neḡ p̄ impaciētiā. minuas coronaz
tnā sed ad me pocius respice in celū qui potens sum
etipere ab om̄i 9fusione & iniuria & vnicuiq; reddere
secundū opera sua. De pura & integra sui resig-
natione ad obtinendā cordis libertatē. Cap. xxix.

Eli relinque te & inueies me. Ita sine electiōe
et om̄i xp̄rietary. & lucraberis semp. Nā & ad-
ūciet tibi amplior gracia statū vt te resigna-
ueris nec resūpsetis. Unū q̄ciens me resignabo et in
quibus me relinquā. Demp & in om̄i hora. sicut in
parvo sic & in magno. Nichil excipio sed in oībus te
nudatū inuenire volo. Alioquin quomodo poteris
esse me & ego tuus nisi fueris ab om̄i xp̄ria volun-
tate intus & foris spoliatus. Quāto celeius hoc agis
tanto melius habebis. & quanto plenius & sincerius
tanto plus michi placebis & amplius lucraberis.
Quidā se resignant sed cū aliqua exceptōe. Non enī
plene deo 9fidunt ideo sibi puidete satagūt. Quidā

etiam primo totum offerunt sed postea temptatione
pulsante ad propria redeat ideo minime in virtute
perficiuntur. **H**uj ad veram puram cordis libertatem et iocundam
familiaritatis mee gratiam non pertingent nisi integra
resignacione et cotidiana sui imolacione prius facta sine
qua non stat nec stabit unio fructuosa. **D**ixi tibi sepissime
et nunc iterum dico. Relinque te et frueris magna
interna pace. **V**a totum per toto nihil exquerre nihil repele
Sta pure et inhesitanter in me et habebis me. **E**cce
liber in corde et tenebre non culcabut te **O**d hoc conare
hoc ora. hoc desidera ut ab omni proprietate possis
expoliari et nudus nudum ihesum sequi tibi mori
et michi eternam aliter viuere. **T**unc deficiunt omnes
fantasie et turbationes inique et curae superflue. **T**unc
etiam recedet immoderatus timor et inordinatus
amor morietur.

De bono regimine in
exercitiis et recursu ad deum in piculis **C**ap. xl.

Fili ad istud diligentem tendere debes ut in domini
loco et actione seu occupacione externa sis intime
liber et tu ipius potens et sint omnia sub te
et tu non sub eis ut sis dominus actionum tuarum
et rex non seruus neque empticius sed magis exempli-
cus verusque hebreus in sortem et libertatem transiles
filiorum dei. qui stant super presentia et speculantur
eterna. **Q**ui transitoria sinistro intuerent oculo et dextro
celestia. **Q**uos temporalia non trahunt ad inheren-
tium sed trahunt ipsi magis ea ad bene seruendum
prout ordinata sunt a deo et instituta a summo pon-
tifice qui nil inordinatum relinquit in sua creatura
sed etiam in omni carentia stes non in apparentia externa
non oculo carnali lustras visa vel audita. sed mox
in qualibet causa intras cum mopsi intabernaculu ad
consulendum dominum. **A**udies nonnunquam diuinum
responsu et redies instructus de multis presentibus
et futuris. **N**emper enim recursum habuit mopses

ad tabernaculū p dubijs & questionibus soluendis
fugitq; ad orationis adiutoriū p periculis & impro-
bitatibus homī subleuandis. Sic & tu fugere debes
in cordis tui secretariū diuinū intentius implorādo
suffragiū. Propterea nang; iōsue & filij istrahel aga-
baonitis leguntur recepti q; os dñi prius non inter-
rogauerūt. sed nimiū creduli dulibus sermonibus
falsa pietate delusi sunt.

C Quod homo non sit

importunus in negotiis.

C apitulum xlj.

Filli cōmitte michi semper causā tuā ego bene
dispōnā eam in tempore suo. Expecta ordi-
nationem meā. et sencies inde profectū. Dñe
satis libent tibi om̄es res ɔmitto. q; pax potest mea
co gitatio pficete. Vtinā nō multū ad heterē futuris
euentib; h; ad benepiacitū tuū incunctant me offerrē
Fili sepe homo rē aliquā vehementē agitat quā desi-
derat sed cū ad eaz puenetit. aliter sentire incipit q;a
affectiones circa idē nō s̄t durabiles h; magis de vno
ad aliud impellūt. Nō est ergo nimiū etiā in minis
seipm relinqre. Verus profectus hois est abnegatio
suūp;is. Et homo abnegatus valde liber est & secur&
Sed antiqu& hostis oībus bonis aduersans a temp-
tacōe non cessat & die noctuq; graues molit insidias
si forte in laqueū decepcōis possit p̄cipitare incautū.
Vigilate ergo & orate dicit dñs vt non intretis in
temptationem. **C** Quod homo nichil boni ex se habet
et de nullo gloriari potest.

C apitulum xlj.

Domine q;d est homo q; memor es eius aut
filius hois quia visitas eū. Quid p̄meruit
homo vt dates illi graciā tuam. Dñe quid
possum conqueri si me deseris aut q;d iuste obtendē
si q;d peto non feceris. Certe hoc in veritate cogitare
possum & dicere. Dñe nichil sum nichil possū. nichil
boni ex me habeo sed in oībus deficio & ad nichil
semper tendo. & nisi a te fuerō adiutus & interius

46

confortatus totus efficior tepidus et dissolutus. Tu autem dñe semper idem ipse es et permanes in eternū semper bonus iustus et sanctus et bene iuste et sancte agens dñia et disponens cūcta insapientia. Sed ego qui ad defectū sum magis pronus q̄ ad profectum non sū semper in eodem statu perdurans. q̄a septem tempora mutantur super me. Verunt̄ cito melius fit cū tibi placuerit et manū porrexis ad iutricem q̄ tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari et instantū affirmare ut vultus meus ampli⁹ in diuersa non mutetur sed in te uno querat̄ cor meū. et q̄escat Vnde si bene scirem hūanaz et solacōem abiçere siue propter deuotionem adipiscendā siue proper necessitatēm qua conpellor te querere quia non est homo qui me consoletur. tunc possem bene de gracia tua sperare. et de uno nouo exultacōis exultare. Gracias tibi vnde totū venit q̄ciencunḡ michi bene succedit Ego autem vanitas et nichilum ante te inconstans homo et infirmus. Vnde ergo possū gloriari. aut cur appeto reputari. Nunqđ de nichilo. Et hoc vanissimum est. Vere inanis gloria. mala pestis vanitas maxima quia a vera trahit gloria et celesti spoliat gracia. Dum enī homo cōplacet sibi displicet tibi. Qū inhibat laudib⁹ humanis priuatur virtis virtibus. Est autem vera gloria et exultatio sancta gloriari in te. et non in se gaudere in noīe tuo. et nō in propria virtute nec in aliqua creatura letari nisi ppter te. Laudetur igit̄ nomen tuū non meū. Magnificetur opus tuū nō meū. benedicāt̄ nomen tuū sc̄m nichil aut michi attribuāt̄ de laudib⁹ hoīm. Tu gloria mea tu exultatio cordis mei in te gliabor et exultabo tota die. pro me autem nichil nisi infirmitatibus meis. Querant autem iudei gloriam q̄ nō ab iniuicem est ergo hanc reqr̄az q̄ a solo deo est. Ois qđaz gloria humana omnis honor temporalis. omnis altitudo

humana eterne glorie tue comparata vanitas est et
stulticia. **O** veritas mea & misericordia mea deus mes
trinitas beata tibi soli laus honor virtus & gloria
per infinita secula seculorum. **Amen.** **C**apitulum xliij.

Fili noli tibi attrahere si videas aliquis honorari
et eleuari te aut despici & humiliari. erige cor
tuum ad me in celum & non contristabit te temptatio
hominum intris. **D**omine in cecitate sumus. vaitate cito sedu-
cimur. **S**i recte me inspicio nunquam facta est michi
iniuria ab aliqua creatura. **V**nde nec iuste habeo
conqueri aduersum te. **Q**uia autem frequenter & grauitate
peccavi tibi merito armatur contra me omnis creatura. **N**ichi-
ergo iuste debet confusio & contemptus tibi aut laus honor
et gloria. **E**t nisi me ad hoc preparauerit quod velim libenter
ab omni creatura despici & relinquere atque penitus nichil
videri non possum interius pacificari & stabiliri nec
spiritu aliter illuminari nec plene tibi viviri. **C**apitulum xliij.

Quod par non est ponenda in hominibus. **C**apitulum xliij.

Fili ponis pacem tuam cum aliqua persona propter
tuum sentire & conuiuere instabilis eris et
impacatus. **S**ed si recursu habeas ad semper
viventem & manentem veritatem non contristabit
te amicus recedens aut moriens. **I**n me debet amici
dilectio stare & propter me diligendus est quisquis
tibi bonus visus est & multum carus in hac vita. **S**ine
me non valet nec durabit amicicia nec erit vera et
munda dilectio quam ego non copulo. **I**ta mortuus
debet esse talibus affectionibus dilectorum hominum
ut quantum ad te pertinet sine omni humano optares
esse consorcio. **T**anto homo deo magis appinquit
quanto ab humano solacio terreno longius recedit.
Tanto etiam alius ad deum ascendit quanto profundius
in se descendit & plus sibi ipsi vilescit. **Q**ui autem
sibi aliquid boni attribuit gratias dei in se inuenire

44

impedit quia gracia spiritus sancti cor humile semper querit. Si scires te perfecte anichilare atque omni creato amore evacuare tunc deberem tecum magna emanare. Quando tu respicias ad creatas subtrahitur tibi aspectus creatoris. Disce te in oibus propter creatorem vincere. et tunc ad divinam valebis cognitionem peruenire. Quantumcumque modicum sit si inordinate diligitur. et respicitur recordat a summo bono quod super omnia diligendum est. et respiciendum alias seducimur.

Contra vanam secularem scientiam. **Cap. xl.**

Fili non te moueant pulcra et subtilia hominem dicta. Non enim est regnum dei in sermone sed in virtute. Oritende verba mea que cor accendunt et mentes illuminant. Inducunt comprehensionem et variam ingerunt consolationem. Nunquam legas ad hoc verbum ut vobis et sapienter possitis videri. Ut de mortificationem viciorum quia hoc amplius tibi præderit. quam multarum difficultium questionum. Cum multa legis et cognoueris ad unum semper oportet redire principium. Ego sum qui doceo hominem scientiam et clariorem parvulis tribuo intelligentiam quam ab homine posset doceri. Cui ego cito sapiens erit et multum in spiritu proficiet. Ve illis quod multa curiosa ab hominibus inquirunt et de via michi seruendi parum curant. Veniet tempus quando apparet magister christus dominus angelorum cunctorum auditurus lectiones hoc est singulorum examinaturus conscientias. Et tunc scrutabitur iherusalem in lucernis et manifesta erunt abscondita tenebrarum tacebuntque argumenta linguae ego sum qui humilem in punto elevo mentem. ut plures eterne veritatis capiat rationes. quod si quis deceperit studiis in scolis. Ego doceo sine stipendio. verborum sine confusione opinionem. sine fastu honorum sine pugnatione argumentorum. Ego sum qui doceo terrena despicere. presentia fastidire. celestia querere

eterna sapere. honores fugere scandala sufferte omnē
spem in me ponere. extra me nū capete & sup omnia
me ardentē amare. Nā qdaz amando didicit diuina
et loquebañ mirabilia plz pfect in relinquendo dīa
qm̄ in studendo subtilia. Sed alijs loquor cōmunia
alijs specialia. aliquibus in signis & figuris dulciter
appareo quibusdaz vero in multo lumine reuela mi-
steria. Vnde vox libroy sed nō eque dñes informat
quia intus sum doct̄r veritatis scrutator cordis. co-
gitationū intellector. actionū promotor distribuens
singulis sicut dignum iudicauero.

De non attrahendo sibi res exteriorēs Cap. xlvi

Fili in multis oportet te esse insciū & estimate
te tanquā mortuū sup terrā. & cui totz mōdus
crucifixz sit. Multa etiā oportet te surda aure
ptransire. & q̄ tue pacis sunt. magis cogitare. Vtilis
est oculos a rebus displicentibz auertē & vnicuigz suū
sentire relinqre qm̄ ɔtenciosis sermonibz deseruite
Si bene stetis cū deo & ei⁹ iudiciū aspergetis facilius
te victum portabis. O domine qusq̄ venimus. Ecce
dampnum defletur temporale & pro modico questu
laboratur et curatur. & spirituale detrimentū in obli-
uionem transit & vix sero redditur. Quod parum vel
nichil p̄dest attendit. & qd̄ necessariū est negligenter
preterit. q̄a homo totus ad externa defluit et non
resipiscat libens in exterioribus iacet.

Quod vīb̄ nō ē cōtendū & d̄ facili lapsu verboz Ca. xlviij

Domini auxiliū domine de tribulatione q̄a
vana salus hominis. qm̄ sepe ibi nō inueni
fidem vbi me habete putau. Quociens etiā
ibi reperi vbi minus presumpsi. Vana ergo spes in
hominibus salus autem iustorum in te deus. Bene-
dictus sis domine deus meus que accidunt nobis.
Inferni sum⁹ & instabiles cito fallimur & pmutam⁹
Quis est homo q̄ ita caute & circūspecte in omnibz

se custodire valet ut aliquando in aliquā deceptō em
vel perplexitatem non veniat. Sed qui int̄ domine
confidit ac simplici ex corde querit non tam facile la-
bitur. et si inciderit ī aliquā tribulationem quicunq; fuit
etiam implicatus. per te cūcūs evacuetur. aut
a te consolabitur q̄a nō deseris in te sperantem usq;
in finem. **R**arus fidus aīcūs in cunctis amicī p̄seue-
rās pressuris. Tu dñe tu solus es fidelissimus in
oībus & p̄t̄ te nō est alter talis. O q̄m bene sapuit
sancta aīa illa que dixit. **M**ens mea solidata est & in
xpo fundata. **D**i ita meū foret non tam facile timor
hūanus me sollicitaret nec verborū iacula moueret.
Quis oīa preuidere q̄s precauere fut̄a mala sufficit.
Di p̄uisa sepe etiā ledunt q̄d improuisa nisi grauit̄
fetiūt. **S**ed q̄ misero non melius p̄uidi. **C**ur etiā taz
facile alīs credidi. **S**ed hoīes sumus. ne aliud q̄m
fragiles hoīes sumus. etiā si angelī a multis estimam-
mur & dicimur. **C**ui credaz dñe. cui nisi tibi. **V**eritas
es que non fallis nec falli potes. **E**t rursum omnis
homo mendax. & infirmus et instabilis. & labilis
maxime in verbis. **I**ta vt statim vix credi debeat q̄d
rectū in facie sonare videtur. **Q**m̄ prudenter premo-
nuisti cauendū ab hoībus & quia inimici hominis
domestici eius nec credendum. **D**i quis dixerit. Ecce
hic aut ecce illic. **N**ostrus sum dāpno. & vtinam ad
cautelam maiorem & non ad insipientiam michi.
Cautus est aīt q̄d aī cautus esto. serua apud te quod
dico. **E**t dū ego sileo & absconditū credo. nec iste silere
potest qui silendū pecūt sed statim prodit me & se et
abīt. **A**b huiusmodi fabulis & in cautis homībus
protege me dñe. ne in manus eoz incīdam. ne vnḡ
talia cōmittam. **V**erbū verū et stabile da in os meu
et linguam callidam longe fac a me. **Q**d pati nolo
omnino cauere debeo. **O** quā bonum & pacificum
de alīs silere nec in differenter omnia credere neḡ. de

facili vltoriū effari paucis seipm reuelare. te semper
inspectorē cordis q̄rere nec oīa vēto verboꝝ cīcūferri
sed oīa intima nec exteriora secundū beneplacitū tue
voluntatis optare pfici. Qm̄ tutū est p̄ conseruacōe
celestis gracie humāna fugere apparentiā. n̄ appetere
que foris ammiracionem prebere vident̄ sed ea tota
sedulitate sectari q̄ vite emendacōem dant ⁊ feruorē
qm̄ multis nocuit virtus scita ac ppere laudata. qm̄
sane pfuit gracia silentio seruata in hac fragili vita
que tota temptatio fertur ⁊ milicia. ~~D~~e fidentia
in deo habēda qn̄ insurgūt verboꝝ iacta Cap̄ xlviij

Fili sta fortit ⁊ spera in me. Quid enī s̄t̄ verba
nisi verba. Per aerē volāt. h̄ lapidē nō ledūt
Si rez es. co gita q̄ libent̄ te emēdare velis. Si
nichil tibi ſcius pena q̄ velis libent̄ hoc p̄ deo susti-
nere. Parū satis est. vt vel verba interdū sustineas q̄
nec dū forcia verbera tollerare vales. Et q̄re taz pua-
tibi ad cor transeunt. nisi quia adhuc carnalis es. et
hoies magisq̄m oportet attendis. Nam q̄a despici
metuis reprehēdi p̄ excessibus nō vis ⁊ excusationū
vmbracula q̄uis. Sed inspice te melius ⁊ agnosces
q̄a viuit in te adhuc mundus ⁊ vanꝝ amor placēdi
hominibꝝ. Cū enī bassari fugis ⁊ ſfundī p̄ defectibꝝ
conſtat itaq̄ nec vetus humilis ſis nec vere mūdo
mortuꝝ nec mundꝝ tibi crucifixus. Sed audi verbū
meum ⁊ nō curabis decēmilia verba hominū. Ecce
ſi cūcta ſtracte dicent̄ q̄ fingi malicioſiſſime poſſūt
quid tibi nocere poſſent ſi omnino trāſire p̄mitteres
nec plusqm̄ festuſā ppenderes. Nunquid vel vnum
capillū tibi extrahere poſſent. Sed qui cor intus non
habet nec deum pre oculis faciliter verbo mouetur vi-
tuperacōis. Qui aut̄ in me cōfidit nec pprio iudicio
ſtare appetit. abſq̄ humano terrore erit. Ego enim
ſum iudex et co gnitor omniū ſectetorꝝ. Ego ſcio qua
liter res acta ē. Ego iniuriante noui ⁊ ſuſtinentem.

49

a me exiit verbum istud · me permittente accidit ut
reuelentur ex multis cordibz cogitationes. Ego reu
et innocentem iudicabo sed occulto iudicio vtrungs
ante probare volui. Testimonium homini sepe fallit
meū iudiciū verū est. stabit & non subuertetur. Iacet
pletungz & paucis ad singula patet · nunquā tamen
errat · nec errare potest etiam si oculis insipientiū nō
recte videatur. Ad me ergo currendum est in omni
iudicio · nec proprio immitendū arbitrio. Iustus enī
non contristabitur q̄cquid ei a deo acciderit. Etiaq; si
iniustū aliquid contra eū prolatū fuerit · non multū
curabit. Sed nec vane exultabit si per alios excusat
rationabiliter. Pensat namq; q̄a ego sum scrutans
corda & res q̄ non iudico secundū faciem & humanā
apparentiā. Nā sepe in oculis meis reperiē culpabile
qd̄ homin iudicio creditur laudabile. Ōne deus iuste
fortis & paciens q̄ homin nosci fragilitatē & prauitatē
esto robur meū & tota fiducia mea. Non enim michi
sufficit · conscientia mea tu nosci qd̄ ego nō noui. Et
ideo in omni reprehensione humiliare me debui · et
mansuete sustinere. Ignosce quoq; michi propicius
quociens sic non egi & dona iterū graciā amplioris
sufferencie. Melior est enī michi tua copiosa miseri-
cordia ad consecutōem indulgētie qm̄ mea oppīata
iusticia pro defensione latentis conscientie. Etsi nichil
michi conscius sum tamen in hoc me iustificare non
possū · q̄ remota misericordia tua non iustificabit in
espētu tuo oīs viuens. **Quod̄ dīa grauia p̄ et̄na vita**

Fili nō te frangāt sūt tolleranda. Cap. xl ix.
labores quos assump̄isti apter me nec tribu-
lationes te deiçiant v̄sq; quaq;. sed mea pro-
missio in omni euentu te roboret & consoletur. Ego
sufficiēs sū ad reddendū sup̄ om̄ez modū & mensurā
Non diu h̄ laborabis neq; semp̄ grauaberis doloribz
Expecta paulisper & hēbis celestē finē maloz. Veniet

vna hora quando cessabit omnis labor et tumultus
Odicū est. et breue est. omne qđ transit cū tempore
Age qđ agis fideliter. labora in vinea mea . ego ero
merces tua. **S**cribe. lege. cāta. gēme. tace. ora. sustine
viriliter contraria. **D**igna est his omnib⁹ et maiorib⁹
prelijs vita et̄na. **V**eniet et̄ pax in die vna q̄ nota est
dñō os erit nō dies neḡ nox. huius scilicet tēporis. h̄
lux ppetua claritas infinita pax firma os requies se-
cura. **N**on dices tunc quis me liberabit de corpore
mortis huius neḡ clamabis. **H**ec michi quia inco-
latus me⁹ plongat⁹ est. quoniā precipitabit⁹ mors.
et salus erit in defectua. anxietas nulla. iocunditas
beata. societas dulcis et̄ decora. **O** si vidisses sanctor⁹
in celo coronas ppetuas quanta q̄ nunc exultabunt
gloriā qui huic mundo olim cōtemptibiles. et̄ quasi
vita ipsi indigni putabant⁹. **P**rofecto te statī humili-
lia res usq; ad terrram os affecta res poti⁹ omnibus
subesseq;m vni preeesse nec huius vite letos dīs con-
cupisceres. sed magis pro deo tribulari gaudet̄es et̄
pro nichilo inter homines. reputari maximū lucrū
duceres. **O** si tibi hec sapient̄ et̄ pfunte ad cor tran-
sirent. quomodo auderes vel semel conqueri. **N**onne
pro vita eterna cuncta laboriosa sunt tolleranda.
Non est paruum quid perdere aut lucrari regnū dei
Leua igitur faciem tuaz in celum. Ecce ego et̄ omnes
sācti meū qui in hoc seculo habuere certamen moto
gaudent. modo consolant̄. modo securi sunt. modo
requiescunt et̄ sine fine in regno p̄tis mei pmanebūt.

De eternitatis et̄ huius vite angustijs. **Cap l.**

O Superne ciuitatis mansio beatissima o dies
eternitatis clarissima quā nox non obscurat
sed summa veritas semper irradiat. Dies
semper leta. semper secura. et nunquam statum mu-
tans in contraria. **O** utinā dies illa illuxisset et̄ cūcta
hec temporalia finē accepissent. Lucet qđem sanctis

50

perpetua claritate splendida sed nō nisi a longe per
speculū peregrinantibus in terra. Norunt celi ciues
q̄ gaudiosa sint illa gemū exiles filij eue q̄ amara
et tediosa sit ista. De huius temporis parui et mali
pleni doloribus et angustijs vbi homo multis pec-
catis inq̄natur multis passionibus irritetur. multis
terribus stringitur. multis curis descenditur mul-
tis curiositatibus distrahitur. multis vanitatibus
implicatur. multis erroribus confunditur. multis
laboreibus atterritur. temptacōibus grauat̄. delicijs
enrueatur. egestate cruciat̄. O quando finis horū
malorū. quādō liberabor a miseria. et seruitute vicioꝝ
quanto memorabor dñe tui solius. quādō ad plenū
letabor in te. Quando ero sine omni impedimentoo.
in vera libertate. sine omni grauamē mētis et corporis
quādō erit pax solida. pax in perturbabilis et secura.
pax intus et foris. pax ex omni parte firma. Ihesu
bone quando stabo ad vitendū te. quando contem-
plabor gloriam regni. quando eris michi omnia in
omnibus. O quando ero tecum in regno tuo quod
preparasti dilectis tuis ab eterno. Relictus sū paup-
er et exul in terra hostili vbi bella cottidiana et infor-
nia maxima. Consolare exiliū meū. mitiga dolorem
meū. q̄a ad te suspirat omne desideriū meū. Nā enus
michi totū est q̄cquid huius mundi ferē ad solaciū
Desidero te intime frui sed nequid apprehendere.
Opto inherere celestibus sed deprimunt me res tem-
porales. et immortificate passiones. Mente omnibus
rebus superesse volo. sed carne inuite eis subesse co-
gor. Hic ego homo infelix mecum pungo et factus
sum michum et ipsi grauis. dum spiritus sursū caro
querit esse deorsum. O quid intus pacior dū mente
celestia pertracto et mox carnalium turba occurrit
oranti. Deus meus ne elongeris a me ne declines
in ira a seruo tuo. Fulgura coruscationem tuam et

dissipa eā· emitte sagittas tuas et conturbent omnes
fantasie inimici Recollige sensus meos ad te fac me
obliuisci omnium mundanorum. Da cito abicere &
contēnere fantasma vicioꝝ. Succurre michi eterna
veritas ut nlla me moueat vanitas. Adveni celestis
suauitas · et fugiat a facie tua omnis impuritas.
Ignosce quoꝝ michi & misericorditer indulge quo-
ciens preter te aliud in oratione reuolu. Confiteor
enim vere qꝫ valde distracte me habere suscui. Nam
ibi multociens nō sum ubi corporalit̄ sto aut sedeo.
sed ibi magis sum. qꝫ cogitationibus feror. Ibi sum
ubi cogitatio mea est. Vbi est frequenter cogitatio
mea. ibi est qđ amo. hoc michi cito occ̄rit qđ natūl̄
delectat aut ex usu placet. Vnde tu veritas aperte
dixisti. Vbi enim est thesaurus tuꝝ ibi est & cor tuū.
Si celū diligō libent̄ de celestibꝫ penso. Si mundū
amo. mundi felicitatibꝫ gaudeo & de aduersitatibꝫ
eius tristor. Si carnē diligō. qꝫ carnis sunt sepe ima-
ginor. Si spiritū amo de spūalibꝫ cogitare delector
Quetungꝝ enim diligō de his libenter loqꝫ & audio
atqꝫ talium imagines mecum ad domum reporto.
Hed beatus ille homo qui ppter te dñe oībus crea-
turis licentiā abeundi tribuit. qꝫ nature vim facit et
concupiscentias carnis fecundate spiritus crucifigit ut
seruata conscientia · puram tibi orationem offerat.
Dignusqꝫ sit interesse angelicis choris oībus trenis
foris & intus exclusis. De desiderio etne vite et
quanta sint certantibus bona promissa. Cap l.

Fili cū tibi desideriū etne beatitudinis infūdi
desup sentis & de tabernaculo corporis exire ocu-
piscis ut claritatē meam sine vicissitudinis
umbra & templari possis. Dilata cor tuum et omne
desideriū tuū hanc sanctā inspirationē suscipe. Red-
de amplissimas superne bonitati graciaꝫ que tecū
sit dignanter agit · clementer visitat · ardenter excitat

57

potenter sublevat. ne proprio pondere ad terrena labaris. Neḡ enī hoc cogitas tuō proprio accipis. sed sola dignacōe supne gracie & diuini respectū q̄tenus in virtutibus & maiori humilitate pficias & ad futā certamia te p̄spares m̄thiḡ totū cordis affectu adh̄rere ac feruenti voluntate studeas deseruire. **S**ili sepe ignis ardet sed sine fumo flāma nō ascendit. **H**ic et aliorum desideria ad celestia flagrant & tamen a temptacōe carnalis affectū liberi nō sunt. **I**dcirco nec omnino pure p honore dei agūt. qđ tam desiderant ab eo petunt. **T**ale est & tuum sepe desideriū qđ insinuasti fore tam importunū. **N**on enī est hoc purū et pfectum qđ xp̄ria cōmoditate est factū. **P**ete non qđ tibi ē delectabile & cōmodū. s̄ qđ michi ē acceptabile atq̄ honorificū q̄a si recte iudicas ordinacōem meā tuo desiderio & omni desiderato preferre debes & seq̄. **N**am desideriū tuū & frequentes gemitū audiui. **I**a velles in liberate glorie filiorum dei esse. **I**am te delectat domus eterna & celestis patria gaudio plena. sed nondū venit hora ista. **E**t adhuc aliud tempus belli. tēpus laboris. & p̄bationis optas sūmo repleri bono sed non potes. hoc assequi modo. **E**go sum expecta me dicit dñs donec veiat regnū dei. **P**robād̄ es adhuc in tr̄is & in multis exercitandus. **C**ōsolacō tibi interdū dabit. sed copiosa facetas nō concedit. **C**onfortate igit̄ et esto robust̄ tā in agendo q̄m in paciendo nature cōtraria. **O**poret te nouū induere hominem & in altrum vitum mutari. oportet te sepe agere quod non vis & qđ vis oportet te relinqueret. **Q**uod alij placet processum habebit. qđ tibi placet ultra nō pficiet. **Q**uod alij dicūt audietur. quod tu dicis p nichilo cōputabit. petent alij & accipient. tu petes nec impetrabis. **E**runt alij magni in ore hominū de te autem rasebitur. **A**lij̄s hoc vel illud cōmittetur. tu aut̄ ad nichil vtilis iudicaberis. xp̄t hoc

natura cōtristabit. et magnū certamen sustinebit sed
similes hec portaueris. In his & similibus. multis
probari solet fidelis dñi seruus. qualit̄ se abnegare &
in omnibus frāgete queat. Vix est aliqđ tale in quo
tantundē mori indiges sicut videre & pati q̄ volūtati
tue sunt aduersa. Maxime autem cū discouenientia
que minus tibi vtilia apparēt fieri iubent. Et qđ nō
audes resistere altiori p̄tati sub dominio constitut⁹.
Ideo durū tibi videtur ad nutū alteris ambulate &
omne propriū sentire obmittere. Sed pensa fili horū
fructum laborem celerem finem atq; premiū nimis
magnū & habebis inde grauamen sed fortissimum
pacientie tue solamen. Nā & p̄ modica hac volūtate
quā nunc sponte deseris habebis voluntatem tuam
in celis. Ibi aderit tibi totius boni facultas sine ti-
more ammittendi. Ibi voluntas tua vna semper
meum nil cupiet extraneum priuatum. Ibi nullus
resisteret tibi. Nemo de te & qđretur nemo te impediet.
nichil obuiabit. sed cuncta desiderata simul erunt
presentia totū affectū tuū reficiant. et adimplebūt
vsg; ad summū. Ibi reddā gloria; pro contumelia
spessa palliū laudis. pro metore. pro loco nouissimo
sedem regni in secula. Ibi apparebit fructus obedien-
tie gaudebit labor penitentie et omnis subiectio co-
ronabitur gloriose. Nunc ergo incina te humiliter
sub omnium manibus. nec tibi sit cure quis hoc
dixerit vel iussit sed hoc magno opore curato ut
siue prelatus siue minor aut equalis. aliquid a te
exposteriorit vel inuenerit. pro bono totum accipias
et sincera voluntate studeas adimplere. Querat
alius alius illud. glorietur ille in illo et iste in
isto. Laudeturq; millies mille. tu autem nec in isto
nec in illo sed in tui ipsius gaude contemptu. et in
mei solius beneplacito ac honore. Hoc optandum
est tibi ut siue per vitam siue per mortem deus in

te semper glorificetur. Qualiter homo resolutus
se debet in manus dei offerre Capitulum liij.

52

Domine deus sancte pater sis nunc et in eternum
benidictus quia sic vis sic factum est. et quod facis bonum
est letet in te seruus tuus non in se nec in aliquo
alio quia tu solus leticia vera tu solus spes mea et corona
mea tu gaudium meum et honor meus dominus. quid habet
seruus tuus nisi quod a te accepit etiam sine merito
suo. Tua sunt dies que dedisti et fecisti. Pauper sum
et in laboribus meis a iuventute mea et existimat anima
mea non nunquam usque ad lacrimas. quoniam etiam turbatur
ad se propter imminentes passiones. Desidero pacis
gaudium. pacem filiorum tuorum flagito qui in lumine
consolationis a te pascuntur. Si das pacem. si gaudium
sanctum infundis erit anima serui tui plena modu-
latione et deuota in laude tua. Sed si subtrareris te
sicut sepissime soles non poterit currere viam man-
datorum tuorum sed magis ad tundendum pectus genua
eius incurvantur. quia non est illi sicut heri et nudius.
tercius quando splendebat lucerna tua super caput
eius et sub umbra alarum tuarum pregebat a temp-
tationibus irruentibus. Pater iuste et semper lau-
dande venit hora ut probetur seruus tuus. Pater
amante dignum est. ut hac hora paciatur pro te ali-
quid seruus tuus. Pater perpetue venerande venit
hora quam ab eterno prescibebas affuturam ut ad modicum
tempus succubat. foris seruus tuus vivat vero semper
apud te intus. Paululum vilipendatur humilietur
et deficiat coram hominibus. passionibus conteratur
et languoribus. et iterum tecum in aurora nove lucis
resurgat. et in celestibus glorificetur. Pater sancte
tu sic ordinasti. et sicut voluisti et factum est. quod
precepisti. Hoc enim est gratia ad amicum tuum pati
et tribulari in mundo pro amore tuo quicquiduscumque
et a quocunque id permiseris fieri. Sine consilio et

providentia tua. et sine causa nichil sit in terra. **B**onum michi domine quod humiliasti me. ut discam iustificationes tuas. et omnes electiones credis atque presumptiones ab iusta. **V**tile michi est quod confusio cooperuit faciem meam ut te preciosum quoniam homines ad consolandum requiram. **D**idici etiam ex hoc inscrutabile iudicium tuum expauescere. qui affligis iustum cum impiis sed non sine equitate et iusticia. **G**racias tibi quia non pepercisti malis et attrivisti me verberibus amaris infligens dolores et immittes angustias intus et foris. **N**on est qui consoletur ex omnibus que sub celo sunt nisi tu domine deus meus celestis medicus animarum qui percutis et sanas deducis ad inferos et reducis. **D**isciplina tua super me et virga tua ipsa me docebit. Ecce pater dilecte in manibus tuis sum ego sub virga correctionis tue me inclino. percutere dorsum meum ut curuem ad voluntatem tuam tortuositatem meam. **F**ac me plium et humilem discipulum sicut bene facere consueisti ut ambulem ad omnem nutum tuum. **T**ibi me et omnia mea ad corrigendum commendabo. **M**elius est enim hic coripi que in futuro. **T**u scis oia et singula et nichil te latet in humana conscientia. **A**ntequam fiant nosci futura et non opus est tibi ut quod doceat te aut moneat de his que geruntur in terra. **T**u scis quid expedit ad profectum meum et quantum deseruit tribulatio ad rubiginem viciorum purgandam. **F**ac meum desideratum beneplacitum tuum. et ne despicias peccaminosam vitam meam nulli melius nec clarior quoniam tibi soli nota. **D**a michi domine hoc scire quod sciendum est. hoc amare quod amandum est. hoc laudare quod tibi sume placet. hoc reputare quod tibi preciosum apparet hoc vituperare quod oculis tuis sordescit. **N**on me finas secundum visionem oculorum exteriorum iudicare. nego secundum auditum aurium hominum impiorum

sententiae. sed in iudicio vero de visibilibus et spiritualibus discernere atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquietare. Falluntur sepe hominum sensus in iudicando. Falluntur et amatores seculi visibilia tantummodo amando. Quid est homo inde melior. quod reputatur ab homine maior. Fallax fallacem. vanus vanum. cecus cecum. infirmus infirmum decipit. dum exaltat et veraciter magis confundit. dum inaniter laudat. Nam quantum unusquisque est in oculis tuis tantum est et non amplius ait humiliis franciscus. Quod humilibus insistendum est operibus et non deficitur a summis. Cap. liij.

Fili non vales semper in seruētiori desiderio virtutum state nec in altiori gradu contemplacionis consiste. sed necesse habes interdu ad originalem corruptelam ad inferiora descendere et onus corruptibilis vite etiam inuite cum tedio portare. Quādiū mortale corpore geris tediū scencies et grauamen cordis. Oportet enim hoc sepe in carne de carnis onere gemere et quod non vales spiritualibus studijs et diuine contemplacioni indesinenter inherere. Tunc expedit tibi ad humilia et exteriora configrete opera et in bonis actibus te recreare. Quod uentum meum et superna visitacionem firma confidentia expectare. Exiliū tuū et ariditatē mentis patienter suffere donec iterum a me visiteris et ab omnibus anxietatibus libeteris. Nam faciam te laboris obliuisci et interna quiete perfaci. Expandam coram te prata scripturarum ut dilatato corde turre incipias viam mandatorum meorum et dices. Non sunt dignae passiones huius temporis ad futurā gloriam que reuelabitur in vobis.

Domi non reputet se consolacione dignum sed magis verberibus reū. Cap. liij. Omne non sū dignus consolatione tua nec aliq[uod] spūali visitatione et ideo iuste tecum

agis quando me inopem & desolatum relinquis.
Si enim ad instar maris lacrimas fundere possem.
ad huc consolatione tua dignus non essem. Unde
nihil dignus sum quam flagellari & puniri. quia grauiter
et sepe te offendit & in multis valde te dereliqui. Ergo
vera pensata ratione nec minima dignus sum con-
solatione. Sed tu clemens & misericors deus qui non
vis petire opera tua ad ostendendum diuinas boni-
tatis tue inuasa misericordie. etiam prete omne meritum
proprium digneris consolari seruum tuum supra humanum
modum. Tunc enim consolationis non sunt sicut humane
confabulationes. Quid egredi deum ut michi conferres
aliquam celestem consolationem. Ego nihil boni me
egisse recolo. sed semper ad vicia pronuntio & ad emenda-
tionem pigrum fuisse. Verum est & negare non possum.
Si aliter dicerem tu statas contra me & non esset qui
defenderet. Quid merui propter peccatis meis nisi infernum
et ignem eternum. In veritate confiteor quoniam dignus sum
omni ludibrio & contemptu non decessi in iustos & deuotos
tuos rememorari. Et licet hec egre audias tamen aduersum
me propter veritate peccata mea arguam ut facilis misericor-
diam tuam merear impetrare. Quid dicamus et omnis
confusione plenus. Non habeo os loquendi nisi hoc
tantum verbum. Peccavi domine peccavi miserere mei.
Ignoscere michi. Sine me paululum ut plangam dolor meum
antequam vadam ad terram tenebrosam & optam mortis
caligine. Quid tam marie a reo peccatore misero requi-
ris nisi ut queratur et humilietur se pro delictis suis.
In vera contritione & cordis humiliatione noscitur
spes venie. reconcilia turba conscientia. reparatur
perdita gracia tueretur homo a futura ira & occurrit
sibi mutuo in osculo sancto deus & penitens anima. Hu-
milis peccatorum contritus acceptabile est sacrificium
deo longe suauius odorans in aspectu tuo quam thuris
incensum. Hoc est gratum etiam vngentum quod saeculis pedibus

54

tuis infundi voluisti q̄a cor contritū & humiliatum
nunquā desp̄xisti. Ibi est loc⁹ a facie īte īimici. Ibi
emendaſt & abluit q̄ aliu de tractu est & inqnatum.

Quia gracia dei nō miscet trena sapientib⁹. **C**ap. lo

Fili preciosa est gracia mea non patitur se
miseri extraneis rebus nec consolacōibus
terrenis. Abūcere ergo oportet oīa impedi-
mēta gracie si optas eius infusio nem suscipere. Pete
secretū tibi ama solus habitare. tecū nullius require
consolacōem. sed magis ad deū deuotā effunde precē
vt sp̄ūctā tenas mentē & purā conscientiā. **T**otū mōm
nichil estima rei vocationē oībus antepone extōzib⁹.
Non enī poteris michi vacare & in transitorij parit
semper delectari. **O**n notis & caris oportet te elongari
et ab omni temporali solacō mentem tenere priuatā.
Pic obsecrat beatus petrus apostolus vt tanquam
aduenas & peregrinos in mundo hoc se contineant
cristi fideles. **Q**uanta fiducia erit morituro quem
nllius rei aspect⁹ detinet in mōndo. **S**ed sic segregatū
cor habere ab oībus eger nec dū capit animus nec
animalis homo nouit interni hominis libertatem.
Ottamen si vere velis esse sp̄ualis oportet te renunc-
tiare tam remotis q̄m propinq's & a nemine magis
cauere q̄m a teipso. **H**i temetipsum perfecte viceris
cetera facilis subiugabis. **P**erfecta victoria est de
semetipso triumphare. **Q**ui enim sic semetip sū sub-
iectum tenet vt sensualitas racōni & ratio in cunctis
obediat michi. hic vere vīctor est sui et dominus
mundi. **H**i ad hunc apicem scandere gliscis oportet
te viriliter incipere & securim ad radicem ponere vt
cuellas & destuas occultam & inordinatam inclina-
tionem ad teipsum & ad omne priuatū & materiale
bonum. **E**x hoc vīcio q̄ homo seipsum nimis in-
ordinate diligit. pene totum pendet quicquid radi-
caliter vincendum est. **Q**uo deuicto et subacto malo

par magna et tranquillitas erit continuo. Sed qā
pauci sibi p̄fis perfecte mori laborant nec plene extra
se in spiritu eleuari possunt. Qui autem libere metū
ambulare desiderat necesse est ut omnes prauas et
inordinatas affectiones suas mortificet atq; nulli
creature priuato amore concupiscenter inhereat.

Cōde diuersis motibus nature & grē. **C**ap. Iij.

Fili diligenter aduerte motus nature & gracie
quia valde contrarie et subtiliter mouentur.
et vix nisi a spirituali & intimo illuminato.
homine discernuntur. Omnes qđem bonū appetunt
et aliquid boni in suis dictis vel factis pretendunt.
Ideo sub specie boni multi fallunt". Natura callida
est et multociens trahit illaq; ac decipit & se semp
pro fine habet. sed gracia simpliciter ambulat ab
omni specie mala declinat. fallacitas non pretendit
et omnia pure propter deū agit. In quo & finaliter
requiescit. Natura inuite vult mori nec premi nec
superari. nec subesse. nec sponte subiugari. Gracia
vero studet mortificationi proprie resistit sensuali-
tati querit subīci. appetit vinci. nec propriā vult
libertate fungi. sub disciplina amat teneti. nec alicui
cupit dominari. sed sub deo semper vivere stare et
esse atq; propter deum omni humane creature hu-
milater parata inclīari. Natura pro cōmodo laborat
et quid lucri sibi ex alio prouefat attendit. Gracia
autem nō qđ sibi utile & cōmodosū sit. sed qđ multis
proficiat magis considerat. Natura libenter honorē
et reuerentiā accipit. Gracia vero omnem honorem
et gloriam deo fideliter attribuit. Natura confusio-
nem timeret. et contemptū. gracia autem gaudet. pro
nomine ihesu contumeliaz pati. Natura ociū amat
et quietem corporalem. Gracia vero vacua esse non
potest sed libenter amplectit" laborem. Natura qđit
habere curiosa et pulcra & abhorret vilia et grossa.

55

Gracia vero simplicibus delectatur & humilibus
aspera non asperantur nec vetustis refugit indui
pannis. **N**atura respicit temporalia gaudet ad lucra
terrena. tristatur de dāno. irritatur leui iniurie verbo
Sed gracia attendit eterna non inheret temporali-
bus. nec in perditione rerum turbatur. neq; verbis
durioribus acerbatur quia thesaurū suū et gaudiū
in celo vbi nil perit constituit. **N**atura cupida est et
libidinous accipit quā donat amat xpria & priuata.
Gracia autem pia est & cōmuni's vitat singularia
contentatur paucis beacius dare iudicat q̄ accipere.
Natura inclinat ad creaturas ad carnem xpriaz ad
vanitates & discursus. **S**ed gracia trahit ad deū et
ad virtutes renunciat creaturis fugit mundū. odit
carnis desideria. restringit euagina cōes. erubescit in
publico apparere. **N**atura libenter aliquod solacium
habet. extēnū in quo delectetur ad sensū. **S**ed gracia
in solo deo querit consolari & in sūmo bono sup oīa
visibilia delectari. **N**atura totū agit propter lucrū. &
xpriū cōmodum. nichil gratis agere potest. sed aut
equale. aut melius. aut laudem. aut fauorem pro
benefactis consequi sperat. & multum ponderari sua
gesta & dona concupiscit. **G**racia vero nū tempore
querit. nec aliud premiū quāz deū solū. pro mercede
postulat. nec amplius de temporalibus necessariis
desiderat nisi quantum hęc sibi ad assecūcōm ecer-
norū valeant deseruire. **N**atura gaudet de amicis
multis et propinquis. gloriatur de nobili loco et
ortu generis attidet potentibus blanditur diuitib⁹
applaudit sibi similibus. **G**racia autem inimicos
diligit nec de amicorū turba extollitur. nec ortū. nec
locum nataliū reputat. nisi virtus maior ibi fuerit.
Fauct magis pauperi. qm̄ diuiti. compatitur plus
innocenti q̄ potenti. congaudet veraci & non fallaci.
exhortatur semp bonos meliora. **C**arismata emuliri.

et filio dei per virtutes assimulari. Natura defectu
et molestia cito conquerit". Gracia vero constanter
fert inopiam. Natura omnia ad se reflectit pro se
certat et arguit. Gracia autem ad deum cuncta re-
ducit. Vnde originaliter emenant. nichil boni sibi
ascribit nec arroganter presūmit. nec contendit nec
sententiam alijs prefert. sed in omni et intellectu
eterne sapientie ac diuino examen se submittit. Na-
tura appetit scire secreta. et noua audire vult extetis
apparere et multa per sensus expetiri. Desiderat ag-
nosceret et agere ubi laus et admiratio procedit. Sed
gracia non curat noua nec curiosa percipere. quia to-
tum de vetustate corruptionis est ortum cum nichil
nouum et durabile sit super terraz. Docet itaq; gra-
cia sensus restringere. vanam complacentiam & ostensio-
nationem deuitare laudanda et digne miranda hu-
militer abscondere. et de omni re et omni scientia
utilitas fructum atq; dei laudem & honorem querere
Non vult se nec sua predicari sed deū in donis suis
optat benedici qui cuncta ex mera caritate largitur.
Gracia supernale lumen est quoddam dei speciale-
donū et proprie elector signaculū et pignus salutis
eterne quia hominem de terrenis ad celestia sustollit
et de carnali spiritualem efficit. Quāto ergo natura
amplius premitur et vincatur tanto maior gracia
infunditur et cottidie nouis visitationibus interior
homo secundū imaginem reformat. De corrupte
nature & efficacia gracie diuine. Cap. Ivn.

Domine deus meus q̄ me creasti ad ymaginē
et similitudinem tuam. Concede michi hanc
graciā q̄m ostendisti tam magnā & necessa-
riam ad salutem & unicam pessimam naturā meā
retrahentem ad peccata & in perditionem. Sencio
enī in carne mea legem peccati contradicentem. legi
mentis mee & captiuū me ducentem ad obedientū

58

sensualitati in multis nec possū resistere passiōibus
eius nisi assistat tua sanctissima gracia cordi meo
autē infusa. **O**pus est gracia tua et magna gracia
ut vincat^{ur} natā ad malū semp pna ab adolescētia
sua. **N**atura p primū hoīem adam lapsu et viciata
p peccatū in om̄es hoīes pena huius macula redūdat
et ipsa natura q̄ bene et recte a te dita fuit p vicio
ia et infirmitate corrupte nature ponat eo q̄ motus
eius sibi reliquias ad malū et ad inferiora trahit. **N**ā
modica vis que remansit est tanq̄ scintilla quedam
latens in cinere. **H**ec est ipsa ratio natālis cūfusa
magna caligine ad indicium habens boni et mali
veti falsiq̄ distantiaz. licet impotens sit ad impletere
omne quod approbat nec pleno iaz lumine veritatis
et nec sanitate affectionū suarum pcciatur. **H**inc est
deus meus q̄ delector legi tue secundum interiorem
hoīem sciens mandatū tuū fore bonū iustū et sanctū
arguens etiā om̄e malū et peccatū fugiendū in carne
autem servio lege peccati dum magis sensualitati
obedio q̄ rationi. **H**inc q̄ velle bonū michi adiacet
perficere autem non inuenio. **H**inc est q̄ sepe multa
bona propono. sed q̄a gracia deest ad adiuuandū
infirmitatem meaz ex leui resistentia resilio et deficio
Hinc accidit q̄ viā pfec̄tio nis agnoscō qualit̄ agere
debet clare satis video sed aprie corruptis pondere
pressus ad perfectiora non assurgo. **O** q̄m maxime
est michi necessaria dñe gracia tua ad inchoandum
bonū ad pficiendū et ad perficiendū. nā sine ea nichil
possū facere. omnia autem possum in te confortante
me gracia tua. **O** vere celestis gracia sine qua nulla
sunt xp̄ia merita. nulla q̄t̄a nature ponderanda
nichil artes. nichil diuicie. nichil pulchritudo. nichil
fortitudo. nichil ingeniū. nichil eloquencia valent.
aput te dñe sine gracia. **N**ā tona nacē bonis et malis
st̄ emūia. **E**lectoy aut̄ xp̄iū tonū ē grā siue dilectio

qua insigniti digni habentur vita eterna. Tantum
eminet hec gracia ut nec donū prophecie· nec signorū
operatio nec quantalibet alta speculatio aliquid
estimatur sine ea. Sed neq; fides· neq; spes· neq; alie
virtutes · tibi accepte sunt sine caritate et gracia . O
beatissima gracia que pauperem spiritu virtutibus
diuitem facis & diuitē multis bonis humilem corde
reddis. Veni descendē ad me reple me mane conso-
lacione tua ne deficiat plāssitudine et ariditate mētis
aīe mee virtus mea. Obsecro dñe ut inueniā graciā
in oculis tuis· sufficit enim michi gracia tua ceteris
nō obtentis que desiderat natura. Si fuerō tēptat²
et vexatus turbacōnibus multis non timebo mala-
dūmodo fuerit metū gracia tua. Ipsa fortitudo mea
consiliū confert & auxiliū. Cunctis hostibus potētior
est· ec sapientior vniuersis sapiētibus. Magistra enī
veritatis doctrix discipline· lumen cordis · solamen
pressure· sagittrix tristiae· ablatrix timoris· nutritrix de-
uoconis· productrix lacrimarū. Quid sum sine ea nisi
aridū lignū & stips inutilis. Tua ergo domine me
gracia semper preueniat· & sequat̄. at bonis opibus
iugiter prelest esse intentū. Per ihesum crūstum filiū
tuum Amen.

~~¶ nosmetipſos abnegare et
crūstum imitari debemus per crucem.~~ Cap. lviij.

Fili quantū ad te valēs exire : tantum in me
poteris transire. Sicut nichil foris occupiscere
internā pacem facit· sic se interis relinqre deo
coniungit. Volo te addiscere perfectā abnegationem
tui in voluntate mea sine contradictione et querela.
Sequere me ego sum via veritas et vita. Hinc via
nō itur sine veritate nō cognoscit̄· sine vita nō viuit̄
Ego sum via quaz sequi debes veritas infallibilis
vita intermisibilis. Ego sum rectissima via veritas
sup̄ma· vita vera vita beata· vita increata· si māseris
in via mea cognosces veritatem· & veritas liberabit

57

te. et apprehēdes vitā eternā. **S**i vis ad vitā ingredi
serua mandata. **S**i vis veritatem cognoscere crede
michi. **S**i vis esse discipulus meus abnega temet-
ipsum. **S**i vis beatā vitā possidere. presentem vitā
contempne. **S**i vis exaltari in celo humilia te in
mundo. **S**i vis regnare meū porta crucem tecum
Soli enī serui crucis inueniunt viā beatitudinis et
vere lucis. **D**omine ihesu quia arta erat via tua et
mundo despacta. dona michi te. cū mundi despactū
imitari. **N**on enī maior est seruus domino suo nec
discipulus super magistrū. Exerceatur seruus tuus
in vita tua quia ibi est salus mea & sanctitas vera.
Quicquid extra eā lego. vel audio nō me recreat nec
delectat plene. **S**ili qā hec scis & legisti dīa. beatus es
si feceris ea. **Q**ui habet mādata mea & seruat ea ipse
est q̄ diligit me. ego diligā eū. & manifestabo ei me-
ipsum & faciā eum sedete meū in regno patris mei.
Domine ihesu sicut dixisti et promisisti sic utiq̄ fiat
et michi prometeri cōtingat. **S**uscepi de manu tua
crucem & portabo eā usq; ad mortē sicut imposuisti
michi. **V**era vita boni monachi est crux. sed dux
paradisi. **I**nceptū est retro abire non licet nec relin-
quere oportet. **E**ya pergamus simul ihesus erit no-
biscū. **P**ropter ihesū sup̄simus hanc crucem. propter
ihesū perseveremus in cruce. **E**rit adiutor noster qui
est dux noster & predecessor. **E**n rex noster graditur
ante nos qui pugnabit pro nobis. **S**equam̄ viriliter
nemo metuat terrores. **S**imus parati mori fortiter
in bello et inferamus crimen glorie nostre ut fugia-
mus a cruce. **Q**uod homo non sit nimis reiectus
quanto in aliquos labitur defectus.

Cap. lir.

Fili magis placet michi patientia & humilitas
in aduersis qm̄ multa iubilacō & deuotio in
psperis. vt qd̄ contrastat paruum factū & tra te
dictū. **S**i ampliū fuisset moueri non debuisses. **P**ed

nunc permitte transire. Non est primū nec vltimum
erit si diu vixeris. Satis virilis es q̄m diu tibi n̄l
obuiat aduersi bene etiam consulis & alios nosci ro-
borare verbis. Sed cū ad ianuā tuā venit repentina
tribulatio deficis consilio & robore. Attende magnā
fragilitatem tuam quā sepius experituris in modicis
objectis. Tamen pro salute tua ista fiunt cum hec &
similia cōtingunt. propone vt melius nosci ex corde
et si te tetigit. nec tamen dēficiat nec diu implicet.
Ad̄minus sustine pacienter si non potes gaudenter
Etsi minus libenter audis & indignationem sentis.
reponde te. nec paciaris aliquid inordinatum ex ore
tuo exire. Vnde paruuli scandalisentur. Cito q̄elces
commotione excitata & dolor internus dulcorabit
reuertente gracia. Qd̄ huc viuo ego iuuare te parat̄
et solito amplius consari. Di confisus fueris michi
et devote inuocaueris aminequor esto & ad maiorem
sustinentiam attingere. Non est totum frustratum.
si te sepius percipis tribulatum vel grauiter temp-
tatum. Homo es & non deus. Caro es & nō angelus
Quomodo tu posses semper in eo dem statu virtutis
permanere. quando hoc defuit angelo in celo & pri-
mo homini in paradiſo. Ego sum qui merentes
erigo sospitalitate & suam cognoscentes infirmitatē
ad meam proueho diuinitatem. Domine benedictū
sit verbū tuū dulce super mel & fauū ori meo. Quid
facerem in tantis tribulacōibus & angustijs nisi me
confortares tuis sanctis sermonibus dūmoto tandem
ad portū salutis peruenero. Quid cure est q̄ & quāta
passus fvero. Da finē bonū. felicē da in hoc transitū.
Memento mei deus meus & dirige me in recto itinere
in regnum tuum Amen. De altioribus rebus
et occultis dei iudicij̄s non scrutandis. Cap. ix.

Fili caueas disputare de altis materijs et de
occultis iudicij̄s dei. Cur iste sic relinquitur.

58

et iste ad tantam gratiam assūmitur. **C**ur etiā iste
tantū affligitur. & iste tā eximie exaltat. **I**sta om̄em
humana facultatem excedunt. nec ad īvestigandū
iudiciū diuinū nulla ratio preualet. vel disputatio
Quando ergo hec tibi suggerit inimicus vel etiam
curiosi inquirunt hōies. **R**esponde illud prophete.
Justus es dñe & rectū iudiciū tuū. **E**t illud. **J**udicia
dñi vera iustificata ī semetipsa. **J**udicia mea me-
tuenda sunt non discutienda qz humano intellectui
sunt contemptibilia. **N**oli etiā inquire nec dispu-
tare de meritis sanctorū quis alio sit sanctior. aut
quis maior fuerit in regno celorum. **T**alia generant
sepe lites & contentiones īutiles nutriunt quoq;
superbiam & vanam gloriaz vnde oriuntur. īuidie
et dissensiones. dum iste illū sanctū & aliis alium
conatur superbe preferre. **T**alia autem velle scire et
īvestigare nullum fructum afferunt. sed magis dis-
plicent quia non sum deus dissentionis. sed pacis
que pax in humilitate vera q; etiā in propria exalta-
tione consittit. **Q**uddam zelo dilectionis trahuntur
ad hos vel ad illos ampliori affectu. sed humano
pacisq;m diuino. **E**go sū q; cunctos condidi sanctos
ego donavi gratiam. ego prestici gloriam. ego noui
singulorū merita. ego preueni eos in benedictionibus
dulcedinis mee. **E**go presciui dilectos ante sec'la. ego
elegi eos de mundo. non ipsi me preelegerunt. **E**go
vocaui eos per gratiā. attraxi per misericordiam. **E**go
perduxī eos per temptationes varias. **E**go infudi
consolationes magnificas. **E**go dedi perseverantia.
Ego coronaui eorum patientiam. **E**go primum et
nouissimum agnosco. **E**go omnes in estimabili di-
lectione amplector. **E**go laudandus sum in oībus
sanctis meis. **E**go super omnia benedicendus sū. et
honorand; in singulis. q's sic gloriose magnificaui
et pdestinaui sine ullis precedentib; p̄r̄is meritis.

Qui vnū de minimis meis cōtempserit nec magnū
honorat. quia pusillū & magnū ego feci. **E**t qui de-
rogat alicui sanctoꝝ derogat a michi & ceteris dībus
in regno sanctoꝝ. **O**mnes vnū per caritatis vinculū
Idem sentiunt. idem volunt. & omnes in vnum se
diligūt. **A**d huc autem quod multo alius est. plus
me qm̄ sua merita diligūt. **N**ā super serapti. & extra
propriaz dilectionem tracti toti in amorem mei per-
gunt. **I**n quo & fructuue quiescunt. **N**ichil est qꝫ eos
auertere possit aut reprimere. quippe qui eterna veri-
tate pleni igne ardescunt inextinguibilis caritatis
Taceant igitur carnales & animales homines de
sanctorū statu dissenteret qui non norunt nisi priuata
gaudia diligete. **D**emunt et addūt p̄ sua inclinacōe
nō put placet eterne veritati. **I**n multis ē ignorātia
evꝫ maxime pui parū illuīati. raro aliquem perfecta
spirituali dilectione diligere norunt. **M**ultū ad huc
naturali affectu & humana amicicia ad hos vel ad
illos trahuntur. et sicut in inferioribus se habent ita
et de celestibus ymaginantur. **S**ed est distantia in
cōperabilis que imperfecti cogitant. & q̄ illuīati viri
per teuelacionem supernā speculantur. **C**aue ergo fili
de istis curiose tractare q̄ tuā scientiā excedunt. **S**ed
hoc magis satage. & intende. vt vel minimus in reg-
no dei queas inueniri. **E**t si quispiaz sciret quis alio
sanctior esset. vel maior haberetur. in regno celorum
quid hec notiā prodest. nisi se ex hac cognitione
coram me humiliaret et in maiorem nominis mei
laudem exurgeret. **M**ulto acceptius deo facit qui de
peccatoꝝ suoꝝ magnitudine & virtutū suāꝝ puitate
cogitat & qm̄ longe a sanctoꝝ perfectione distat qm̄
is qui deorum maiestate vel paritate disputat.
Melius est sanctos deuotis precibus et lacrimis ex-
orare et eorum gloria suffragia humili mente
implorare qm̄ evꝫ secreta vana inquisicōe pscrutari

59

Illi bene & optime contentantur si homines scirent contentari & vaniloquio cōpescere. **N**on gloriantur de propriis meritis quippe qui sibi nichil bonitatis ascribunt solū totū michi quoniam ipsi cuncta ex infinita caritate mea donauit. **T**āto amore diuinitatis replet⁹ et gaudio supereffluenti ut nichil eis glorie nichilq; possit deesse felicitatis. **O**mnes sancti quanto altiores in gloria. tanto huīliores in seipsis & michi viciniores & dilectiores existunt. **I**deo q̄ habes scriptum quia mittebant coronas suas ante deum et considerunt. in facies suas coram agno & adorauerunt viuentem in secula seculorum. **M**ulti querunt quis maior sit in regno dei que ignorant. an cū minimis erunt digni computari. **A**gnū est vel minimū esse in celo vbi omnes magni sunt quia filii dei vocabunt⁹ et erunt. **M**inimus erit in mille & peccator centum annorū morietur. **C**um enī quererent discipuli quis maior esset. in regno celorum. tale audierunt responsū **N**isi conuersti fueritis & efficiamini sicut parvuli nō intrabitis in regnum celorum. **Q**uicung⁹ ergo humiliauerit se sicut parvulus iste maior est in regno celorum. **V**e eis qui cū parvulis humiliare se sponte dediguntur quoniam humilis ianua regni celestis eos nō admettet intrare. **V**e etiā diuitibus qui habent hic consolationes suas q̄a pauperibus intrantibus in regnum dei ipsi stabunt. foris euilantes. **G**audete humiles et exultate pauperes quia vestrum est regnum dei si tamen in veritate ambulatis
Quod omnis spes & fiducia in solo deo est figenda.

Capitulum lxi.

Domine que est fiducia mea quā in hac vita habeo aut qđ maius solaciū meū ex dībus apparentibus sub celo. **N**onne tu dñe deus meus cui⁹ misericordie non est numerus. **V**bi michi bene fuit sine te. **Q**ut quād male esse potuit pñce te

Malo pauper esse ppter te qm diues sine te . Eligo
pocius tecum in tra pegrinari qm sine te celum possidere
Vbi tu ibi celum atq; ibi mors & infernus . vbi tu no
es . Tu michi in desiderio es . & ideo post te gemere et
clamare & exorare necesse est . In nullo deniq; possum
plene confidere . q; in necessitatibus auxilietur oportu
nis nisi i te solo deo meo . Tu es spes mea tu solator
meus et fidelissimus in omnibus . Omnes que sua
sunt querunt . tu salutem meam & pfectum meum solu
modo pretendis & omnia michi in bonum conuertis .
Etiam si varijs temptationibus & aduersitatibus
exponas . Hoc totum ad utilitatem meam ordinat qui
mille modis electos tuos pbare consueisti . In qua
probatione nonminus diligi debes & laudari qm si
celestibus solacib; me repleres . In te ergo dñe
deus meo pono totam spem meam & refugium . In te
omnem tribulationem & angustiam constituo . quia
totum infirmum & instabilem inuenio quicquid extra
te conspicio . Non enim proderunt multi amici neg
fortes auxiliarij adiuuare poterunt . nec prudentis
consiliarij responsum utile dare . neg libri doctorum
consolari nec aliqua preciosa substantia liberare nec
locus aliquis secretus aut amenus contutari si tu
ipse non assistas iuves confortes consolaris pretest
instruas & custodias . Omnia namq; que ad pacem
videntur esse & felicitatem habendam te absente nichil
sunt . nichil felicitatis in veritate confertur . Finis
ergo omnium honorum & altitudo vite & profunditas
eloquiorum tu es & in te super omnia sperare fortis
simum solacium seruoy tuoy . Ad te sunt oculi mei
in te confido misericordiaz pater . Benedic & sancti
fica animaz meam benedictione celesti ut fiat habi
tatio tua sancta & sedes eterne glorie tue . Nichilq;
in templo tue dignitatis inueniat quod oculos tue
maiestatis offendat secundum magnitudinem bonitatis

60

tue & multitudinem miserationum tuarum respice in
me & exaudi orationem serui tui longe exultantis in
regione umbra mortis. Protege & conserua animam
seruuli tui. inter tot dissimilia vite corruptibilis
ac comitante gracia tua dirige in viam ad patriam
perpetue claritatis Omen.

Explicit liber interne consolationis qui est tertius de
imitacione Christi. Sequitur tabula huius libri tertij de
interna Christi locutione ad animam fiducem. Cap.

Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum i.

Quod verba dei cum humilitate sunt audienda et quod ea
multi non ponderant ii.

Oratio ad implorandum deuotiois gratiam iii.

Quod in veritate & humilitate coram deo sustinendum est iv.

De mirabili effectu divini amoris. v.

De probatione veri amoris vi.

De occultanda gratia sive humilitatis custodia vii.

De vili estimacione sui ipsius in oculis dei viii.

Quod oia ad deum sicut ad finem ultimum se referenda ix.

Quod spredo mundo dulce est seruire deo x.

Quod desideria cordis examinanda sunt xi.

Quod de informacione patientie & luctamine aduersus
concupiscentias xii.

De obedientia humiliis subditi ad exemplum Ihesu
christi xiii.

De occultis dei iudicis considerandis ne extollamur xiv.

Qualiter standum sit et dicendum in omni re desiderabili xv.

Oratio pro beneplacito dei perficiendo xvi.

Quod verum solaciunum in solo deo est querendu xvii.

Quod omnis sollicitudo in deo statuenda sit xviii.

Quod temporales miserie exemplo christi equanimiter
sunt ferende xix.

- De tollerantia iniuriaꝝ et qꝫ paciens cōprobet xx.
De confessione xp̄ie infirmitatis et hꝫ vite mihiꝫ xxi.
Qꝫ in deo sup̄ oīa bona et dona regescendū est xxii.
De recordacione multipliciū beneficiorū dei xxiii.
De quatuor magnū importantibus pacē xxiij.
Ibidem oīo ſ malas cogitacōes et oīo p̄ illuīacōne
mētis. De cuitacōe cōfōfe in qſicōe ſup̄ alīꝫ vita xxv.
In quibus par cordis et verus pfectus aſſitit xxvi.
De eminentia libere mentis quā ſupplex oīo magis
metetur qm̄ frequens lectio xxvii.
Qꝫ priuatus amor a ſummo bono retardat xxviii.
Ibidē oīo p̄ purgacōe cordis et celeſti ſapiētia xxix.
Contra lingwas detractorum xxx.
Qualiter instantे tribulacōe deſ inuocandꝫ eſt xxxi.
De diuino p̄tenendo auxilio et aſſidentia recuperande
gracie xxxiij.
De negleſtu oīis creare ut cator poffit inueniri xxvij.
De abnegatione ſui et abdicatione omnis cupiditatis xxviii.
De instabilitate cordis et d̄ intēcōe finali ad deū xxv.
Qꝫ amanti ſapit deſ ſup̄ oīa et in omnibus xxvij.
Qꝫ nō eſt ſecuritas a tēptacōe in illa vita xxvii.
Contra vanam hominum iudicia xxviii.
De pura et integra resignatione ſui ad obtinendum
cordis libertatem xxix.
De bono regimine in exercicijs et recurſu ad deū xl.
Qꝫ homo non ſit importunus in negotijs xlj.
Qꝫ homo nichil boni ex ſe habet et de nullo gloriari
poteſt rlj.
De contemptu omnis temporalis honoris xlj.
Qꝫ par non eſt ponenda in hominibus xlj.
Contra vanam et ſecularem ſcientiam xlv.
De non attrahendo ſibi res exteriores xlvi.
Qꝫ omnibus non eſt credendum et de facilī lapsu
verborum xlvj.

De confidentia in deo habenda quando insurgunt
verbis iacula

lxvij.

Quod dia grauia p eterna vita se tolleranda

xlix.

De die eternitatis et huius vite angustias

l.

De desiderio eterne vite et quanta sint bona promissa

li.

Qualiter homo desolatus se debet deo offerre

lin.

Quod huilibz insistendu est opibus deficit a summis

lin.

Quod homo non reputet se consolacione dignum

lin.

Quod gracia dei non miscetur terrena sapientibus

lx.

De diuersis motibus nature et gracie

lxj.

De corruptione natu et efficacia gracie diuine

lvii.

Quod nos metipos abnegare debemus et christum sequi

lvij.

Quod homo non sit nimis deiectus quando in aliquos
labitur defectus

lx.

De altioribus rebus et occultis dei iudicij non scrutadis

lx.

Quod ois spes et fiducia in solo deo est figenda

lxj.

Sequitur nunc liber quartus de imitacione christi
in quo tractatur de venerabili sacramento altaris.

Sequitur deuota exhortatio ad sacram cristi
conunionem.

Vox christi.

Venite ad me omnes qui laboratis et
onerati estis et ego reficiam vos dicit
dominus. Panis quem ego dabo caro mea
est pro mundi vita. Accipite et comedite
hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur
hoc facite in meam commemorationem. Qui
manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me
manet et ego in eo. Verba que locutus sum vobis spiritus
et vita sunt. **Cum quanta sit deuotione christus**
suscipiendus. **Vox discipuli.** **Cap. i.**

Hec sunt verba tua christe ihesu veritas eterna
quae non uno tempore plena nec in uno loco
scripta. Quia ergo tua sunt hec verba gratiantur
michi et fideliter cum data sunt audienda et accipienda. Tua
sunt et ea petulisti et mea que sunt pro salute mea ea

edidisti libenter ea suscipio ex ore tuo ut arcus inse-
rant cordi meo. Excitat me verba tate pietatis pleia
dulcedinis et dilectionis. Si terrent me delicta propria
et ad capienda tanta mysteria me reuerberat impura
sciecia puerat me dulcedo verborum tuorum. Sed onerat
me mortalitudo viciorum meorum. Jubes ut fiducialiter ad te
accedas si tecum velim habere partem et ut immortalis
tatis accipi alimoniam. si eternam cupiam obtinere vitam
et gloriam. Venite inquit ad me omnes qui laboratis
et onerati estis et ego reficiam vos. Dulce et amica-
bile verbum in auro peccatoris quod tu domine deus
meus egenum et pauperem invitatus ad communionem
sanctissimi corporis tui. Sed quis ego sum domine
ut ad te presummas accedere. Ecce celi celorum te non
capiunt et tu dicas. venite ad me omnes. Quid vult
sibi ista benignissima dignacio et tam amicabilis in-
 uitatio. Quomodo ausus ero venire ad te qui nichil
boni sum conscius. unde presumere possum. quomodo
te introducam in domum meam qui sepius offendit
benignissimam faciem tuam. Reuerentur Angeli et
archangeli metuunt sancti et iusti et tu dicas. venite
ad me omnes. Nisi tu domine hoc dicentes quis ve-
hoc crederet. Et nisi tu iuberes. quos accedere attempta-
ret. Ecce noe vir iustus in archa quam fabricauit cen-
tum annis laborauit ut cum paucis saluaretur. Et
ego quomodo potero me una hora preparare ut mudi
fabricatorem cum reuerentia summam. Moyses fa-
mulus tuus magnus et specialis amicus tuus archa
ex imputrebus lignis fecit et eam mundissimo
auro vestiuit ut tabulas legis in ea reponeret. Et
ego putrida creatura audebo te creatorum et vite da-
torem tamen facile suscipere. Salomon sapientissimus
regum israhel templum magnificentem septem annis
in laudem nominis tui edificauit. Et octo diebus
festum dedicationis eius celebravit et mille hostias

62

pacifcas obtulit et archam federis in clangore bue-
cine et iubilo in locum sibi pteparatum sollemniter
collocavit. **E**t ego infelix & pauperissimus hominum
quomodo in domum meam te introducam. qui vix
expendere noui mediani horā deuotā & vere vix semi
mediaz. **O** mi deus quantum illi agere studiunt
ad placendum tibi. heu qm pusillum est q ego ago
qm breue expleo tempus. cū me ad cōmunicandum
dispono. **R**aro totus recollectus rarissime ab omni
distractione purgatus. **E**t certe in tua salutari deita-
tis presentia nulla debet occurrere indecens cogitacō
Nulla etiam occupare creatura quia non angelum
sed angelorum dominū suscepturnus sū hospicio. **E**t
tamen valde magna distantia est. inter archaz fide-
ris cū suis reliquijs & mundissimū corpus tuum cū
suis ineffabilibus virtutibus inter legalia illa sacri-
ficia futurorū figuratiua & veraz tui corporis hostiaz
omnium sacrificiorū antiquorū cōpletium. **Q**uate
igitur non magis ad tuam venerabilem in ardesco
presentiā. **C**ur me non maiori preparo sollicitudine
ad tua sancta sumenda. quādo illi sancte patriarche
et prophete reges quoq & principes cum vniuerso
populo tantū deuotionis demonstrauerunt effectū
circa cultum diuinum. **H**altauit deuotissimus ux
David coram archa dei totis viribus. recolens bene-
ficia olim indulta patribus. fecit diuersi generis
organa psalmos edidit & cantare instituit cū leta-
nia. **C**ecinit & ipse frequenter in cythara spiritus
sandi afflatus gracia. **D**ocuit populum israhel toto
corde laudare & ore consono diebus singulis bene-
dicere & predicare. **P**i tanta agebatur deuotio ac
diuine laudis extitit recordatio corā archa testamēti
qnta nunc michi & omni populo cristiano habenda
est reuerentia & deuotio in presencia sacramenti in
sumptione excellentissimi corporis cristi. **C**urrent

multi ad diuersa loca p visitādis reliquias. sanctos
et mirantur auditis gestis eorum et ampla edificia
templorum inspiciunt & osculantur seritis & auro
inuoluta sacra ossa eorum. Et ecce tu presens es hic
apud me in altari deus meus sanctus sanctorum crea-
tor omnium hominum & dominus angelorum. Depe in talibus
videndis curiositas est hominum & nouitas inuisitorum
et modicus reportatur emendationis fructus maxime
vbi est tam leuis sine vera contitione discursus. Hic
autem in sacramento altaris totus es presens deus
meus homo Christus Ihesus ubi copiosus percipitur.
eterne salutis fructus quociescunq; fueris digne et
deuote susceptus. Qd istud vero non trahit levitas
aliqua nec curiositas. aut sensualitas. sed firma fides.
deuota spes & sincera caritas. O inuisibilis conditor
mundi deus quoniam mirabiliter agis nobiscum. quoniam gracie
et suauiter cum electis tuis disponis quibus temetipsu
in sacramento sumendum proponis. Hoc namque
omnem intellectum superat. hoc specialiter deuotorum
corda trahit et attendit ad effectum. Ipsi vero fideles
tui qui totam vitam suam ad emendationem dispo-
nunt ex hoc dignissimo sacramento magna deuotio-
nis gratia & virtutis amorem frequenter recipiunt.
O admirabilis et abscondita gracia sacramenti quam
norunt tantum Christi fideles. Infideles autem et pec-
catis servientes experiri non possunt. In hoc sacra-
mento confertur spiritualis gracia et reperatur in
anima virtus amissa & per peccatum deformata redit
pulcritudo. Tanta est aliquando haec gracia ut ex
plenitudine collate deuotionis non tantum mens
sed et debile corpus vires sibi prestatas senciat am-
pliores. Dolendum tamen valde & miserandum super
tepeditate & negligentia nostra quoniam non maiori affec-
tione trahimur ad Christum sumendum in quo tota spes
nostrae salutationis consistit et meritum. Ipse enim est

63

sanctificatio nostra et redemptio. Ipse consolatio
viatorum et sanctorum eterna fruicio. Volendum est
itaq; valde q; multi tam paru hoc misteriu salutare
aduertunt q; celum letificat et mundum conseruat
vniuersu. Deu cecitas & duricia cordis humani tam
ineffabile bonu non magis accedere & ex cotidiano
usu etiā in aduententiaz defluere. Si enī hoc sacratis-
simū sacramentū in uno tantū celebraretur loco et
ab uno tantū consecraretur sacerdote in mundo q̄nta
putas desiderio ad locū illū & ad talem dei sacerdotē
hōies afficerent ut diuina misteria celebrare vide-
rent. Nunc autem multi facti sunt sacerdotes et in
multis locis offertur cristus ut tanto maior appareat
gracia et dilectio dei ad hōies quando lacius est sa-
cra cōmunio diffuso per orbem. Gracias tibi bone
Ihesu pastor eterne qui nos pauperes et exules dig-
natus es precioso corpore & sanguine tuo reficere et
ad hec misteria percipienda etiā proprioris tui allo-
quio inuitare dicendo. Venite ad me omnes qui
laboratis & onerati estis et ego reficiā vos.

Qm magna bonitas & caritas dei in sacramento
exhibetur homini vox discipuli. **C**ap. ii.

Super bonitate tua & magna misericordia
tua dñe confisus acteō eger ad saluatorem
esuriens & siciens ad fontem vite. Egenus
ad regem celi seruus ad dñm creatura ad creatorem
desolatus ad meū piū saluatorem. Sed vnde hoc
michi ut venias ad me. Quis ego sū ut p̄stas michi
teipsū. Quomodo audet peccator coram te apparere
et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire. Tu
nosc̄ seruū tuū et scis quia nichil boni in se habet.
Vnde hoc illi p̄stas. Confiteor igitur vilitatem meā
agnosco bonitatem tuā. lauto pietatem & voluntatē
et gracias ago propter nimiam caritatem propter

te metipsum enim hoc facis non propter mea merita
ut bōitas tua mihi magis innotescat· caritas ap̄lior
ingeratur & humilitas perfectius emendetur. Quia
ergo tibi hoc placet & tu sic fieri iussisti. Placet & dig-
natio tua mihi & utinam iniq̄tas mea non obſtitat
O dulcissime & benignissime ihesu quanta tibi reue-
tentia ē & gratia p̄ actio· cū p̄petua laude p̄ ſuſcep̄tione
ſacri corporis tui debetur· cuius dignitatem nullius
hominum explicare potens inuenitur. Sed quid co-
gitabo melius & ſalubrius niſi meipſum totaliter hu-
miliando & tuā infinitā bonitatē exaltanto ſupra me
laudo te deus meus et exaltabo te in eternū· despicio
me & ſub iugio tibi profundū utilitatis mee. Ecce tu
ſancte ſanctorū & ego fōrdes peccatorū. Ecce inclines
tu te ad me et tu vis eſſe mecum · tu inuitas me an-
quiuū tuū. Tu mihi date viſ celeſtē cibū et panem
angelorum ad manducandū· nō alium ſanctū quā
teipſū panem viuū qui de celo dēſcendisti et das vitā
mundo. Ecce vnde dilatio p̄cedit qualis dignatio
illud eſcit q̄m magne graciārum actiones & laudes
pro h̄ijs debentur. O q̄m ſalutare & utile conſilium
tuū · cum iſtud iſtituisti q̄m ſuaue & iocundum q̄
teipſū incibū donasti. O q̄m admirabilis operatio
tua domine. q̄ potens virtus tua q̄ infallibilis veri-
tas tua. Dixisti enim et facta ſunt omnia et factum
est hoc quod iussisti. Mira res & fide digna & hūanū
vincens intellectum· quod tu dñe deus meus verus
deus & homo ſub modica ſpecie panis & vini integer
contineris· & ſine conſumptione a ſūmente mandu-
caris. Tu domine vniuersorum qui nullius habes
indigentiaz voluisti per ſacramentū tuum habitare
in nobis. Conſerua cor meū et corpus meū immacu-
latum ut leta et pura conſientia · ſepiuſ tua valeaz
celebrare mīſteria · et ad meam perpetuam accipere
ſalutem que p̄cipue ad tuū honorem & memoriale

per hennē sanguistī & instituistī. **L**etare anima mea et
gracias age deo pro tam nobili munere et solatio
singulari in hac lacrimarum valle tibi relicto. **N**am
quocies hoc misteriū recolis & corpus Christi accipis
tociens tu redēptionis opus agis et particeps om-
nium meritoꝝ Christi efficeris. caritas enī Christi nunqꝝ^z
minuitur et magnitudo propiciacionis eius nunqꝝ^z
exhauritur. **I**deo noua semper mentis renovatione
ad hoc te disponere debes & magnū salutis misteriū
attenta consideratione pensare. **I**ta magnum & io-
cundum & nouū tibi videri debet cum celebras vel
missam audis. ac si eadem die Christus primum in
uterum virginis descendens homo factus esset aut
in cruce pendens pro salute hominum pateretur et
moreretur.

Quād utile sit sepe communicare

Vox discipuli.

Capitulum iij.

Ecce ad te venio ut bene michi sit ex munere
tuo et letificer in quietudine sancto tuo qđ parasti
in dulcedine tua pauperi deus. Ecce in te est
totū qđ desiderare possū et debeo. **T**u salus mea et
retemptio. spes & fortitudo. decus & gloria. Letifica
ergo hodie animaz secui tui quoniam ad te dñe ihesu
aīam meā leuaui. desidero nunc te deuote & reuerent
accipere cupio te in domū meā inducere q̄tenuis cum
zachedo metear a te bñdici ac int̄ filios abrahā & pu-
tati. **A**nīa mea corpus tuū concupiscit cor meū tecū
vñtri desiderat. **T**rade te michi et sufficit. **N**az preter
te nulla consolatio valet. sine te esse nequeo. et sine
visitatione tua viuere non valedo. **I**deo qz oportet
me frequenter ad te accedere & remediuū salutis mee
te accipere. ne forte deficiam in via si fuerō celesti
fraudatus alimonia. **H**ic enim tu misericordissime
Ihesu predicans populis et variis curans languo-
res aliquando dixisti. Nolo eos ieūnos dimittere in
domū suam ne deficiant in via. O ge ergo hoc meū

modo qui pro fidelium consolatione te in sacramento reliquisti. Tu es enim suavis refectio anime. et qui te digne manducauerit particeps et heres erit eterne glorie. Necessarium quidem michi est. ut qui tam sepe labor et pecco. tam cito torpesco et deficio ut per frequentes orationes et confessiones ac sacramenti tui corporis perceptionem me renouem et mundem et accendam ne forte diutius abstinenzo a sancto proposito defluam. Primi enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua et nisi succurrat diuina medicina labetur homo mox ad peiora. Retrahit ergo sancta communio a malo et confortat in bono. Si enim modo tam sepe negligens sum et tepidus quanto communio aut celebro quid fieret si medelam non sumerem et tamen grande iuuamen. non quererem et licet omni die non sim aptus nec ad celebrandum bene dispositus. Dabo tamen operam cognitis temporibus diuina percipere sacramenta sive mysteria ac tante gracie partipem me prebere. Nam hec est una principalis fidelis anime consolatio quod diu peregrinatur a te in mortali corpore ut sepius memor dei sui dilectum suum deuota suscipiat mente. O mira circa nos tue pietatis dignatio. quod tu domine deus creator et viuificator omnium spirituum ad pauperculam dignaris venire animam et cum tota diuinitate tua ac humilitate eius impugnare esuriem. O felix et beata anima que te dominum suum metetur deuote suscipere in tua susceptione spirituali gaudio repleti. O quam magnum suscepit dominum. quam dilectum inducit hospitem. quam iocundum recipit socium. quam fidelem acceptat amicum. quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum per omnibus dilectis et super via desiderabilia amandum. Sileant a facie tua dulcissime dilecti deus meus celum et terra et omnes ornatii eorum. quoniam quicquid laudis habet et decoris ex dignatione est

65

tue largitatis et ad decorum tui perueniet nominis
cuius sapientie non est numerus. ¶

Q2 multa bona p̄stan̄ deo te 9municātib⁹. Ca. iiii.

Domine deus meus preueni seruum tuum in
benedictionibus dulcedinis tue ut ad tuum
magnificum sacramentum digne et devote
meretur accedere. Excita cor meū in te et a graui tor-
pore erue me. Visita me i salutari tuo ad gustandum
in spiritu suavitatem tuā que in hoc saēmento tanq;
in fonte plenarie lacet. Illuīna quoq; oculos meos
ad intuendum tantū misteriū os ad credendum illud in-
dubitata fide me roboza. Est enī operatio tua non
humana potentia tua sancta instruccio non homīs
ad inuencō. Non enī adhuc capienda et intelligenda
aliquis yto neus per se reperitur que angelicā ctiāz
sublimitatem excedunt. Quid ergo ego peccator in-
dignus terra os cinis de tam alto secreto peteo in-
vestigare et capere. Domine in simplicitate cordis mei in
bona firma fide et in tua iussione ad te cū spē et re-
tentia accedo. os vere credo quia tu presens es hic in
saēmento. Vis ergo ut te suscipiaz os m̄ipsū tibi in
caritate vniā. Vnde precor tuā clementiā et specialiē
ad h̄c imploro mihi dare graciā vt totus in te lique-
fiam. et amore p̄cessuam et de nulla alia sc̄u aliqua
consolacione amplius me intromittaz. Est enī h̄c
altissimū os dignissimū sacramentū. salus anime et
corporis. medicina omnis spiritualis languoris in
quo vicia mea curantur passiones frenantur temp-
tationes vincuntur et diminuuntur. Gracia maior
infunditur. virtus incepta augetur. firmatur fides.
spes roboratur caritas ignescit et dilatatur. Multa
tanq; bona largit̄ es et adhuc sep̄is largiri in saē-
mento dilectis tuis devote communicantibus diis
meus susceptor anime mee reparator infirmitatis hu-
mane et tacitus dator consolacionis eterne. Sā multā

temporis consolationem aduersus variam tribula-
tionem infundis . & de imo dejectionis proprie ad
spem tue prectionis etigis atq; noua quadā gratia
eos intus viuificas recteas & illustras ut qui anxi
primū et sine affectione se ante communione senserant
postea refecti cibo et potu celesti in melius se mutatos
inueniant . **Q**uid igitur cū electis dispensanter agis
ut veraciter agnoscant et potenter experiantur . quā-
tū infirmitatis ex seipsis habeant et quid bonitatis
et gracie ex te consequentur . quia ex seipsis frigidia
duri et indeuoti . ex te autem seruentes alacres et de-
uoti esse merentur . **Q**uis enī ad fontem suavitatis
humiliter accedens non modicum suavitatis inde
reportauit . **A**ut quis iuxta copiosū ignem stans nō
parū caloris inde percipit et tu fons es et nunquam
deficiens . **V**nde si non licet haurire de plenitudine
fontis neg̃ ṽlq; ad societatem potare apponā tamen
os meū ad foramen celestis fistule ut salē modicam
inde guttalā capiā . ad reuocillandā sitū meā et non
penitus arescā . **E**t si nec dum celestis et tam ignitus
vt cherubin et seraphin esse possim . conabor tamen
deuotioni insistere et cor meū preparare ut vel mo-
dicam diuini incendij flāmaz ex humili susceptione
viuifī sacramenti acquirā . **Q**uitquid autem mihi
deest ihesu bone saluator sanctissime tu pro me sup-
ple benigne ac gracie qui a te homines dignatus
es vocare dicens . **V**enite ad me omnes qui labortis
et onerati estis et ego reficiam vos . **E**go quidem la-
boro in sudore vultus mei dolore cordis torqueor .
peccato oneror . temptationibus inquietor . multis
malis passionibus implicor et tremor & non est qui
adiuuet . non est qui liberet . et saluū faciat . nisi tu
domine deus saluator meus cui cōmittō me et oīa
mea . ut me custodias et perducas in vitam eternaz .
Dulcipe me in laudem et gloriam nominis tui qui

66
corpus tuū et sanguinem in cibū et potū michi pre-
parasti. Presta domine deus salutatis meus ut cum
frequenatione misterij tui crescat in me deuotionis
affctus. ¶ De dignitate sacramentī
et dignitate sacerdotali. Vox dilecti. Cap. v.

Si habeas angelicā puritatem et sancti Io-
hannis baptiste sanctitatem nō es dignus
hoc sacramentū accipere et tractare. Non
enī meritis hoc debetur hominū quod homo conse-
cuet et tractet xp̄i sacramentū et sumat in cibū panē
angeloz. Grande misteriū & magna dignitas sacer-
dotum quibus datū est quod angelis non est & cessū
Soli nanḡ sacerdotes rite in ecclesia ordinati po-
testatem habent celebrandi. et corpus xp̄i cōsecrandi
Sacerdos quidem minister est dei. vtens verbo dei.
per iussionem et institutionem dei deus autem prin-
cipalis est ibi auctor & invisibilis operator. cui subest
omne quod voluerit. et paret omne quod iussit.
Plus ergo deo credere debes omnipotenti in hoc ex-
cellentissimo sacramento quam proprio sensui aut
alicui signo visibili. Ideoq; cū timore et reuerentia
ad hoc opus accedendum est. Attende tibi et vide
cūlū misteriū tibi traditum est. per impositionem
manus episcopi et tu sacerdos factus es et ad cele-
brandū cōsecratus. Vide nunc vt fideliter et deuote
in suo tempore deo sacrificiū offeras & teipsū irrepre-
hensibilem exhibeas. Non alleuiasti onus tuū sed
artiori iā obligatus es vinculo discipline & ad ma-
iorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos
omnibus virtutibus debet esse ornatus. et alijs bo-
ne vite exemplū prebere. Eius conuersatio non cū
popularib; et munib; hominū vijs sed cū ange-
lis in celo aut cum perfectis viris in terra debet esse.
Sacerdos sacrī vestibus induitus xp̄i vices gerit vt

dū p se et pro omni populo suppliciter et humiliter
roget. **H**abet ante se & retro se dominice crucis signū
ad memorandū iugiter xp̄i passionem. ante se crucē
in casula portat ut xp̄i vestigia diligenter inspiciat
et sequi feruenter studeat. **P**ost se crucē signatus est
ut aduersa quilibet illata ab h̄is clementer pro deo
tolleret. **A**nte se crucem gerit ut propria peccata lu-
geat. **P**ost se ut aduersa alioꝝ etiā cōmilla percom-
passionem. defleat. et se mediū inter dū & peccatorū
constitutum esse sciāt. nec ab oratione et oblatione
sancta torpescat donec graciā & misericordiā impetrī
meteat. **Q**uando sacerdos devote celebrat deum
honorat angelos letificat viuos adiuuat. defunctis
requiem parat & se oīm bonoꝝ participem efficit.

Contra interrogatio de exercicio ante communionem
Vox discipuli. **C**apitulū vi.

Cum tuaz dignitatem dñe et meā vilitatim
penso valde cōtremisco & ī me ipso ɔſunctor
Si enī non accedo vitam fugio et irdigne
me ingressero offendam incurro. Quid ergo faciam
deus meus auxiliator meus in necessitatibus meis.
Tu doce me viā rectā. ppone breue aliquod exercicium
sacré eūnioni congruū. **V**tile est mī scire qualiter
scilicet devote et reuerenter tibi preparare deo et cor
meū ad recipiendū salubriter tuū saēmentū seu etiā
celebrandū tam magnū et diuinū sacrificiū.

Contra discussione proprie ɔscientie et emendacionis
proposito. **C**apitulum vii.

Super omnia cū summa humilitate & simplici
teuerentia et plena fide et pia intentione ho-
notis dei ad h̄ saēmentū celebrandū tractādū
et sumendū oportet dei sacerdotem accedere diligē
ex aia ɔscientiā tuā & proposse tuo vera cōtricione et
huili ɔfessione eā munda & clarifica. ita vt nil graue
haberas aut scias qđ te remordeat. & liberū accessum

67

impedit habeas displicentiā omniū peccatorū tuorū
in generali et pro cotidianis excessibus magis in
speciali doleas et gemas. et si tempus patitur deo
in secreto cordis cunctas cōficerē passionū tuarū mi-
serias. **I**n gemisce os dole q̄ ita carnalis adhuc es et
mundanus taz immortificatus a passionibus tam
plenus concupiscentiarū motibus. tā incustoditus in
sensibus exterio rībō. tā sepe multis fantasij s̄ implicat.
tā multū inclinatus ad exteriora. tā leuis ad risū et
dissolutionem. taz durus ad fletū et cōpunctionem.
tā prōptus ad luxuriā et carnis 9moda. tā segnis ad
rigorem et feruorem. tā curiosus ad noua audienda
et pulcta videntia. taz remissus ad huīlia os abiecta
amplectanda. taz cupidus ad multa habenda. tam
parcus ad dandū. taz tenax ad retinendū. taz in con-
sideratus in loquendo. taz incontinentis in tacendo. tā
incōpositus in moribus. taz importunus in actibus.
tā effusus super cibū. tā surdus ad dei verbū. tā velox
ad quietem. taz tardus ad laborem. taz vigilans ad
fabulas. tā somnolent. ad vigilias sacras. tā festin. ad
finem. taz fagus ad attendendū. taz negligens in
horis persoluendis. tā tepidus in celebrando. tā tar-
dus in 9municando. tā cito distractus. tā raro plene
recollectus. taz subito cōmotus ad irā. taz facilis ad
alterius displicentiā. taz pronus ad iudicandū. tam
rigidus ad arguendū. tā letus ad prospera. tā debi-
lis in aduersis. tam sepe multa bona proponens et
modicū ad effectū pducens. **H**is et alijs defectibus
tuis cū dolore & magna displicentiā xprie & infirmi-
tatis confessis os deploratis. firmū statue propositū
emendandi vitā tuā os in melius pficiendi. **D**einde
cū plena resignacōe & integra voluntate offer teipſū
in honorem nominis mei. in ara crucis cordis tui-
ni holocaustū ppetuū corpus tuū scilicet aīam michi
fidelem committendō quatinus sic digne metearis

ad offerendum deo sacrificiū accedere et sacramentū
corporis mei salubriter suscipere. Non enī est oblacō
dignior & satisfactiō maior pro peccatis diluendis
q̄ seipſū pure & integre cum oblatione corporis cristi
in missa & in communione deo offerre. Si fecerit hōc qđ
in se est. et vere penituerit quociescunq; pro venia &
gracia ad me accesserit. Vnde ego dicit dominus
nolo mortem peccatoris sed magis ut cōuertatur et
vivat quoniā peccatorū suorū nō recordabor amplius
sed cuncta sibi indulta erunt.

De oblacōe xp̄i in cruce & propria resignacōe. Cap. viij
Sicut ego meipsum expansi in cruce manibus
et nudo corpore pro peccatis tuis deo patri
sponte ita ut nichil in me remaneret quin
totū in sacrificiū diuine placationis transiret. Ita
debes et tu teipſū michi voluntarie in oblacōe purā
et sanctā cotidie in missa cū dībus virib; & affectiō-
nib; tuis. q̄nto intimius vales offerre. Quid magis
a te requiro qm̄ ut tu te studeas michi ex integro
offerre & resignare. Quicquid p̄te teipſū das nichil
curo q̄a non requiro datū tuū sed te. Sicut non suf-
ficeret tibi omnibus habitis preter me. ita nec michi
placere poterit. q̄cquid dederis te non oblatio. Offer
te mihi & da te totū p̄ deo & erit accepta oblacō. Ecce
ego me totū obtuli deo patri pro te etiam dedi totū
corpus meū & sanguinem in cibum & potū. vt totus
tuꝝ essem & tu meus permaneres. Si autem in teipso
steteris nec sponte te ad voluntatem mēā obtuleris.
nō est plena oblatio nec integra inter nos erit vniō.
Igitur omnia opera tua precedere debet spontanea
tuipſius in manus dei oblatio. si libertatem conseq̄
et graciā velis. Ideo enim tam pauci illuminati &
liberi intus efficiuntur quia seipſos ex toto abnegare
nesciūt. Et firma sententia mea nisi q̄s renūciauerit
dībus que possidet nō potest meꝝ esse discipulꝝ. Tu

ergo si optas meus esse discipulus offer teipsum mihi
cū dībus affectibus tuis. **Q**uod nos et oīa nostra deo
offerre et pro dībus orare debemus. **C**ap. ix.

68

Domine oīa tua sunt que in celo sunt et que
in terra desidero meipsum tibi in spontaneaz
oblationem offerre et tuus perpetue manere.
Omne i simplicitate cordis mei offerre tibi oīa peccata
et delicta mea q̄ cōmisi corā te et sanctis angelis tuis
a die qua primo peccare potui usq; ad horā hāc sup
placabili altari tuo offero etiā meipsum tibi hodie in
seruum sempiternū in obsequiū et sacrificiū laudis
perpetue. **S**uscipe cū hac oblatione sancta tui pre-
ciosi corporis quaz tibi hodie in presentia angelorū
inuisibiliter assistentiū offero vt sit p̄ me et p̄ cuncto
populo tuo in salutem remissionem peccatorū meorū
tibi in altari tuo a me oblatoꝝ vt tu oīa pariter in-
cendas et 9buras igne caritatis tue deleas vniuersas
maculas peccatorū meorū et conscientiā meā ab omni
delicto emundes et restituas mihi graciā tuā quaz
peccādo amisi oīa mihi plene indulgedo et in osculū
pacis tue me misericorditer recipiendo. **Q**uid possū
agete pro peccatis meis nisi huīliter ea confitendo
et lamentando et tuā propiciationem incessanter de-
precando. **D**eprcor te exaudi me xp̄cius vbi assisto
corā te deus meus. **O**mnia peccata mihi marie displi-
cent nolo ea amplius vñquā perpetrate. **S**ed p̄ eis
doleo et dolebo q̄diū vixero parat̄ penitentiā agere
et proposse satisfacere. **D**imitte michi deus meus.
dimitte mihi peccata mea propter nomē sanctū tuū
salua anīaz meaz quā precioso sanguine tuo redemi-
sti. **E**cce committo me misericordie tue. resigno me
manibus tuis age mecum secundū bonitatem tuā nō
secundū meā maliciā et iniqtatē. Offero tibi etiā oīa
bona mea q̄uis valde pauca et imperfecta ut ea emen-
des et scūfices et ea grata habeas et accepta tibi facias

et semper ad meliora trahas. nec non ad beatum et laudabilem finem me pigiū et inutilem hominem perducas. **O**ffero quoq; tibi oīa desideria deuotorū. necessitates parentū amicorū fratrū sororū omniūq; carop meorū et eoz michi aut alijs propter amorem tuū beneficerūt & qui orationes & missas p se suilg dībus dīci a me desiderauerūt & pecierūt siue in carne adhuc viuāt siue iam a seculo defuncti sint ut omnes sibi auxiliū gracie opem consolationis et ptectionē a periculis. liberationem a peccatis aduenire senciat et vt ab vībz malis etepti gracias tibi magnificas leti persoluant. **O**ffero etiā tibi preces et hostias placationis pro illis specialiter q me in aliquo leserunt contristauerunt aut vituperauerūt. vel alid damnū vel grauamen intulerunt. **P**ro hīs quoq; omnibus quos aliquando contristauī cōturbauī grauauī scādalisaui. verbis aut factis scienter vel ignoranter vt dībus nobis parīc indulgeas peccata nra & mutuas offensiones. Quisser dñe a cordibus nostris omnem suspicionem indignacōem irā. & discep tacōes & qcqd potest caritatē ledere et fratrnā dilectionē minuere. **M**iserere michi dñe secundū misericordiā tuā. poltētibus da graciā indigentibus veniā & fac nos tales existere vt simus gracia tua digni perfaci et ad vitā proficiamus eternā. **Q**uā sacra cōmunionē non est relinquenda de facilī.

Cap. x.

Frequenter recurrendū est ad fontē gracie et diuīe misericordie ad fontē bonitatis & tōis puritatis q̄tenus a passionib; tuis & vicīs curari valeas & oīra vniuersas tēptacōes & fallacias dyaboli forciōr atq; vigilantiōr effici merearis inimicus sciens fructū & remedīū maximū in sacra cōmunione positū esse omni modo et occasione nititur fideles et deuotos quantū preualet tetrahere & impēdire. **C**um enim quidem sacre cōmunioni se aptare

69

disponunt peccatores sathanæ immisiones paciuntur.
Ipsæ namque spiritus in Job scribitur. venit inter filios
dei ut solita illos nequitia sua perturbet aut timidos
nimium reddat et perplexos quatinus affectū eorum
minuat vel fidem impugnando afferat. si forte
aut omnino communionem relinquant vel cū torpore
accedant. **S**ed non est quicquam curandum de versatibus
et fantasias illius quantulibet turpibus et horribus
sed cuncta fantasmata in caput eius sunt tetragona
Contenendus est miser et terrendus nec Christus insultus
eius et commotiones quas suscitat sacra communio est
obmittenda. **S**epe enim impedit nimia sollicitudo pro
deuocione habenda. et anxietas quodam de confessione facienda
age secundum consilium sapientum et depone anxietatem et
scrupulum qua graciā dei impedit et deuotio em mentis
destruit propter aliquā parvā perturbationē vel grauitatē
sacram non dimittas communio nem sed vade citius
confiteri et omnes offensas alij libenter indulge.
Di tu vero aliquā offendisti veniam humilitate p̄scare
et deus libenter indulget tibi. **Q**uid prodest diu
tardare confessionē aut sacramenti differre communio nē.
Ex purga te cū primis. expue velociter venenū et festina
recipere remedium et sencies melius quam si diu distuleris
Si hodie propter istud dimicis cras forsitan aliud
maius euenerit et sic diu posses a communione impe-
diri et magis ineptus fieri. **Q**uanto citius vales a
presenti inertia et grauitate te excutias. quia nichil
importat diu anxiari quācum per turbatione tran-
sire et se ob cottidiana obstacula a diuinis sequen-
trate. **I**mo plurimum nocet diu communionem pertulare
Nam et grauem torporem consuevit inducere. **P**roth
 dolor quidam tepidi et dissoluti moras confitendi
libenter accipiunt et communionē sacrā idcirco differre
cupiunt ne ad maiorem sui custodiā se dare tenean-
tur. **H**ec quo modicā caritatem et debilem deuotionem

habent qui sacrâ communionem faciliter postponunt.
Qm̄ felix ille & deo acceptus habetur q̄ sic viuit et in tali puritate conscientiâ suâ custodit ut etiam omni die comunicare paratus & affectatus esset. si h̄c licet et sine nota agere posset. **S**i quis interdū abstinet humilitatis gracia aut legitima impediente causa laudandus est de reuerentia. **S**i autem torpor obrepserit seipsum excitare debet et facē qđ in se est & dñs aderit desiderio suo pro bona voluntate quā specia-liter respicit. **C**ū vero legittime impedit̄ est habeat semper bonā voluntatem & piā intentionem comunicandi & sic non carebit fructu sacramenti. **N**otest enī quilibet deuotus om̄i die & om̄i hora ad spiritualem cr̄isti communionem salubriter & sine prohibitione accedere & tñ certis diebus & statuto tempore corpus sui redemptoris cū affectuosa reuerentia sacramen-liter debet accipere & magis laudem dei et honorē pretendere & consolationem suā querere. **N**ā tociens mistice cōmunicat & inuisibiliter reficitur quociens incarnationis cr̄isti misteriū passionemq̄ deuote re-colit. & in amore eius accendit̄ q̄ aliter se non p̄parat nisi instantे festo vel consuetudic cōpellente lepius imparatus erit. **E**t beatus qui se dño in holocaustū offert quociens celebrat aut cōmunicat. **N**on sis in celebrando nimis prolixus aut festinus. sed serua modū cōmunem cū quibus viuis non debes alijs generare molestiā & tediū sed cōmunem serua viam secundū maiorem institutionem et prius alioꝝ ser-vias vtilitati q̄ proprie deuotioni vel affectui.

Quod corpus cr̄isti & sacra scriptura maxie sunt aīe fidelī necessaria!

Capitulū. xj.

O dulcissime dñe Ihesu cr̄iste quanta est dul-deuote aīe tecum epulantis in conuiuio tuo **V**bi ei non aliꝝ cibus manducand̄ pponit nisi tu vnicus dilect̄ eius super dia desideria cordis

70

cius desiderabilis. **E**t michi quidem foret in presentia
tuo extatio affectu lacrimas fundere et cum pia Mag-
dalena pedes tuos lacrimis rigare. **S**ed ubi est hec
deuotio ubi lacrimaz sandarum copiosa effusio certe
in spectu tuo et sanctorum angelorum tuorum cor meum ardore
deberet et ex gaudio flere. **H**abeo enim te in saramento
vere presentem quamvis aliena specie occultatum. **N**am in
propria et diuina claritate te conspicere oculi mei non
possent. **S**ed neque totus mundus in fulgore tue ma-
iestatis subsisteret. **I**n hoc ergo inbecillitatem mee co-
fuscius agit quod te sub sacramento abscondis et ego
habeo vere et adoro quem angeli adorant in celo. **S**ed
ego adhuc intecum in fide illi aut in specie et sine vela-
mine me oportet esse contentum in lumine vere fidei et
in ea ambulare donec aspiret dies eterne claritatis
et umbra figurorum inclinentur. **C**um autem venerit quod
perfectum est cessabit usus sacramentorum quia beati in glo-
ria celesti non egent medicamine sacramentali. **G**au-
dent enim sancti in presentia dei facie ad faciem gloriam
eius speculantes de claritate in claritatem abyssalis
deitatis transformati gustant verbum dei quod caro
factum est sicut ab inicio et manet in eternum. **M**emor
horum mirabilium graue michi sit tedium etiam quodlibet
spirituale solaciun quia quod diu dominum meum aperire in
gloria sua non video pro nichilo duco omne quod in
mundo respicio et audio. **T**estis michi deus quod nulla
res potest me consolari nulla creatura quietare nisi tu
deus meus quem desidero eternaliter contemplari.
Sed non est hoc possibile durante me in hac mortalite-
tate. **I**deo oportet ut me ponam ad magnam patientiam
et me ipsum in omnibus desiderio tibi submittam. **N**am
et sancti tui domine qui tecum iam in regno celorum
exultant in fide et patientia magnitudum viuentium
aduentum glorie tue expectabunt. **Q**uo illi credide-
runt ego credo quod illi sperauerunt ego spero. **Q**uo

illi peruenecunt per graciā tuam me ventus confido
ambulabo interim infide exemplo fortat̄ sanctoꝝ
Habeo etiam libros sanctos p̄ solatio et vite specu-
lo. atq; super hec omnia sanctissimum corpus tuum
pro singulari remedio & refugio. **T**a michi nang;
necessaria & per maxime sencio in hac vita sine qui-
bus importabilis foret ista miserabilis vita in car-
cere huius corporis detentꝝ duobus me egere fateor
cibo scilicet & lumine. dedisti itaq; michi infirmo
sacrum corpus tuū ad refectionem mentis & corporis
et posuisti lucernam pedibus meis verbū tuū. sine
hjs duobus bene vivere non possum. **N**am verbū
dei lux anīe mee & sacramentū tuū panis vite. **D**e
possunt dici mense due hinc et inde in gazophilatio
sancte ecclie posite. **V**na mensa est sacri altaris
habens panem sanctum idest corpus cristi preciosū.
Altera est diuine legis continens doctrinam sanctā
erudiens fidem rectā et firmiter usq; ad interiora ve-
laminis ubi sunt sancta sanctorum perducēs. **G**ra-
cias tibi ago domine ihesu criste lux lucis eterne pro
doctrina sacre mense quā nobis per seruos tuos pe-
phetas et appostolos aliosq; doctores ministrasti.
Gracias tibi ago creator et redemptor hominum
qui ad declarandam toti mundo caritatem tuam
cenam parasti magnam in qua agnum non typicū
sed tuum sanctissimum corpus et sanguinem pro-
posuisti manducandum letificans omnes fideles
coniuicio sacro et calice inebrians salutari. in quo
sunt omnes delicie paradisi et epulentur nobiscum
angeli sancti sed suavitate feliciori. **O** qm magnum
et honorabile est officium sacerdotum quibus datū
est dominum maiestatis verbis sacris consecrate.
labijs benedicere. manibus tenete. ore proprio sum-
mere et ceteris ministare. **O** qm monde debent esse
manus ille. qm purum os. qm sanctum corpus. qm

71

immaculatum cor erit sacerdotis ad quem tecum in
greditur auctor puritatis. Ex ore sacerdotis nichil
nisi sanctum nichil nisi honestum et utile debet procedere
verbū qui tam sepe accipit christi sacramentum oculi
eius simplices pudicii qui christi corpus solent intueri
Manus puteas in celum elevarē que creatorē celi et
terre solent conrectare. Sacerdotibus specialiter in
lege domini dicitur. Sancti estote quoniam ego sanctus
sum dominus deus vester. Quid inuenit nos gracia tua omni-
potens deus ut quod officium sacerdotale suscepimus digne-
eris deuote tibi in omni puritate et conscientia bona
familiari valeamus. Et si non possumus in tanta in-
nocentia vite conuersari ut debemus concedebit nobis
tamen digne flere mala que gessimus et in spiritu
humilitatis et bone voluntatis proposito ferventis
tibi decetero deseruimus. Quoniam diligenter
debeat communicatus se christi preparare. Cap. xiiij.

Ego sum puritatis amator et dator vestris scientiarum
Ego cor purum quero et ibi est locus requiectionis
mei. Para michi cenaculum grande stratum et
faciam apud te pascha cum discipulis meis. Si vis ut veniam
ad te et apud te maneam. Expurga vetus fermentum
et munda cordis tui habitaculum. Exclude totum
seculum et omnem viciorum tumultum sede tangere passer
solitarius in tecto et cogita excessus tuos in amaritu
dine anime mee. Omnis nang amans suum dilectum
amatori optimum preparat locum quia in hoc cog-
noscitur affectus suscipientis dilectum. Scito tamen
te non posse satisfacere huic preparationi ex merito
tue actionis etiam si per integrum annum te prepa-
rares et nichil aliud in mente habereres. Sed ex sola
pietate et gratia mea permitteris ad mensam meam
accedere ac si mendicus ad brandum vocaretur di-
uitis et ille nichil habeat ad rettribuendum beneficij.
eius nisi se humiliandi et ei regraciando fac quod

in te est. et diligentem facito. non ex consuetudine non
ex necessitate sed cum timore et reverentia et cum affectu
accipe corpus dilecti dei tui dignanter ad te venire.
Ego sum qui vocavi. ego iussi fieri ego supplebo quod
tibi reest. veni et suscipe me cum gratiam deuotionis
tribu. gracias age deo tuo. non quia dignus es sed
quia tui misericordia sum. **S**i non habes devotionem
sed magis aridum te sentis. insiste orationi. **I**n gemiste
et pulsa. nec desistas donec metas misericordia aut gutta
salutaris gracie accipere. **T**u mei indiges non ego
tui indigo. nec tu sanctificare me venis. sed ego te
sanctificare et meliorare venio. **T**u venis ut ex me
sanctificeris et mihi uniaris et nouam gratiam accipias.
et de novo ad devotionem attendatis. **N**on negligere hanc gratiam sed prepara te et cor tuum cum omni
diligentia et introduc ad te dilectum tuum. **O**poret enim
non solum ut te prepares ad devotionem ante communio-
nem. sed etiam sollicite te conserues in ea post sacra-
menti perceptionem. **N**ec minor custodia post exigitur
quam deuota preparatio prius. **N**am bona post modum
custodia optima est preparatio ad maiorem gratiam
consequendam. **E**x eo quippe valde indispositus quis
reditur si statim nimis effusus est ad exteriora so-
latia. **C**aue a multiloquio maneas in secreto et fruere
deo tuo. **I**psum enim habes quem totus mundus tibi
aufferre non potest. **E**go sum cui te totum dare debes
Ita ut iam ultra non in te sed in me absque omnissime
solicitudine viuas.

Con toto corde anima deuota christi unionem in
sacramento affectare debet. **C**ap. xij.
Vis mihi dñe ut inueniam te solum et apiaj
tibi cor meum et fruatur te sicut desiderat anima mea
et iam me nemo despiciat nisi ultra creatura maledicat
vel respiciat. **D**ed tu solum mihi loqueris et ego tibi
sicut solet dilectus ad dilectum loqui et amico cum amico

72

coniuari. **H**oc ordo hoc desidero. ut tibi totus vniar
et cor meū ab om̄ib⁹ creatis rebus abstrahaz magisq; per sacrā cōmunionem et frequentē celebratio-
nem celestia et eterna sapere discā. **O**ch dñe de⁹ me⁹
quando eto tecum totus vnitus. ⁊ absorptus meiq;
totaliter oblitus. **T**u in me et ego in te os sic pariter
in vnū cōcede. **V**ere tu es dilectus meus ex milibus
electus in quo oplacuit anime mee habitare oībus
diebus vite sue. vere tu pacificus meus in quo pax
sum a os requies vera extra quem labor ⁊ dolor et in-
finita miseria. **V**ere tu es deus absconditus ⁊ siliū
tuū non est cū imp̄is sed cū huīibus ⁊ simplicibus
secundo tuus. **O** q̄ suavis est dñe spiritus tuus. q̄ vt
dulcedinem tuā in filios demonstrares pane suavis-
simio de celo descendens illos reficere dignaris. **V**ere
non est alienatio tam grandis que habeat deus ap-
propinquantes sibi sicut tu de⁹ noster. atque vniuersis
fidelibus tuis quibus ob cotidianū solaciū et cor
erigendū in celū te tribuis ad edendū ⁊ fruendum.
Que est enī alia gens tā incita sicut plebs cristiana
aut que creatura sub celo tam dilecta vt aia deuota
ad quā ingreditur deus vt pascat eaz carne sua glo-
riosa. **O** ineffabilis gracia. **O** admirabilis dignacō.
O amor immensus homini singulariter impensus.
Sed quid retribuā dño pro gracia ista caritate tam
eximia non est aliud qđ tam gratū tibi queam dare
qđ vt cor meū deo totaliter tribuā ⁊ intime cōiungā.
Tunc exultabunt omnia interiora cū perfecte fucis
vnita deo anima mea. **T**unc dicet. **S**i tu vis esse
meū ego volo esse tecū os ego respondebo illi. **D**ig-
nare dñe manere meū ego libenter volo esse tecum
hęc est totū desideriū meū vt cor meū sic tibi vnitū.

De quorundam deuotorum ardentí desiderio
ad corpus cristi. Cap. xiiij.

O magna multitudo dulcedinis tue dñe q̄
abſconditi timentibus qñ recordor deuotorū
aliquorū ad ſacmentū tuū dñe cū deuotione
et affedū accedentiū. Tūc ſepiuſ in meipſo ſfundor
et erubesco q̄ ad altare tuū a ſacre 9muniōis mensā
tuā tā tepide a frigide accedo q̄ ita atidus et ſine af-
fectione cordis maneo q̄ non ſū totaliter accensus
corā te deo meo. nec ita vehementer attract⁹ et affect⁹
ſicut multi deuoti fuerunt qui pre nimio desiderio
comunionis a ſenſibili cordis amore. a fletu ſe non
potuerunt continere ſed ore cordis a corporis pariter
ad te deū fontem viuū medullitus inhiabant ſuaz
esuriem non valentes aliter temporare nec faciare.
niſi corpus tuū cū omni iucunditate a ſpirituali avi-
ditate accepiffent. O vere ardens fides eoz pbabile
existens argumentū ſacre presentie tue Iſti enī vera-
citer cognoscunt dñm ſuū in fractione panis quorū
cor tam valide ardet in eis de Ihesu ambulante cū
eis. longe eft a me ſepe talis affectus et deuotio tam
vehemens amor a artor. Eſto mihi propicius ihesu
bone dulcis a benigne. Et concede pauperi mendico
tuo. vel interdū modicū de cordiali affectu amoris
tui in ſacra comunione ſentire ut fides mea magis
conualeſcat. Opes in bonitate tua proficiat et cari-
tas ſemel perfecta accenſa a celeſti manna experta
nunquā deficiat. Potens eft autem misericordia tua
etiam graciā dei desiderata preſtare mihi a ſpiritu
artoris cū dies beneplaciti tui a duenerit me clemen-
tissime visitare. Etenī licet tanto desiderio taz ſpiri-
taliū deuotorū tuorum non ardeo tamen de gracia
tua illius magni inflammati desiderij desiderium
habeo orans et desiderans omniū taliū feruidorū
amatorū tuorū partipem me fieri ac eorum ſancto
consorcio annumerari.

Quia gracia deuotionis humilitate et sui ipsius
abnegatione acquiritur. 73
Cap. xv.

Oportet te deuotionis graciā instanter petere
pacienter querere·desideranter & fiducialiter
expectare grataanter recipere·huīliter oſeruare
ſtudioſe cū ea ooperare & deo terminū & modū ſuperne
viſitationis donec veniat cōmittere·huīliare p̄cipue
te debes cū paꝝ & nihil deuotionis interius ſentis·ſed
non niſiū deſiū nec inordinate cōtristari·Dat ſepe
deꝝ in uno breui momento qđ longo negauit tēpore
dat quandoꝝ in fine quod in principio orationis
diſtulit dare. Si ſemp cito gracia daretur· & p uoto
adefſet nō infirmo homini bene portabili ppter ea in
bona ſpe et humili patientia expectāda cū deuoſcōis
gracia. Tibi tamen oꝝ peccatis tuis imputa cū non
datur et abſconditur vel etiā occulte tollit. Modicū
quandoꝝ eſt qđ graciā impedit & abſcondit· ſi tamē
modicū et non p̄cius grande dici debeat· qđ tā bonū
phibet· et ſic hoc ipſū modicū vel grande amoueris
et perfecte viceris & erit quod petiſti. Statim nang
ut te deo toto corde tradideris· nec hoc vel illud pro
tuo libitu seu velle queſieris. Sed ſi te integre in ipso
poſueris· vnicū te inuenies oꝝ pacatū . Quia nil ita
bene ſapiet vel placebit ſicut beneplacitum diuine
voluntatis. Quisquis ergo intentionem ſuam ſimi-
plici corde ſurſum ad deum leuauerit ſeqꝝ ab omni
inordinate amore ſeu diſplicentia cuiuſlibet rei crea-
te euacuauerit aptiſſimus gracie percipiēde ac dig-
nus deuotionis munere erit . Dat enī dominus ibi
benedictionem ſuam ubi vasa vacua inuenetur . Et
quanto perfectius iñfirmis renuncciauerit quis et
magis ſibi ipſi per contemptum ſui moritur tanto
gracia celerius venit et copioſius intrat et alcius
cor libex eleuat. Tunc videbit et affluet & dilabitur

cor eius in ipso quia manus dei cum eo et ipse se posuit
totaliter in manu eius usque in seculum. Ecce sic benedicitur
homo qui querit deum toto corde suo nec inuanum
acepit ansiac suam. Hic in accipiendo sacrâ eukaristia
magnâ prometetur diuine unionis gratiam. quia non
respicit ad propriae devotionem et consolationem.
sed dei gloriam et honorem.

Que necessitates nostras Christo aperite et eius gratiam
postulare debemus. Cap. xv.

O Dulcissime aetate amatissime domine quem
nunc deuote desidero suscipere. tu scis infir-
mitatem meam et necessitatem quam patior in
quantis malis et vicibus iaceo quam sepe sum grauatus.
temptatus. turbatus et inquinatus pro remedio ad
te venio pro consolatione et subleuacione te deprecor.
ad omnia scientem loquor tui manifesta sunt omnia inte-
riora mea et qui solus potest me perfecte consolari et
adiuuare. Tu scis quibus bonis indigeo pro omnibus
et pauper sum in virtutibus. Ecce sto ante te pauper
et nudus graciâ postulans et graciam implorans.
Respice esurientem mendicum tuum. Ascende frigidita-
tem meam igne amoris tui. Illuina cecitatem meam
claritate presentie tue. Verte mihi omnia terrena in
amaritudinem. omnia grauia et contraria in patientiam
omnia infinita et creata in contemptu et oblivionem
Erige cor meum a deo in celum et ne dimittas me fagari
super terram. Tu solus mihi ex hoc iam dulcestis usque
in seculum quia tu solus cibus et potus meus. amor
meus. et gaudiu meum. et totu bonu meum. ut inquit
me totaliter ex tua presentia incendas comburas et
te transmutes ut unus tecum efficiat spiritus per gra-
ciam interne unionis et liquefactionem ardoris
amoris. Ne paciaris me ieiuniu et aridu a te recedere
Sed operare mecum misericorditer sicut sepius operatus

es cū sanctis mirabiliter. Quid mirū si tu tus ex te
ignescetem · et in me ipso deficerem cum tu sis ignis
semper ardens et nunquā deficiens amor corda pu-
tificans et intellectū illuinans.

C De ardenti desiderio et amore & affectu vehemēti
suscipiendi crīstū. Cap. xvij.

C Vm sūma deuotione et ardenti amore desi-
dero te domine suscipere quemadmodum
multi sancti cū toto cordis affectu et feroore.
sicut et deuote persone in cōmunicando te desidera-
uerunt qui tibi maxime in sanctitate vite placuerunt.
et in ardentissima deuotione fuerunt. **O** deus meus
amor eterhus totū bonū meū felicitas interminabi-
lis cupido te suscipere cū vehementissimo desiderio et
dignissima reuerentia quā aliquis sanctorū vñquā
habuit et sentire potuit et licet indignus sū omnia
sentimenta deuotionis habere tamen offeo tibi totū
cordis affectu ac si omnia illa gratissima inflāmata
desideria solus haberem. **S**ed et quecunq; potest-
pia mens concipere et desiderare. **H**ec dīa cū sūma
veneratione & intimo feroore · prebeo et offero nichil
opto michi reservare · sed me et dīa mea · tibi sponte
et libentissime immolare. **D**ñe deus meus creator
meus et redemptor meus cū tali affectu et reuerentia
laude & honore cū tali gratitudie dignitate & amore
cū tali fide spe et caritate et affectu hodie suscipere sic
te suscepit & desiderauit sanctissima mater tua glo-
riosa virgo Maria quando angelo euangeli sancti
sibi incarnationis misteriū hūiliter & deuote respon-
dit. **E**cce ancilla domini fiat michi secundū verbū.
Et sicut beatus precursor tuus excellentissimus sanc-
torū **J**ohannes baptista · in presentia tua letabūdus
exultauit in gaudio spiritus sancti dū adhuc matris
claudetur visceribus postmodū cernens Ihesū inter

homines ambularem valde humilians se deuoto
cum affectu dicebat. **A**amicus autem sponsi qui stat
et audit cum gaudio gaudet. propter vocem sponsi
sic & ego magnis & sacris desideriis opto inflam-
mari & tibi ex toto corde meipsum presentare. **V**nde
et omni deuotior cordium iubilaciones ardentes affecti-
ones & affectus mentales excessus & super naturales
illuminationes et cecitas visiones. tibi offero exhibeo
cum omnibus virtutibus & laudibus ab omni crea-
tura in celo & in terra celebratis et celebrandis pro me
et omnibus michi in oratione commendatis qua-
tinus ab omnibus digne laudetis et imperpetuum
glorificeris. **O**ccipe vota mea domine deus meus et
desideria infinite laudationis. et immense benedicti-
onis que tibi secundum multitudinem ineffabilis
magnitudinis tue iure debentur. **H**ec tibi reddo et
reddere desidero per singulos dies & momenta tem-
porum ac ad reddendum tecum tibi gracias & lau-
des omnes celestes spiritus et cunctos fideles tuos.
precibus et affectibus inuito et exoro. **L**audent te
vniuersi populi tribus et lingue ac sanctum & melli-
fluum nomen tuum cum summa iubilatione et ardenti
deuotiōe magnificent. **E**t quoniam reverenter & devote
altissimum sacramentum tuum celebrant et plena
fide recipiunt graciam et misericordiam apud te in-
uenire mereantur. **E**t pro me peccatore suppliciter
exorent. **C**unq[ue] optata deuotione et fruibili vniōne
potati fuerint ac bene consolati et mirifice refecti de
sacra mensa celesti abscessent mei pauperis recor-
dari dignentur.

Quod homo non sit
curiosus scrutator sacramenti sed humiliis amator
xpi subdendo sensu sacre fidei.

Cap. ultimū.

Cauendū est tibi a curiosa & inutile perscruta-
tione huius profundissimi sacramenti si non

75

vis in profundū dubitationis submergi. Qui scruta-
tor est maiestatis opprimetur a gloria. Plus enim
valet deus operari · quam homo intelligere potest.
Tollerabilis est pia & humilis inquisitio veritatis
parata semper dotari & personans patrū sententias
studiosius ambulare. **S**ancta simplicitas que diffi-
ciles questionū relinquit vias et planas ac firmas
pergit semitas mandatorū dei. **M**ulti deuotionem
perdiderunt dū altiora scrutari voluerunt. **F**ides a
te exigitur & sincera vita · non altitudo intellectus
neḡ profunditas misteriorū dei. **N**i non intelligis
nec capis que infra te sunt quomodo apprehendes
que supra te sunt. **S**ubdere deo & huīlia sensū tuū
fidei · & dabitur tibi lumen prout tibi fuerit utile et
necessariū. **Q**uidaz gravior temp̄tantur de fide et
sacramento sed non est hoc ipsis imputandū · sed potis
in isto · noli curare. noli disputare · cū cogitationibus
tuis nec ad immisas a **D**abolo temptationes re-
sponde sed credere verbis dei · credere sanctis eius & pro-
phetis et fugiet a te inimicus nequam. **H**epe multū
prodest q̄ talia sustinet seruus dei. **N**am infideles et
peccatores non temptat quos iaz secure possidet. Si-
deles autem deuotos varijs modis vexat & temptat
Derge ergo cū simplici & indubitate fide & cum sim-
plici reuerentia ad sacramentum accede et quicquid
intelligere non vales deo omnipotenti secure omittē
Non fallit te deus. **F**allitur qui minie sibi credit.
Graditur deus cū simplicibus & reuelat se huīlibus
Dat intellectū parvulis · aperit sensū puris menti-
bus · et abscondit gratiā curiosis et superbis. **R**atio
humana debilis est et falli potest · fides autem vera
falli non potest. **O**mnis ratio et naturalis inuesti-
gatio fidem sequi debet non precedere nec infringere
Nam fides et amor maxime precellunt et occultis
modis in hoc sacratissimo et super excellentissimo

sacramento operantur. Deus eternus et immensus
infinitez potestate fecit magna et inscrutabilia in celo
et in terra. nec est investigatio mirabilium opem eius
Si talia essent opera ut facile ab humana ratione
capentur non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

Explicit liber quartus de imitatione casti
in quo specialiter tractatur de venerabili
sacramento altaris.
Sequitur tabula huius libri quarti.

- P**rimo deuota exhortatio ad sacramentum Christi
Cum quanta reverentia suscipiendus sit Christus. **i.**
Quid magna bonitas et caritas dei in sacramento ex-
hibetur homini. **q**
Quid utile sit homini comunicare. **iiij.**
Quid multa bona perstante deuote communicantibus. **vij.**
De dignitate sacramenti et de dignitate sacerdotali. **v.**
De interrogatione et exercicio ante communionem. **vi.**
De discussione proprie conscientie et emendationis
proposito. **vij.**
De oblatione Christi in cruce et propria resignacione. **vij.**
Quo nos et omnia nostra deo debemus offerre. **ix.**
Quo sacra communione defacili non est relinquenda. **x.**
Quo corpus Christi et sacra scriptura sunt anime fidei
necessaria. **xij.**
Quo diligenter debeat se communicatus Christo separare. **xij.**
Quo toto corde anima deuota Christi unionem in sacramento
affectare debet. **xij.**
De quorundam deuotorum desiderio ardenti ad corpus
Christi. **xij.**
Quo gratia devotionis humilitate et suipius abne-
gatione acquiritur. **xv.**
De ardenti desiderio et amore et affectu vehementi
suscipiendi Christum. **xvj.**

Quod homo non sit curiosus scrutator sacramenti sed
humilis imitator Christi subdento sensum suum sacre
fidei.

76

Capitulum viii

Viri egregii Thome montis sancte Agnetis in
Traiecto regularis canonici libri de Christi imitatione
numero quatuor finiunt feliciter per Cintheum
zainet ex reutlingen progenitum litteris impissi abenis.

H * 8589 (15vii, Fm - 116)

collezione di scienze naturali et storia naturale
e molti molti altri libri esemplari per la scienza e la cultura
e la moralità.

ու այսոց օշամ զնոս առց պարուն
չուստին իգ առ անուստ անունը օհուն ը
մածուն ու առ առ անունը առ առ օհուն
զնոս առ առ անունը առ առ օհուն